

**Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond**

Eesti tuleviku heaks

Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain Uuring ja järeldused

Tellija: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Riigi Infosüsteemide Osakond
Harju 11, 15072 Tallinn

Täitja: Trinidad Consulting OÜ
Kreutzwaldi 13-1, 10124 Tallinn

Sisukord

1 Sissejuhatus.....	5
2 Lühisõnastik.....	5
3 Uuringu skoop.....	5
4 Dokumendi kasutamisjuhend	6
4.1 Kasutatavuse töstmisest veebides	6
4.1.1 Soovitatav kasutatavuse töstmise protsess	6
4.1.2 Võimalikud kasutatavuse tegevused	7
4.2 Nõude olulisus ja töestatavas	8
4.3 Nõude täitmise kontrollimine läbi kontrollküsimuste	8
4.4 Kontrollloetelu	8
5 Kasutajakeskne uuring ja analüüs.....	10
5.1 Mis on kasutajakeskne analüüs?	10
5.2 Kasutajakeskse analüüsi meetoditest	10
5.3 Kuidas kasutada kasutajakeskse analüüsi osa	10
5.4 Võtmekasutajate profiilid (persoonad)	11
5.4.1 Persoona 1 – Urve (põhipersoona)	11
5.4.2 Persoona 2 – Veiko (lisapersoona)	12
5.4.3 Persoona 3 – Kaisa (põhipersoona)	13
5.4.4 Persoona 4 – Julija (lisapersoona)	14
5.5 Kasutusstsenaariumid.....	15
5.5.1 Stsenaarium 1 – Urve ID-kaardilugeja installeerimine	15
5.5.2 Stsenaarium 2 – Veiko otsib tööd.....	16
5.5.3 Stsenaarium 3 – Kaisa kirjutab referaati.....	17
5.5.4 Stsenaarium 4 – Julija otsib informatsiooni tuludeklaratsiooni kohta	17
5.6 Kasutajakesksete nõuete loetelu.....	18
5.6.1 Paku vähemalt ingliskeelset tõlget kogu leheküljele	18
5.6.2 Võimalda läbi veebi leida isik, kes ühe või teise küsimusega tegeleb, ning temaga otse ühendust võtta	18
5.6.3 Lisa graafilisele informatsioonile tekstiline alternatiiv.....	18
5.6.4 Testi veeblehe kasutamist ainult klaviatuuriga.....	18
5.6.5 Testi veeblehe loetavust ekraanilugejaga.....	18
5.6.6 Kiirenda veeblehest ülevaate saamist	18
6 Kasutatavuse nõuded.....	19
6.1 Vormid ja toimingute sooritamine.....	19
6.1.1 Võimalda meelde jäätta valitud eelistusi.....	19
6.1.2 Võimalda klaviatuuri abil liikuda ühelt vormiväljalt teisele	22
6.1.3 Taga kasutajale ühekordne tuvastamine	23
6.1.4 Väldi juba sisestatud andmete üle küsimist	25
6.1.5 Tähista toimingu sooritamise sammud	27
6.1.6 Ära unusta olulisi valikuid lisamata.....	29
6.1.7 Kuva vormiväljad pikema teksti sisestamiseks suuremana.....	32
6.1.8 Nõua ainult vajaliku info sisestamist.....	34

6.1.9 Lisa vormiväljade juurde abiinfo	38
6.1.10 Vähenda käsitsi teksti sisestamise vajadust.....	40
6.1.11 Ühtlusta toimingute sooritamisviisid veebiüleselt.....	42
6.1.12 Hoidu lubamast vormi ilmaasjata täita	44
6.1.13 Õpi vormivälju vormindama.....	47
6.1.14 Veateade esita kasutajale nähtavalt.....	51
6.1.15 Võimalusel tee kasutaja eest eelvalikud	54
6.1.16 Kohustuslikud vormiväljad too selgelt esile	58
6.1.17 Jälgi, et mittetoimetatav vormiväli ei näeks välja toimetatavana	60
6.1.18 Selgita info küsimise vajadust	62
6.2 Sirvimine ja navigeerimine	65
6.2.1 Röhuta hetkel valitud asukohta menüüs.....	65
6.2.2 Võimalda igalt veeblehelt ligipääs avalehele	69
6.2.3 Lisa sisukaart	70
6.2.4 Jäta navigatsioon dubleerimata.....	73
6.2.5 Tuleta meelde Hansu ja Grete lugu.....	75
6.2.6 Pikema sisutekstiga lehele lisa sisukord.....	77
6.2.7 Hoidu linkimast samalt lehelt samale lehele	79
6.3 Otsinguvorm ja otsimine	80
6.3.1 Muuda otsingu tulemused üksteisest hästi eristatavaks	80
6.3.2 Taga otsingule asjakohased (relevantsed) tulemused.....	84
6.3.3 Lisa otsingukast iga veeblehe päisesse	86
6.3.4 Hoia tavaotsingu vormindus lihtsana	87
6.3.5 Lisa otsingutulemuste vaatesse otsingukast ja otsitud märksõnad	90
6.3.6 Tee otsingukast piisavalt laiaks	92
6.3.7 Too esile leitud tulemuste arv.....	94
6.4 Teksti ja linkide vormindamine	95
6.4.1 Loo lingi välimusega linke	95
6.4.2 Ära jooni alla tavateksti	99
6.4.3 Ravi end „klöpsi siia” haigusest.....	101
6.4.4 Välди linginimedede kordamist.....	104
6.4.5 Tekstisuurusega ära kompa inimvõimete piire	107
6.4.6 Külastatud lingid tähista erineva värvitooniga.....	109
6.4.7 Joonda tekst vasaku serva järgi	111
6.4.8 Tähista eristuvalt veebist välja viitavad lingid	113
6.4.9 Muuda klinkitavaks nii tekstipealkiri kui sellega seotud pisipilt.....	115
6.4.10 Kasuta piiratud arvul ja loetavaid kirjastiile	117
6.4.11 Loobu linkide üksteise otsa kuhjamisest.....	120
6.4.12 Trükitähti kasuta vaid üksikute sõnade rõhutamiseks	127
6.4.13 Hoidu liigsest teksti rõhutamisest	129
6.4.14 Hoia linginimed lühikesed.....	132
6.5 Sisu haldamine ja kuvamine	135
6.5.1 Terminite selgitamiseks loo leksikon	135
6.5.2 Väljendu erialase slängi vabalt.....	137
6.5.3 Uuenda aegunud veebisisu	140
6.5.4 Kasuta hästi sisu kirjeldavaid pealkirju	142
6.5.5 Peida või korrasta sisuta veebivaated	144

6.5.6 Kõrvalda vähem oluline informatsioon.....	150
6.5.7 Avalehel esita lühidalt veebi eesmärk	154
6.5.8 Tõsta loeteludes enimvalitavad pealkirjad ettepoole	156
6.5.9 Ühtlusta kirjutamise stiil.....	157
6.5.10 Esita kogu vajalik informatsioon	159
6.5.11 Informeerि faili tüübist ja allalaadimismahust	160
6.5.12 Välди sisustruktuuri organisatsioonipõhist ülesehitust	162
6.6 Ekraanivaade ja visuaalne kujundus.....	165
6.6.1 Seadista veateate vaade.....	165
6.6.2 Lisa selgesti eristuv logo igale veeblehele	167
6.6.3 Taga veeblehe printimisvõimalus	169
6.6.4 Arvesta ekraanivaate murdepunktiga	171
6.6.5 Lisa veebisirvija tiitelribale sisu kirjeldav pealkiri	173
6.6.6 Näita veeblehe viimati uuendamise aega	175
6.7 Pildid ja graafiline disain	177
6.7.1 Pööra tähelepanu tausta ja sisu kontrastsusele	177
6.7.2 Loo nupumoodi nuppe	181
6.7.3 Lisa tagasihoidliku kujundusega bännereid	183
6.7.4 Veendu, et pildina esitatud sisu ei näe reklami moodi välja	186
6.7.5 Lisa sisu kirjeldavaid pilte.....	188
6.7.6 Toimeta pilte enne veebi üles panemist	190
7 Ligipääsetavuse nõuded	192
7.1 Miks on vaja WCAG?	192
7.2 Kuidas WCAG'le vastavust hinnatakse	192
8 Kasutatud materjalid.....	193
9 Töö teostajast.....	193
10 Dokumendi ajalugu	194
Lisa 1 – Kasutatavuse nõuete kontrollloetelu hindamiseks	195

1 Sissejuhatus

Uuring "Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain" toetab majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteete: infoühiskonna arendamise meetmed, avalike teenuste efektiivne osutamine kodanikele, ettevõtete ja avaliku sektori asutustele ja osalusvõimaluste suurendamine.

Infoühiskonna arengukava 2013 kontekstis kuulub antud uuring tegevusvaldkonna I: Isikukeskse ja kaasava ühiskonna arendamine ning tegevusvaldkonna III: Isikukeskse, läbipaistva ja tõhusalt toimiva avaliku sektori arendamine alla.

Isikukeskse ja kaasava ühiskonna ning isikukeskse, läbipaistva ning tõhusalt toimiva avaliku halduse eelduseks on informatsiooni kiire ja hõlbus kätesaadavus. Ainult sellisel juhul saab Eesti püsida konkurentsis ning viia ellu EL infopolitiika, Eesti infoühiskonna arengukavas 2013 ja teistes dokumentides fikseeritud eesmärke.

Uuringu tulemusena loodi nõuded ja juhendid, mis aitavad avaliku sektori asutustel oma informatsiooni hõlpsamalt kätesaadavaks ja arusaadavaks teha. Paraneb avalike (info)teenuste osutamine nii kodanikele, ettevõtetele kui ka avaliku sektori asutustele endile. Lihtsam informatsioonile ligipääs aitab kaasa ka osalusvõimaluste suurendamisele, kuna inimeste teadlikkus ning tahe ja võimalused kaasa rääkida suurenevad.

Uuringut rahastas Majandus- ja Kommunikatsioniministeerium ning Euroopa Regionaalarengu Fond.

2 Lühisõnastik

- *Veeb*: terviklahendus või ka veeblehtede kogum
- *Veebleht*: üks lehekülg veebis
- *Persoona*: võtmekasutajate profiil
- *Kontekstisenaarium*: persoona üks võimalik veebi kasutamise kirjeldus

3 Uuringu skoop

Uuring pöhineb kuueteistkünnel internetikasutaja intervjuul, erinevatel dokumendi lõpus toodud üldtunnustatud materjalidel ning tööd teostanud ekspertide kogemustel.

Intervjueritavate hulka kuulusid järgmised profiilid:

1. Liikumispuudega isik
2. Nägemispuudega isik
3. Kuulmispuudega isik

4. Pensioniealine isik
5. Noore pere ettevõtjast ema ja isa
6. Maapiirkonnas elav töoga hõivatud isik
7. Maapiirkonnas elav töoga mittehõivatud isik
8. Väljaspool Eestit sündinud, aga Eestis elav ja töötav isik
9. Puudega inimest hooldav ja õpetav isik
10. Äsja iseseisvasse ellu astunud noor

Kasutajate uuringu eesmärk oli välja selgitada Eestis elavate inimeste interneti kasutamise harjumused ning analüüs tulemusena koostada nii Eestis kehtivad kasutajate kui ka üldtunnustatud nõuded internetilehekülgedele.

4 Dokumendi kasutamisjuhend

Dokumendi eesmärk on lihtsustada kasutatava veeblehe tellimise ja veeblehe kasutatavuse hindamise protsessi. Nõuete kirjelduses on teadlikult välditud ametlikku kirjastiili, et paremini illustreerida edasiantavat sisu.

4.1 Kasutatavuse töstmisest veebides

Kasutatavus (i.k. *usability*) on termin, mis viitab (kasutus)kogemusele, mille kasutaja veeblehe kasutamisel saab. Üks kindel kasutatavuse mõodik on eesmärgini jöudmine.

Veebleht on kasutatav, kui kasutaja jõubab võimalikult lihtsalt, kiiresti ja veavabalt oma veeblehe kasutamise eesmärgini. Lisaks on veel kasutatavuse mõõde kasutaja rahulolu.

Kasutatavuse üks esmased teemasid on ligipääsetavus (i.k. *accessibility*). Ligipääsetavus tegeleb peamiselt infole või funktsioonidele ligipääsu tagamisega erinevate erinõudmistega kasutajatele.

Kui kasutatavus teeb eesmärgini jöudmise lihtsamaks, siis ligipääsetavus teeb selle võimalikuks.

Ligipääsetavuse kohta on maailmas mitmeid väga konkreetse sisuga dokumente ning standardeid. Kasutatavuse osas on toodud välja parimad praktikad ning veebide väljakujunenud standardid. Käesolev dokument käsitleb mõlemat teemad, kuid keskendudes enam kasutatavusele.

Veeblehe parima kasutajate kasutuskogemuse loomiseks tuleb viia veebleht vastavusse nii kasutatavuse kui ka ligipääsetavuse nõuetega.

4.1.1 Soovitatav kasutatavuse töstmise protsess

Olemasoleva veebi kasutatavuse töstmiseks kasutatakse järgnevat protsessi:

- a. Tuvastatakse kasutatavuse ja ligipääsetavuse probleemid
- b. Disainitakse probleemide lahendamiseks vajalikud muudatused
- c. Testitakse muudatusi: kas probleemid on lahendatud?
- d. Viiakse muudatused veeblehele

Ülal kirjeldatud protsessi võib vajadusel korrrata kuni veebi kasutatavus ja ligipääsetavus on vajalikul tasemel.

Mida väiksema infomahuga on veebleht, seda lihtsam on selle kasutatavaks muutmine

4.1.2 Võimalikud kasutatavuse tegevused

4.1.2.1 Probleemide tuvastamine

Käesolev dokument aitab hinnata kasutatavuse probleeme. Iga dokumendis kirjeldatud nõude täitmist on võimalik hinnata. Hindamise tavad lihtsamaks nõuete juures toodud kontrollküsimused. Kasutatavuse hindamise kohta on juhend toodud peatükis 4.4 Kontrollloetelu.

Ligipääsetavuse probleemide hindamise kohta on teave toodud peatükis 7 Ligipääsetavuse nõuded.

Lisaks aitab probleeme tuvastada ka kasutatavuse test. Kasutatavuse testi tehakse üldjuhul peale nõuete vastu kontrollimist ja/või peale suuremate probleemide lahendamist.

Kasutatavuse test on iseenesest vaatlus kasutaja veeblehe kasutamisest. Kasutajal palutakse veeblehel täita kindel ülesanne ning vaadatakse kui kiiresti ning veavabalt kasutaja selle eesmärgini jõuab. Köik kõrvalekalded kiirest ja veavabast eesmärgini jõudmisest viitavad kasutatavuse probleemidele.

Kasutatavuse testi puhul vaadeldakse ka kasutaja emotsionaalset tagasisidet võimaliku probleemi tuvastamiseks.

4.1.2.2 Muudatuste disainimine

Iga kasutatavuse probleem on piisava soovi ja ressursside olemasolu korral parandatav veeblehe ümberdisainimise teel.

Samas on muudatuse tegemine veeblehel tihti küllalt kulukas. Selleks, et kulusid kokku hoida, soovitame kasutada disaini muudatuste loomiseks prototüüpimist. Kui kõik muudatused on prototüüpi disainitud, on võimalik uut disaini hinnata ning testida. Seejärel avastatud probleemid parandada ja korrrata testi. Prototüübi muutmine peab olema lihtne ja odav, kuna seda tuleb muuta korduvalt, enne kui hea tulemuseni jõutakse.

Prototüpi tehtud muudatus on 5-100x (olenevalt prototüpimismeetoditest) odavam kui teha neid muudatusi kohe lõppsüsteemi.

4.1.2.3 Muudatuste testimine

Kui prototüüp on valmimisjärgus, hinnatakse nõuetele vastavust ning viakse läbi kasutatavuse testimine.

Kui prototüübi hindamine ja testimine tuvastab jätkuvalt probleeme lahendatakse need prototüübi muutmise teel.

4.1.2.4 Muudatuste veeblehele viimine

Peale prototüübi valmimist viakse prototüübisse kujutatud muudatused sisse veeblehele.

Muudatuste sisseviimise ajal on otstarbekas jooksvalt kontrollida ja hinnata prototüübi ning veebi sisseviidavate muudatuste sarnasust.

4.2 Nõude olulisus ja töestatavus

Kõikide dokumendis esitatud nõuete puhul on välja toodud nõude olulisus vastavalt kasutajate profiilidele (persoonadele) ning nõudele vastavuse töestatavus (mõõdetavus, hinnatavus).

Mõlema näitaja puhul on väärthus "(5) * * * *" maksimum ning väärthus "(1) * " miinimum.

Näiteks olulisuse näitaja "5" näitab, et nõue on tähtsam kui nõue näitajaga "1".

Töestatavuse näitaja "1" tähendab, et nõudele vastavus on küllaltki raskesti töestatav. Samas näitaja "5" tähendab, et nõudele vastavust on lihtne töestada.

4.3 Nõude täitmise kontrollimine läbi kontrollküsimuste

Nõude täitmise kontrollimiseks on iga nõude juures toodud kontrollküsimused. Kontrollküsimused võivad viidata nii nõude täitmisele kui ka nõude mittetäitmisele.

Lisaks on võimalik nõude sisust paremini aru saada, vaadates nõude juurde toodud näiteid.

Kui vähemalt ühe kontrollküsimuse täitmine viitab nõude mittetäitmisele, ei vasta veebleht sellele nõudele.

4.4 Kontrollloetelu

Dokumendi peatükis Lisa 1 – Kasutatavuse nõuete kontrollloetelu hindamiseks on loetelu kõikidest dokumendis kirjeldatud nõuetest.

Kontrollloetelus on mugav täita tulemusi veebi nõuetele vastavuse hindamisel.

Iga nõudele täitmise eest saab ankeet vastavalt kirjelduses toodud nõude olulisuse punktid. Nõudele mitte vastamise eest punkte ei saa. Näiteks, kui nõude olulisuse kriteerium on (5)*****, siis saab sellele vastamise eest viis punkti.

Punktide kokkuarvestuse tulemusena saadud punktiarvu võrreldakse maksimaalse punktiarvuga. Veeblehe kasutatavust hinnatakse vastavalt järgnevale hindetabelile:

0% - 50% (punkte 0 - 126) = hinne „0“

51% - 60% (punkte 127 - 150) = hinne „1“

61% - 70% (punkte 151 - 175) = hinne „2“

71% - 80% (punkte 176 - 200) = hinne „3“

81% - 90% (punkte 201 - 225) = hinne „4“

91% - 100% (punkte 226 - 250) = hinne „5“

5 Kasutajakeskne uuring ja analüüs

5.1 Mis on kasutajakeskne analüüs?

Kasutajakeskne analüüs on vahend saamaks aru tulevase veeblehe kasutajate nõuetest, vajadustest ja eesmärkidest. Kasutajakeskse analüüsi tulemusena on lihtsam ja kindlam saavutada kasutatava veebi loomine.

Selles dokumendis kirjeldatud kasutajakeskne analüüsi tulemus annab üldistatud ülevaate mõnede Eestis elavate inimeste soovidest, eesmärkidest, harjumustest ja oskustest.

Kõik kasutatavuse nõuded on välja valitud ning nende tähtsust hinnatud vastavalt kasutatavuse analüüsile.

5.2 Kasutajakeskse analüüsi meetoditest

Kasutatavuse analüüs koosneb kahest osast: info kogumine ning selle analüüsimine.

Kasutatavuse analüüsi toormaterjal on kogutud kuueteistkümnne intervjuu tulemustest.

Intervjuude põhjal viidi läbi tulevaste kasutajate käitumismustrite analüüs.

Käitumismustrite analüüs võimaldab näha inimeste kogemuste ja eelistuste sarnasusi ning erinevusi.

Käitumismustri analüüsi tulemusena on võimalik kirjeldada veebide näidiskasutajad ehk persoonad ning nende võimalik veebikasutamise stsenaarium.

Nii persoonade kui kasutusstsenaariumite põhjal on võimalik koostada kasutajakesksete veebinõuete loetelu.

Kasutajakeskse analüüsi tulemusena saadud nõuded on viidud kokku veeblehe üldiste nõuete loeteluga. Lisaks on toodud kasutatavuse analüüsi lõpus eraldi välja loetelu persoonade suurematest probleemidest ning nõuetest. Nõuete loetelu on toodud peatükis 5.6 Kasutajakesksete nõuete loetelu.

5.3 Kuidas kasutada kasutajakeskse analüüsi osa

Kasutajakeskse analüüsi tulemeid on võimalik kasutada kogu disaini ja arendusetapi käigus. Hea tava on paigutada persoonad arendusmeeskonnale nähtavasse kohta, et lihtsustada kasutaja mõistmist ja arvestamist. Lisaks lihtsustab persoonade ja kontekststsenaariumite lugemine arusaamist esitatud nõuetest.

Kõik võtmekasutajate isikud (persoonad) on fiktivsed, kuid nende nõuded ja käitumine põhinevad tehtud intervjuudel.

Näidiskasutajad jagunevad primaarseteks persoonadeks (kelle nõuded peavad saama rahuldatud) ning sekundaarseteks (kelle nõuded rahuldatakse, kui ressursse on ning primaarse persoona nõuded seda võimaldavad) persoonadeks. Negatiivseid

persoonasid (kelle nõuete rahuldamine tingiks mõne teise persoona nõuete mitterahuldamise) käesoleva uuringu käigus ei ilmnenuud.

5.4 Võtmekasutajate profiilid (persoonad)

5.4.1 Persoona 1 – Urve (põhipersoona)

Nimi: Urve

Vanus: 58 aastat

Elukoht: Jõgevamaa

Esindab: Tööga hõivatud maapiirkonnas elav kodanik

"Lehti ja ajakirju loen igal juhul internetist. Proovin varsti ära ka internetis häälletamise, saime just ID-kaardi lugeja."

Urve sõbralik ja usaldav naisterahvas. Ta elab Jõgevamaal koos oma abikaasaga. Lapsed on juba täiskasvanud ning elavad neist paaritunnise autosõidu kaugusest.

Urve käib igapäevaselt müüjana tööl. Tööpäev algab küllaltki vara ning tööle jõudmiseks kasutatakse pere käsutuses olevat autot.

Üldiselt väldib Urve suuri muudatusi ning usaldab paljuski informatsiooni, mis ringleb suulisel teel tutvusringkonnas.

Igapäevaste rutuunide hulka kuuluvad siiski ajakirjade - ajalehtede lugemine, televiisori vaatamine ning põhiliste internetipõhiste teenuste (nt. pangateenused) kasutamine.

Üldjuhul kasutab Urve internetti isiklikel eesmärkidel öhtuti, kui telefonitsi enam asutustest abi küsida ei saa (pigem eelistaks ta ka mitte võõraid inimesi tülitada). Siiani on aidanud arvuti ja internetiga hakkama saada lapsed. Samas on aga Urve rõõmus, et neid enam nii tihti selliste küsimustega segama ei pea.

Konkreetsete internetilehekülgedeni jõuab Urve neti.ee veebilehe vahendusel.

Urvel on tulnud riigiasutustega küllaltki vähe suhelda. Peamiselt vajab ta informatsiooni mida ja kuidas teha, et asi aetud saaks, aga seda pole alati piisavalt.

Talle meeldivad põhimõttelt lihtsad ja keeleliselt arusaadavad veebilehed, kus ei ole liiga palju valikuid. Mida sarnasema ülesehitusega erinevad lehed on, seda parem.

Urvele ei meeldi reklam internetis, kuna need viivad kahtlastesse ja teadmatutesse kohtadesse. Raske juriidiline tekst ning pidevalt muutuvad veebilehed võtavad oluliselt rohkem aega ja tekitavad lõpuks ikkagi segadust. Samuti ei meeldi talle pidevalt nõu ja abi küsida. Kui aga abi on hädasti vaja, ei meeldi talle ebasõbralikud ja üleoleva suhtumisega inimesed.

Urve eesmärgid:

- Leida kiiresti ning lihtsalt vajalik informatsioon
- Saada võimalikult vähese kõrvalise abita infost aru

- Olla kursis võimalustega ja kohustustega riigiasutusse minnes
- Olla võimalikult vaba ajalistest piirangutest riigiasutusega suheldes

5.4.2 Persoona 2 – Veiko (lisapersona)

Nimi: Veiko

Vanus: 34 aastat

Elukoht: Tallinn

Esindab: Tööta linnas elav kodanik

"Internet on hetkel töö otsimise vahend, sedagi saab peamiselt öhtul teha."

Veiko on lihtne ja üldiselt rõõmsameelne mees. Ta elab abikaasa ja kahe pojaga. Lapsed on läksid kooli eelmisel aastal.

Veiko töötas viis viimast aastat ehitusel, kuid majanduslanguse tulemusena jäi ta oma tööst ilma. Nüud otsib aktiivselt tööd.

Veikole meeldib internetist informatsiooni otsida. Esimene infokogumise koht on ikka internet, olgu siis infoks mingi ametlik protseduur, uudised või vabad töökohad.

Päeval kasutab Veiko siiski arvutit vähe (siis, kui lapsed kooli läinud), kuna enamjaolt kasutavad seda sellel ajal tema lapsed. Peamine aeg internetitegevuste tegemiseks on õhtu.

Arvuti kasutamisega probleeme ei ole ja Veiko jaoks on see tuttav ning ennustatav keskkond.

Konkreetsete internetilehekülgedeni jõuab tihti neti.ee või Google vahendusel.

Veiko ei suhtle riigiasutustega tihti, kuid aeg-ajalt tuleb seda ette. Hea on see, kui kõik saab aetud läbi interneti ja kohale minema ei peagi. Veikole tundub, et inimesed ei ole oma võimalustest teadlikud.

Veikole meeldib lihtne, vajalik ning kiiresti leitav informatsioon. Ideaalne oleks, kui kõik asjad oleks ühest kohast leitavad ning info saamiseks ei pea ennast igale poole registreerima.

Talle ei meeldi vormid, mis küsivad isikukoodi ja tihti jätab ta seetõttu pigem registreerimise pooleni. Reklam internetis ja avanevad aknad on tüütud. Otsingute kasutamiseks peab olema tihti väga leidlik, kuna otsingusõnade peale vahest ei tule näiteks käände töttu.

Veiko väldib inimeste kommentaaride lugemist, kuna need on liiga negatiivsed ning lühinägelikud.

Veiko eesmärgid:

- Leida kiiresti ning lihtsalt vajalik informatsioon
- Saada võimalikult vähese ajakuluga informatsioonist õigesti aru

- Olla võimalikult vaba ajalistest piirangutest riigiasutusega suheldes
- Olla kursis erinevate võimalustega

5.4.3 Persoona 3 – Kaisa (põhipersoona)

Nimi: Kaisa

Vanus: 19 aastat

Elukoht: Tartu

Esindab: Koolis käiv nägemispuudega kodanik

" Ei kasuta keskkondi, kus on palju linke, sest ekraanilugeja järgi ootamine võtab terve igaviku."

Kaisa on väga rõõmsameelne, õppimishimuline ja avastamisaldis neiu. Ta elab koos oma emaga Tartu äärelinnas ning asus sellel aastal õppima ajaloo eriala.

Kaisa peamine õppimise ja maailma avastamise abivahend on arvuti, kuna ta kaotas nägemise viis aastat tagasi. Arvutiga aitavad hakkama saada mälupildid ajast, mil ta veel nägi.

Arvutit kasutab Kaisa nii koolitööde tegemiseks kui ka info leidmiseks ning maailma avastamiseks. Tihti kuulab ka erinevaid raamatuid.

Kaisa kasutab arvutit suurema osa päevast ning saab sellega väga hästi hakkama.

Konkreetsete internetilehekülgedeni jõub peamiselt Google vahendusel.

Kaisal tuleb riigiasutustega aeg-ajalt suhelda (peamiselt toetuste saamiseks). Ta on järjekindel ja leiab, et riigiasutuste veebilehed on tihti pimedatele paremad, kui erasektori lehed. Peamine puudus on üligrafiliste lehtede loomine, mida ekraanilugejad lugeda ei suuda.

Talle meeldivad kokkuvõtlukud ja püsiva struktuuriga lehed, sest iga muudatuse järel tuleb jälle veebileht selgeks õppida ning tihti üpris pikalt ekraanilugejat kuulata.

Kaisale ei meeldi valikväljad ning märkeruudud erinevatel veebivormidel, kuna need on tihti segadusttekitavad. Lisaks ei meeldi talle ilma pealkirjadeta väljad. Linkide üleküllus ning iseavanevad menüüd on tihti põhjas veebilehe sulgemiseks.

Kaisa ei kasuta hiirt ning veebilehed, mida ei saa klaviatuuriga kasutada, takistavad tegevuste lõpuleviimist. Samuti ei saa ta kasutada ajaliselt mingit reaktsiooni nõudvaid veebilehti.

Inimeste puhul häirivad teda üliabivalmid inimesed, ta leiab et saab enamjaolt ise hakkama ja kui ei saa, julgeb küsida küll.

Kaisa eesmärgid:

- Leida kiiresti ning lihtsalt vajalik informatsioon
- Saada võimalikult vähese kõrvalise abiga hakkama

- Saada võimalikult paljud asjad füüsilise kohaleminekuta korda ajada
- Saada kogu õppeinformatsioon elektroniliselt tekstilisel või helilisel kujul

5.4.4 Persoona 4 – Julija (lisapersona)

Nimi: Julija

Vanus: 28 aastat

Elukoht: Tallinn (Läti kodanik)

Esindab: Tööga hõivatud Läti kodanik Eesti resident

" ID-kaardi saamisel oli kõige aeganõudvam ja suurem takistus kogu informatsiooni inglise keelde tõlkimine – isegi vormid tuli paluda ära tõlkida."

Julija on uuendusmeelne ja aktiivne naisterahvas. Ta elab Tallinnas koos oma poiss-sõbraga juba 3 aastat.

Julija õpib majandust ja töötab rahvusvahelise firmas Tallinna filiaalis. Põhiline töö on välisklientide konsulteerimine ning abistamine.

Oma töös kasutab Julija enamjaolt arvutit ja internetti.

Isiklikuks otstarbeks kasutab Julija arvutit pangatehinguteks, söögikohtade, ürituste, ühistranspordi ning asukohainfo leidmiseks. Eesti uudistega on tal küllaltki raske kursis olla, otsib pigem konkreetseid teemasid, kui on kuskilt vihje saanud.

Lisaks on arvuti oluline abimees ka kohaliku keele õppimiseks.

Riigiasutustega on kokku puutunud vähe, kuid Eestisse saabumisel oli seda kõige enam vaja (isikukoodi ja ID-kaardi saamiseks, erinevate võimalustele ning kohustustele kohta info leidmiseks). Riigiasutused on jätnud talle positiivse mulje ning ta ei karda küsida, kui abi vaja.

Talle meeldib, kui informatsioon on olemas inglise keeles ning vajalikud tegevused on järjest ja konkreetselt välja toodud.

Julijale ei meeldi venivid protsessid ning otsese põhjuseta tehtavad tegevused. Arusaamatu ning põhjuseta asutusest asutusse käimine ning infosulus olemine tekib tema jaoks ebameeldivaid olukordi ning pikendab asjaajamist.

Lisaks ei meeldi Julijale ilma printerile mõeldud lehtedeta veebilehed, kuna need raiskavad tinti ja paberipinda.

Julija eesmärgid:

- Leida kiiresti ning lihtsalt vajalik informatsioon inglise keeles
- Saada võimalikult vähese kõrvalise abiga infost aru
- Olla kursis võimalustele ja kohustustega riigiasutusse minnes
- Saada asjad aetud võimalikult kiiresti

5.5 Kasutusstsenaariumid

5.5.1 Stsenaarium 1 – Urve ID-kaardilugeja installeerimine

Urvel on kodus juba näDAL aega uus ID kaardi lugeja. See on kogu selle aja kapil seisnud ja oodanud Urve vanema poja Henriku külaskäiku. Henrik pidi sellel nädalavahetusel külla tulema ja Urve lükkas detailplaneeringu algatamise taotluse allkirjastamise niikauaks edasi.

Nüüd aga Henrik plaanid muutusid ja ta ei saagi sellel nädalavahetusel sõitu ette võtta. Urve peab ID kaardi lugeja ise installeerima, sest enam ei saa taotluse esitamist edasi lükata. Õnneks lubas Henrik öhtul ema telefonitsi aidata ja arvas, et peaks nii hakkama saama küll.

Käes ongi seadistamiseks kokku lepitud aeg ja Urve helistab Henrikule, kes palub lugeja arvutiga ühendada. Henrik soovitab lugeja panna samasugusesse pessa nagu arvutihiir ja Urve saab sellega ilma suuremate probleemideta hakkama.

Edasi õpetab Henrik ema minema veebilehele www.id.ee ning avada installimise link, mida Urve esmapilgul ei leia. Peale seda kui Henrik oma arvutis sama lehe avas, leidsid nad koos veebilehelt vajaliku lingi üles.

Arvuti seadistas ise ID kaardi lugeja, küsides mitmeid tehnilisi küsimusi, mis koostöös Henrikuga said ka vastuse. Urve leidis, et ise ei oleks ta küll sellega hakkama saanud.

Peale installeerimist palus Urve Henrikut, et ta aitaks teda ka esimese dokumendi allkirjastada. Esimesel katsel see kohe ei õnnestunud ja Henrik soovituse peale lülitas Urve arvuti välja ning avas selle uuesti.

Teisel katsel ei olnud allkirjastamine eriti lihtne, sest arvuti küsis sertifikaate. Lõpuks õnnestus Urvel ja Henrikul ka kõik vajalikud sertifikaadid saada ning tuvastada, et need ka kehtivad.

Peale tunnist installeerimistööd sai Urve lõpuks oma proovidokumendile digitaalse allkirja. Seejärel proovis ta veel paar korda koos Henrikuga erinevaid dokumente allkirjastada, et see kõik paremini meelde jäääks.

Samuti uuris Urve Henriku käest, kuidas ID kaardiga hääletada ja internetipanka kasutada saab. Järgmisel päeval proovibki Urve internetipanka ID-kaardiga siseneda, kuid veebilehitseja keeldus ID kaardiga koostööd tegemast ja muud ei jäänud üle kui veebilehitseja sulgeda. Kui Henrik mõne näDALA pärast külla tuli, õpetas ta emale selgeks, mida edaspidi taolistele probleemide korral teha.

5.5.2 Stsenaarium 2 – Veiko otsib tööd

Veiko on juba teist nädalat ametlikult töötu. Tema päev algab tavaliselt koos abikaasaga hommikus toimetust tehes. Peale abikaasa tööle ja poegade kooli saatmist hakkab Veiko kohe usinasti tööd otsima. Eelmine töökoht, kus ta siseviimistlusega tegeles, läks pankrotti ning nüüd proovib Veiko leida võimalusel sarnast tööd. Kahjuks ei ole tööturul selliseid ametikohti palju üle.

Veiko otsib tööd peamiselt erinevate kuulutusajalehtede internetilehekülgedelt kui ka tööotsimisportaalides.

Täna üritab Veiko läbi tööturuameti lehekülje leida töökohti väljaspool Eestit. Ta nägi seal eelmisel nädalal EURES linki, kui sirvis vabade töökohtade infot tööturuameti leheküljelt. Tookord ei tundunud välismaale tööle minek kuigi hea variant.

Mida aeg edasi, seda huvipakkuvamaks on see mõte aga muutunud. Veiko läheks välismaale lühiajaliselt ja teeniks piisavalt, et pere rahalist olukorda oluliselt parandada. Ka abikaasa ei olnud sellele mõttel täpsustatud.

Veiko avab tööturuameti lehekülje ning näeb seal kuulutust mehhaaniku täiendkoolituseks. Ta avab kuulutuse ja leiab, et see võiks päris huvitav olla - ta on viimase nädala jooksul näinud mitmeid mehhaanikut otsivaid töökuulutusi.

Veiko uurib veel mehhaaniku elukutset kirjeldavaid artikleid ja otsustab, et proovib selles vallas õnne.

Veiko registreerib ennast koolitusele läbi interneti, kasutades oma ID kaarti ning saab toimumise kohta vajaliku info kohe lehelt kätte. Esimene koolituse kohtumine toimub juba järgmisel esmaspäeval.

Siis jätkab Veiko edasi mehhaaniku ametikirjelduse lugemisega, kuid on sunnitud oma tegevuse pooleni jätkma, kuna nooremale pojale tuleb kooli vastu minna.

5.5.3 Stsenaarium 3 – Kaisa kirjutab referaati

Kaisal on järgmiseks nädalaks vaja esitada referaat teemal „Riigiasutus Ajaloolises Ehitises“. Selleks otsib ta artikleid erinevate riigiasutustute lehekülgedelt, jäädes Kadrioru lossi ja Vabariigi Presidendi Kantselei teema juurde.

Leides veebilehelt piisavalt informatsiooni ja täiendavaid olulisi veebilinke, otsustab Kaisa oma referaadi koostada sellel teemal.

Kuna Kaisa ei näe enam aastaid, kasutab ta informatsiooni saamiseks ettelugemise programmi. Kahjuks paljusid viidatud veebilehti see programm ette ei loe ja Kaisa on tihiti sunnitud lehe sulgema enne, kui ta aru saab, kas leht üldse sisaldab vajalikku informatsiooni. Õnneks tema jaoks loetavad veebilehed seda siiski piisavalt teevalt ning Kaisa asub erinevat informatsiooni kokku koguma.

Paar lehekülge ei võimalda lehel klaviatuuriga liikuda ja teksti kopeerida. Seega on Kaisa sunnitud vajaliku teksti käsitsi ümber kirjutama.

Lõpuks asub Kaisa kogutud informatsiooni töotlema, lastes programmil uuesti ja uuesti teksti ette lugeda ning tehes tekstis vajalikke parandusi.

Mõne aja pärast saab referaat valmis. Kaisa saadab selle õpetajale e-postiga.

5.5.4 Stsenaarium 4 – Julija otsib informatsiooni tuludeklaratsiooni kohta

Julija sattus oma sõpradega vestlema maksude teemal. Jutuks tuli tuludeklaratsioon ning selle täitmise lähenev tähtaeg.

Julijat hakkas huvitama, kas ka tema peab deklaratsiooni esitama. Selleks otsib ta Google otsingust „taxes Estonia“ ja leiab Maksu- ja Tolliameti veebilehe.

Tulude deklareerimise infoni jõudmine võttis mõnevõrra aega, kuid lõpuks Julija selle siiski leidis. Ta sai teada, et tal tuleb tõepoolest tulusid deklareerida ning selleks on vaja ID kaarti, mille ta sai juba rohkem kui aasta tagasi.

Järgmisel päeval otsustab Julija oma tulud ära deklareerida ning leiab Maksu- ja Tolliameti veebilehelt järk-järgulise ingliskeelse õpetuse selle tegemiseks. Sisselogimine õnnestub ja Julija täidab vastavalt instruktsionidele oma deklaratsiooni ära.

5.6 Kasutajakesksete nõuete loetelu

Kasutajakesksete nõuete peatükki on koondatud tähtsaimad nõuded ja puudused, mida intervjueritavad välja töid või millest nad puudust tundsid.

5.6.1 Paku vähemalt ingliskeelset tõlget kogu leheküljele

Kui teie veeblehele on asja Eesti Vabariigi residendil, tuleb arvestada ka sellega, et kõik neist ei saa Eesti keelest aru. Residendil on üpris palju õigusi ja kohustusi, mille kohta on neile vaja edastada ka vastavat informatsiooni.

5.6.2 Võimalda läbi veebi leida isik, kes ühe või teise küsimusega tegeleb, ning temaga otse ühendust võtta

Meie uuring tuvastas, et kõige enam soovitakse avaliku sektori veeblehtedelt informatsiooni selle kohta, milline ametnik milliste küsimustega tegeleb, millal tema poole tuleb/võib pöörduda ja kuidas seda teha saab (kontaktandmed).

5.6.3 Lisa graafilisele informatsioonile tekstilline alternatiiv

Siin on tegemist ligipääsetavuse nõudega, mis tuli uuringust väga olulise soovina välja. Ilma sellise alternatiivita on raske aru saada ikoonidest ning vaagnägil vői pimedal ei ole võimalik informatsiooni üldse saada.

5.6.4 Testi veeblehe kasutamist ainult klaviatuuriga

Tuleb arvestada faktiga, et kõik inimesed ei saa kasutada arvutihiirt. Seega on vaja tagada veeblehe kasutatavus ka ainult klaviatuuriga. Näiteks hea tavana kasutada javascriptiga avanevaid menüüsidi võimalikult vähe.

5.6.5 Testi veeblehe loetavust ekraanilugejaga

Ekraanilugejaid kasutavad nii pimedad kui ka paljud vaagnägijad. Testi oma veeblehe kasutamist ekraanilugejaga.

Tavaliselt on peamiseks probleemiks paljude veebielementide lugemata jäamine vigase või halvasti struktureeritud HTML-koodi tõttu.

Jälgi, et loetavast oleks võimalik aru saada ning loetakse kogu vajalik informatsioon.

Testi tulemusena on võimalik parandada veeblehel esinevad vead või seda muuta ekraanilugejaid kasutavatele inimestele mugavamaks.

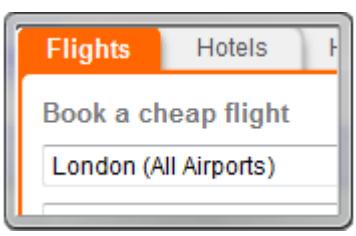
5.6.6 Kiirenda veeblehest ülevaate saamist

Tuues tähtsam info esile ja jätes vähemtähtsam tahaplaanile, on võimalik kiirendada veeblehest ülevaate saamist. Lisaks tuleks lihtsustada ja kiirendada veebi lugemise kiirust, muutes näiteks kirjastiile ja suurust.

6 Kasutatavuse nõuded

6.1 Vormid ja toimingute sooritamine

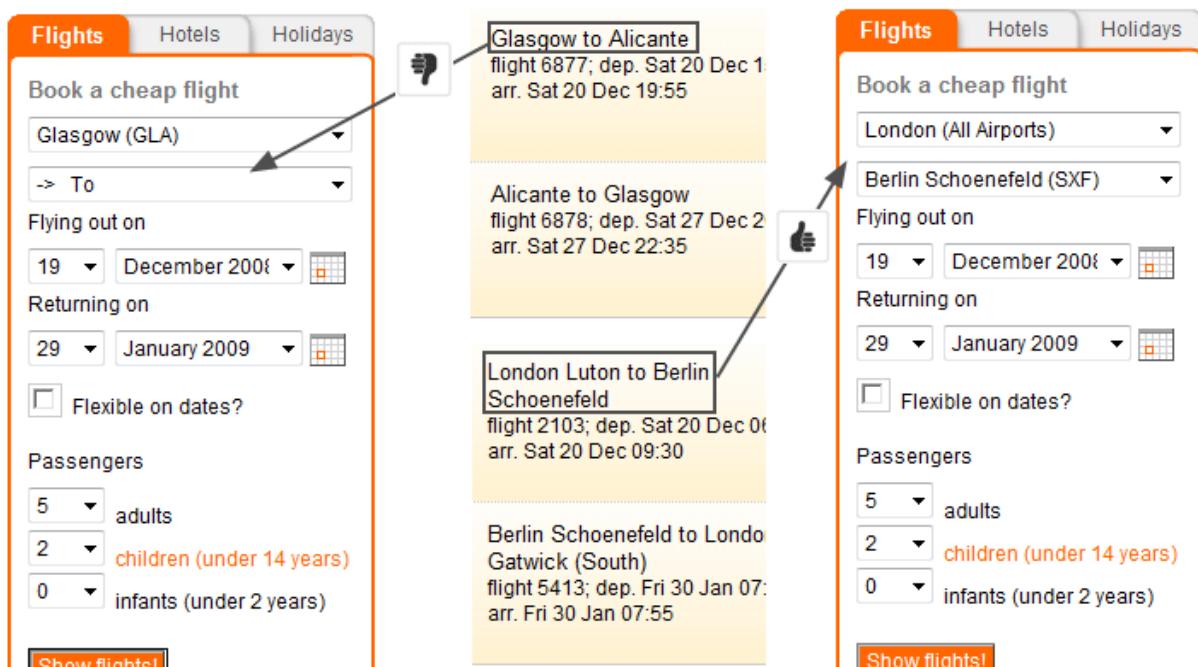
6.1.1 Võimalda meelde jäätta valitud eelistusi

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (5) *****
	Tõestatavus (mõõdetavus, hinnatavus): (5) *****
Lühipealkiri:	Vormi sisestuste ja valikute meelespidamine
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine
Märksõnad:	Vormid, vormide täitmine, toimingud, eelistuste salvestamine
Sissejuhatus:	Toimingute sooritamisel ei tohi sisestatud andmed pooleli oleva protsessi käigus kaduma minna.
Selgitus:	<p>Kasutaja poolt sisestatud info ei tohi kaduma minna siis, kui tegemist on pikema toiminguga, mis jaguneb mitme veebivaate vahel.</p> <p>Sama reegel kehtib, kui sisestatud andmeid on vaja enne lõplikku kinnitamist valideerida, st kontrollida nende vastavust kehtestatud reeglitele, näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> kas salasõna on ikka kuuekohaline; kas telefoninumber sisaldab ikka ainult numbreid; kas valitud kuupäev on õige. <p>Seega, kui süsteem avastab toimingu kinnitamisel vea, ei tohi ära kaotada juba sisestatud andmeid.</p> <p>Ka siis peab süsteem meeles pidama eelnevaid sisestusi, kui kasutaja liigub toimingu sooritamisel sammu tagasi.</p>
Parim praktika:	Veendu, et kasutaja poolt sisestatud andmed säiliks vormi väljades nii ühest veebivaatest teise liikumisel, sh tagasi liikumisel, ekraanivaate uuendamisel (ingl k refresh), kui sisestatud andmete vorminõuetele vastavuse kontrolli järgselt.
Kontrollküsimused:	<p>Kas sisestusvea avastamisel jäetakse alles õigesti sisestatud andmed?</p> <p>Kas eelmisesse vaatesse tagasi liikudes jäävad alles kõik sisestatud andmed?</p>

	Kas ekraanivaadet uuendades jäavat alles kõik sisestatud andmed?
--	--

Näited:

- 1) EasyJet.com lennufirma veebipõhises broneerimissüsteemis piletide broneerides tuleb esmalt valida lähte- ja sihtkoht, reisikuupäevad ning reisijate arv. Seejärel edasi liikudes arvutab süsteem sõiduajad. Kui aga tekib vajadus algandmeid muuta (nt reisijate arv), on kõige mugavam esimesesse vaatesse tagasi liikuda. Firma on sellest teadlik ning üle pooltel juhtudel suudetakse algandmed säilitada. Kuid aegajalt süsteem ei tööta ja kustutab need.

The screenshot shows the EasyJet flight booking interface. On the left, the search form is filled with 'Glasgow (GLA)' as the origin and 'London (All Airports)' as the destination. The travel dates are set for December 2008 (outbound) and January 2009 (returning). The passenger count is 5 adults, 2 children (under 14 years), and 0 infants. A 'Show flights!' button is at the bottom. In the center, three flight results are listed in a grid. The top result is 'Glasgow to Alicante' (flight 6877, Sat 20 Dec 1, 19:55). The middle result is 'Alicante to Glasgow' (flight 6878, Sat 27 Dec 2, 22:35). The bottom result is 'London Luton to Berlin Schoenefeld' (flight 2103, Sat 20 Dec 0, 09:30). To the right of the middle result is a large thumbs-up icon, while to the left of the top result is a thumbs-down icon. On the far right, another search form is shown with identical parameters, but with a different set of results: 'Berlin Schoenefeld to London Gatwick (South)' (flight 5413, Fri 30 Jan 07, 07:55).

Allikas: www.easyjet.com/en/book/index.asp, detsember 2008

- 2) Äriregistri teabesüsteem hoiab kasutaja valikud meeles ka peale lehe uuendamist veateate kuvamise järel.

The screenshot shows a web page from the e-äriregister system. At the top left is the logo 'e-äriregister' and the text 'RIK Registrite ja Infosüsteemide Keskus'. The main title 'ÄRIREGISTRI TEABESÜSTEEM' is at the top right. On the left, there's a sidebar with 'Teabesüsteem' and 'Lihtpäri'. Below that, it says 'Valige andmed: Kehtivad' and shows a house icon with 'Ettevõtja: A'. It lists 'Kood' and 'Ärinimi' with the values '10069659' and 'Aktsiaseelts Starman'. On the right, there's a search bar with 'Võtjad Uus püring', 'Piirkond Aadress', 'Se Harju', and 'Akadeemia tee 28, Tallinn, EE0026'. In the center, a modal window has a yellow warning icon and the text: 'To display the webpage again, Internet Explorer needs to resend the information you've previously submitted.' It also says: 'If you were making a purchase, you should click Cancel to avoid a duplicate transaction. Otherwise, click Retry to display the webpage again.' There are 'Retry' and 'Cancel' buttons. Below the modal, the text 'Vaata:' is followed by 'Kehtiva registrikaardi väljatrükk (B-kaart) - tasuta' and 'Registrikaardi ajaloo väljatrükk - tasuta'. At the bottom, there are links for 'Üldandmed (10 EEK)', 'Üld- ja isikuandmed (20 EEK)', and 'Üld- ja kommertsandiandmed (20 EEK)'.

Allikas: <https://ariregister.rik.ee/ettevotja.py>, detseMBER 2008

6.1.2 Võimalda klaviatuuri abil liikuda ühelt vormiväljalt teisele

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (5) *****
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Tabulaatorklahvi abil navigerimine
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine
Märksõnad:	Tabulaatori klahv, klaviatuur, vormiväljade valimine
Sissejuhatus:	Vormiväljade valimine ja nende vahel edasi-tagasi liikumine peab olema võimaldatud ka arvuti klaviatuuri abil.
Selgitus:	<p>Leidub kasutajaid, kes soovivad tingituna harjumusest, erivajadustest vm põhjustel vormiväljade vahel navigerida arvuti klaviatuurilt tabulaatorklahvi kasutades.</p> <p>Sageli paraku tabulaatorklahvi kasutada ei saa, sest ühelt vormiväljalt teisele ülemineku järjestus on suvaline või puudub tabulaatori kasutamiseks kohane märgistus üleüldse, näiteks nuppe ei saa tabulaatorklahviga valida.</p>
Parim praktika:	Kontrolli, et veebi lisatud vormides saaks vormi andmete lisamise loogilises järjestuses liikuda tabulaatorklahvi abil eelmiselt vormiväljalt järgmisele. Vaata, et tabulaatori abil saab liikuda ka vormi nuppuidele.
Kontrollküsimused:	<p>Kas vormides saab ühelt vormiväljalt teisele liikuda tabulaatorklahvi kasutades?</p> <p>Kas tabulaatorklahviga edasi liikumise järjestus vastab vormi andmete tavapärasele sisestusjärjestusele?</p> <p>Kas tabulaatorklahviga saab liikuda ka toimingu sooritamise nupule?</p>

Näited:

- 1) SEB internetipanka sisselogimise vaates ei saanud aastaid koodikaardi parooliväljalt liikuda tabulaatorklahvi abil „Login sisse” nupule. See puudus on tänaseks kõrvaldatud ja lahendus klahve navigeerimiseks kasutavale mugavamaks muudetud.

Tere tulemast

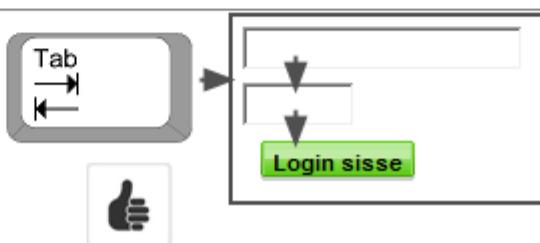
- » Palun sisestage koodid.

SEB soovitab olla internetipanga sisenemisel tähelepanelik

SEB on regiseerinud mitu juhtumit, kus klientide arvutid on nakatatud viirusega, mis lehele, käivitub kliendi arvutis viirus, mis palub kliendil sisestada (näiteks kontrolli eesi numbriga koodi. Pank nõub klientidelt koodikaardilt kinnituseks AINULT ühte koodi, v Kirjeldatud olukorra esinemisel tuleb jätkata koodid sisestamata, sessioon lõpetada ning Enne internetipanga kasutamist tuleb nakatatud arvuti puhastada viirustest või kasutaa

Salasõna

Koodikaardilt kood nr. 10

Allikas: www.seb.ee/cgi-bin/unet3.sh/un3.w, detseMBER 2008

6.1.3 Taga kasutajale ühekordne tuvastamine

		Hinnangud (1-5):
		Olulisus: (4) ****
		Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Kasutaja mitmekordse tuvastamise välimine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:	Kasutaja tuvastamine, sisselogimine, autentimine	
Sissejuhatus:	Ühekordne tuvastamine kõigi veebi lõikes võimaldatud teenuste kasutamiseks on mugav ning kaotab vajaduse korduvalt	

	kasutajanime ja salasõna sisestamiseks.
Selgitus:	Kasutaja tuleb tuvastada ühekordelt. Seejärel peab ta saama sooritada kõiki vastavate õigustega kasutajale lubatud toiminguid ilma, et kasutaja end uuesti tuvastama peaks.
Parim praktika:	Veebi on mugav kasutada, kui see tagab toimingute sooritamise ühekordse sisselogimisega ja tuvatusperiood (sessioon) ei lõpe kiirelt. Kui veebis pakutavate teenuste turvariskid ei ole kõrged nagu nt panganduses, on mõistlik kaaluda kasutaja tuvastatud oleku aja pikendamist vähemalt 30-ne minutini (autentimissessiooni pikkus). Kasutajale võib pakkuda ka arvuti IP-põhist tuvastust, mis ei aegu enne, kui kasutaja ise välja logib.
Kontrollküsimused:	Kas kasutaja peab erinevate teenuste kasutamiseks end korduvalt tuvastama? Kas kasutaja autentimissessiooni tuleks pikendada?

Näited:

- 1) ID-pileti ostmiseks tuleb kasutajal end autentida kahel korral. Esmalt tuvastada end süsteemis ja seejärel maksta kuukaarditasu pangaülekandega. Möistlik oleks analüüsida, kas kasutajat on vajalik iga kord tuvastada või piisab isikukoodi alusel kuukaardi ostmisest pangaülekandega. Süsteemi sisse logimine oleks vajalik vaid siis, kui kasutajal on aega ning ta soovib muuhulgas omi andmeid kontrollida.

The screenshot shows a user profile on the left with the following details:

- Profile picture placeholder: minu pilet.ee
- Text: Oled sisse logitud
- Image: A decorative graphic of colored stars and dots.
- Text: Osta Tallinna ID-pilet »
- Text: Osta Harjumaa ID-pilet »
- Text: Osta Tartu ID-pilet »
- Text: Osta Elektriraudtee ID-pilet »
- Text: Osta Overalli ID-pilet »
- Text: Vaata oma ID-pileteid »
- Text: Logi välja

To the right, there is a table of payment information:

Isikukood	XXXX-XXXX-XXXX
Kehtivuse algus	18.12.2008 00:00:00
Kehtivuse lõpp	16.01.2009 23:59:59
Hind kokku	275.00
Teavitus	Teavitusi ei ole
Märkused	
Olek	Ootab kinnitamist

At the bottom, there are payment method logos and buttons:

- Swedbank logo with a red circle icon
- u|net logo
- SEB logo with a blue square icon
- Maksa button
- Maksa button
- Maksa button

Allikas: www.pilet.ee, detsember 2008

6.1.4 Välди juba sisestatud andmete üle küsimist

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Andmete korduvsisestamise välimine
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine
Märksõnad:	Vormid, vormide täitmine, toimingud, andmete korduvsisestamine, andmete korduvküsimine
Sissejuhatus:	Olukorda, kus kasutajal palutakse sisestada andmeid ning hiljem küsitakse uesti samade andmete sisestamist, tuleb välida.
Selgitus:	<p>Veebilahendus peab olema suuteline sisestatud andmeid meeles pidama. Veebivormide täitmisel nagu näiteks kasutajaks registreerimine, info pärimine või e-teenuste tarbimisel „komistab” kasutaja sageli lahenduste otsa, mis nõuavad varasemalt juba korra sisestatud andmete uesti sisestamist.</p> <p>Näiteks, kui kasutaja on end regisseerinud ja lisanud oma e-posti aadressi, siis hiljem sisse logituna uudiskirjaga liitumisel ei ole sobilik e-posti aadressi sisestamist uesti nõuda, vaid see tuleb vaikimisi välja pakkuda.</p>
Parim praktika:	Veebilahendus peab olema suuteline looma seoseid sisestatud ja sisestamist vajavate andmete vahel ning võimaldama kuvada eeltäidetud vormivälju või juba sisestatud andmeid meeles pidama. Kui see nii ei ole, tuleb probleeme kasutajate vajadustest lähtuvalt analüüsida ning tagada vastavad võimalused läbi veebiarenduste.
Kontrollküsimused:	<p>Kas veebis on vorme, kus küsitakse korduvalt samu andmeid?</p> <p>Kas varasemalt sisestatud andmeid kasutatakse toimingute sooritamiseks korduvalt?</p>

Näited:

- 1) ID piletid kodulehel saab kasutaja vaadata, kas vastava isikukoodi omanikul on kehtiv ühistransportdi kuukaart. Selle toimingu eelduseks on isikukoodi sisestamine. Samas, vastuse vaates on küll kuvatud info, et vastava isikukoodiga inimesel puudub kuukaart, aga ei ole kohe võimaldatud kuukaarti soetada. Seetõttu on kasutaja sunnitud eraldi lehel sisse logima ja uesti isikukoodi sisestama. Vältimaks andmete korduvat sisestamist on lahenduseks pakkuda isikukoodi omanikule kohest kuukaardi ostmise võimalust.

ID-pileti kodulehel tuleb isikukood ka siis uuesti sisestada, kui kasutaja on sisestamisel vea teinud, sest sisestatud isikukoodi ei kuvata parandamiseks.

Selle meeldivad lihtsad lahendused

tiostjale > Kehtivuse kontroll > Pä

Piletioistjale

Kehtivuse kontroll

kontrolli oma ID-piletit:

Sisesta oma ID-kaardi number või isikukood:

Isikul isikukoodiga 57120100340 ei ole olemas hetkel kehtivat ID-piletit.

Sõidusoodustuse vaatamiseks pead olema sisse logitud.

Lisainfo saamiseks sisesta päringuvormile ID-kaardi number või logi sisse alajaotusesse "Minu ID-piletid".

[^ üles](#)

Allikas: www.pilet.ee, detsember 2008

- 2) IF kindlustuse iseteeninduse keskkonnas on võimalik uut lepingut sõlmida nii, et vormiväljad eeltäidetakse varasemate lepingute sõlmimisel sisestatud andmetega.

Kindlustusvõtja

Katkesta

Kindlustusvõtja

Thumbs up icon

Omanik

Isikukood	Perenimi	Eesnimi
Maakond	Linn	Küla
Tänav	Maja_nr	Korter
Indeks		

Allikas: <https://www.online.if.ee>, detsember 2008

6.1.5 Tähista toimingu sooritamise sammud

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Veebitoimingu sammude tähistamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kui tegevusi, mis tuleb läbi viia ühe toimingu sooritamiseks, on palju, tuleb need jagada mitmesse eraldi ekraanivaatesse ning vastavalt tähistada.	
Selgitus:	Pikemad veebitoimingud jaotatakse tavapäraselt mitmesse ekraanivaatesse, mistõttu on oluline need vaated tähistada eraldi toimingusammudena.	
Parim praktika:	Loo sammhaaval toimingu sooritamise vorm, kus on kasutajale selgelt näidatud, milline tegevus millisele tegevusele järgneb ja paiguta see veeblehe päisesse.	
Kontrollküsimused:	Kas pikemate toimingute sooritamise protsess on jagatud mitme ekraanivaate vahel? Kas toimingusammude järjestus on kasutajale hästi nähtav ja jälgitav?	

Näited:

- 1) Tele2 iseteeninduskeskkonnas on selgelt välja toodud toimingusammud, mis tuleb uue lepingu sõlmimiseks läbi käia.

1 Number ja teenused

2 Teie andmed

3 Arveldus

4 Lepingu kinnitamine

5 Kättetoimetamine

Mobiiltelefoni number 1

Valin oma telefoni numbris:

- 58094672 58143752 58194533 58362931
 58142783 58193460 58229853 58364703 58364893

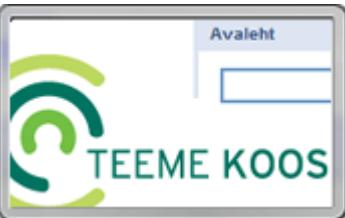
Teenuspakett:

Liitumine Kuumaks

- Dynamo 0.- 45.-
- Extra 100 0.- 0.-

Allikas: https://kt.tele2.ee/iseteenindus/main_uusleping, jaanuar 2009

6.1.6 Ära unusta olulisi valikuid lisamata

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Puuduvate vormivalikute lisamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Veebitoimingute sooritamisel on oluline, et veebivormides toodud valikukriteeriumid tagaksid kasutajale kõik vajalikud valikuvõimalused.	
Selgitus:	Puudulike valikukriteeriumite olemasolu on tavaiselt tingitud lohakusveast või kasutajavajaduste analüüsi puudulikkusest.	
Parim praktika:	Analüüs kasutaja vajadusi ja vii läbi kasutatavuse testimine, selgitamaks välja, kas vormiväljades toodud valikud on ammendavad või tuleb neid täiendada.	
Kontrollküsimused:	Kas oled analüüsinud, milliseid valikuid kasutajad sisestada soovivad? Kas võimaldad kasutajal endal valikuid lisada, kui ei ole veendunud valikute ammendatuses? Kas oled testinud kuidas kasutaja saab hakkama vormivalikute valimisega? Kas kasutajatelt on tulnud tagasiside, et nad ei saa vorme täita puuduvate valikute tõttu?	

Näited:

- 1) Osalusportaalil kuvatakse uue idee lisamiseks valdkondade nimekiri. Paraku ei sisalda toodud nimekiri kõiki võimalikke valikuid, mistõttu ei oska iga kasutaja valdkonda nimetada. Ühe võimalusena võiks lubada kasutajal valdkondi lisada.

Uus idee

Avaliku: Määramata

Pealkiri: *

Lisa fail

Hääletamine:

Valdkond: Määramata

Märksõnad:

Ehitus- ja elamumajandus
Energeetika
Energiasääst
Ettevõtlus
Euroopa Liit
GMO (geneetiliselt muundatud organismid
Haridus ja Teadus
Innovatsioon
Integratsioon
Isikuandmed
IT ja infoühiskond
Julgeolekupoliitika
Juriidilised isikud ja tied
Jäätmned
Kalamajandus
Kalandus
Kaubandus
Keskkonnaharidus
Keskkonnakorraldus
Keskkonnamõju hindamine
Keskkonnatehnoloogia
Kiirgusohutus
Kodanikuühiskond
Konkurentsipoliitika
Looduskaitse
Loomade heaolu
Maaelu
Maapõu
Merekaitse

Allikas: www.osale.ee, detsember 2008

- 2) Pärnu linna veebis kuvatakse kalendrit, kus saab valida ainult kuud ja mitte aastat ning sedagi korduvalt klõpsutades, nt sama aasta detsebrist jaanuarini jõudmiseks peab tegema üksteist klikki. Ka ei ole võimalik kohe tuvastada, mis aasta kuu hetkel avatud on.

The screenshot shows the homepage of the Pärnu City website. At the top, there is a navigation bar with links for 'AVALEHT', 'KONTAKTANDMED', 'TERBENÖUE', and 'SISUKORD'. Below the navigation bar is a large blue logo for 'Pärnu'. To the right of the logo, the text 'Pärnu linna info server' is displayed, along with a small graphic of a person. Below this, there are three categories: 'linnakodanikule', 'ettevõtjale', and 'turistile'. A language selection bar with British and Russian flags is also present. On the left side of the main content area, there is a sidebar with links for 'Linnavolikogu', 'Linnavalitsus', 'Kontaktandmed', 'Palgaandmed', 'Arengukava', and 'Põhimõttused'. In the center, there is a 'Kultuurikalender' (Culture Calendar) for September, showing dates from 1 to 30. A link 'Lisa sündmus!' (Add event!) is located at the bottom right of the calendar. On the right side, there is a section with news items: 'Le!', 'u 2008', 'Linnavolikogu 18. detsembri', and 'Sten Nordqvisti vapimärgiga'.

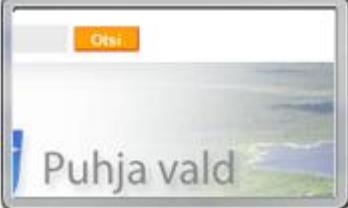
Allikas: www.parnu.ee, detsember 2008

- 3) Narva-Jõesuu veebis saab lisada infopäringu üherealisele tekstiväljale. Kuhu sisestada aga päringu esitaja nimi, aadress või e-posti aadress vastuse saamiseks?

The screenshot shows a 'Kohalik võim' (Local Government) section on the left with links to 'Linnavolikogu', 'Linnavalitsus', 'Kontaktandmed', 'Palgaandmed', 'Arengukava', and 'Põhimõttused'. On the right, there is a form titled 'Infopäring' (Information Query). It has a text input field labeled 'Kirjuta siia' and a button labeled 'Saada' (Send). Below the form is a feedback icon with a thumbs-down symbol.

Allikas: www.narva-joesuu.ee/?id=10035, detsember 2008

6.1.7 Kuva vormiväljad pikema teksti sisestamiseks suuremana

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Vormiväljade suurususe määratlemine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Vormiväljadesse sisestatud andmete kontrollimiseks peab omama nendest head ülevaadet.	
Selgitus:	Vormiväljad peavad olema piisavalt suured, et sisestatud andmeid oleks hea kontrollida. Sageli on pikemate tekstide sisestamiseks mõeldud vormiväljad nii väikesed, et sisestatud andmeid saab kontrollida ainult mõne rea haaval edasi liikudes. See aga kaotab ülevaate tekstist ning tekivad nii sisulised kui õigekirja vead.	
Parim praktika:	Vormiväljade suurused tuleb määratleda vastavalt sisestatava info mahule.	
Kontrollküsimused:	Kas pikemate tekstide sisestamiseks mõeldud vormiväljade ilma kerimata nähtavad osad arvestavad sisestava sisu mahuga? Kas kasutaja saab mugavalt üle lugeda teksti, mida ta vormiväljadesse sisestanud on? Kas on välditud, et kasutaja peab vormivälja sisestatavat sisu üle kontrollima tekstilektoris?	

Näited:

- Puhja valla teabenõude vormis on jäetud põhisisule väga vähe ruumi. See vormiväli tuleks oluliselt suuremaks muuta.

Telefon

Sisu *

Vastust soovin *

The screenshot shows a web form with several input fields. On the left, there are labels 'Telefon', 'Sisu *', and 'Vastust soovin *'. To the right of 'Sisu *' is a text area containing the following text:
siia lahtisse on
üksna raske pikemmat
sisuteksti kirjutada,
kui üks - kaks
lausest, sest seda
teksti on väga
ebamugav kontrollida,

Below the text area is a dropdown menu with the option 'Ei soovi vastust'.

Allikas: www.puhja.ee/index.php?page=134&, jaanuar 2009

- 2) Päästeameti veebis on teabenõude sisu lisamise vormiväli tekstist parema ülevaate saamiseks piisavalt mahukas.

The screenshot shows a web form with a vertical orange bar on the left. On the left side, there are labels 'Teabenõude sisu:' and 'Teabenõudja sideandmed:'. To the right of 'Teabenõude sisu:' is a large text area. To the right of 'Teabenõudja sideandmed:' is a dropdown menu with the option 'postiaadress'.

Allikas: www.rescue.ee/227, jaanuar 2009

6.1.8 Nõua ainult vajaliku info sisestamist

 <p>INNOVE Edukesitava Õppes Prindipärase Sisestus</p> <p>Organisatsioon Uudised Raamatukogu</p>	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Sisestatava info vajalikkuse määratlemine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Info kogumine kasutajatelt peab olema otsekohene ja eesmärgipärane. Välistada tuleb mittevajaliku lisainfo küsimine.	
Selgitus:	<p>Info kogumine peab olema piisavalt põhjendatud. Küsida ei ole mõtet andmeid, mida otseselt vaja ei ole või mis ei aita kasutajal toimingut lõpuni viia.</p> <p>Näiteks ei ole mõtet nõuda sünniaastat, kui kommentaari lisamiseks piisab nimest või küsida telefoninumbrit, kui on teada, et suhtlus toimib ainult veebipõhiselt.</p> <p>Kui siiski on soov lisaandmeid küsida, peab see olema hästi põhjendatud ja rangelt vabatahtlik, st veebilahendus ei tohi lisaandmete sisestamist seada toimingu sooritamise eelduseks.</p>	
Parim praktika:	<p>Infot tuleb küsida nii vähe kui vaja. Kogu ainult käsil oleva toimingu sooritamiseks vajalikku informatsiooni. Nõua vormivälja täitmist ainult siis, kui see on töesti vajalik.</p> <p>Kohustusliku info sisestamise väljad erista teistest väljadest, nt tärniga.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas vormis on küsitud infot, mille küsimatajätmine ei takistaks toimingu sooritamist?</p> <p>Kas vormis on kohustuslikud väljad eraldi tähistatud?</p> <p>Kas vormi täitmiseks on küsitud infot, mida ei ole otseselt vaja?</p>	

Näited:

- 1) Tehnilise Järevalve Ameti teabenõude vormis ei ole näidatud, millised on täitmiseks kohustuslikud väljad. Näiteks, kas ka postindeksi sisestamine on vajalik, kui soovin kirjalikku vastust vaid e-postile?

TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET
ESTONIAN TECHNICAL SURVEILLANCE AUTHORITY

Kontakt: Üldkontakt | Häireteated | Teabenõue

Eesnimi:	<input type="text"/>	
Perekonnanimi:	<input type="text"/>	
Juridiline nimi:	<input type="text"/>	
Postiaadress:	<input type="text"/>	
Postiindeks:	<input type="text"/>	
Telefon:	<input type="text"/>	
Faks:	<input type="text"/>	
E-post:	<input type="text"/>	
Sisu:	<input type="text"/>	
Soovin vastust:	<input type="text" value="E-postiga"/>	
Kontrollkood	<input type="text"/>	

Millised on kohustuslikud* väljad?

Kas kõik väljad on vajalikud?

Sisestage sümbolid, mida näete pildil. See on vajalik spämmirobotite välimiseks | [Kuva uus kood](#)

Allikas: www.tja.ee/?id=13025, detseMBER 2008

- 2) Haridus- ja Teadusministeeriumi teabenõude vormis küsitakse dokumendi liiki, nimetust või sisu ja dokumendirekvisiite. See aga on paljudele kasutajatele üle jõu käiv ülesanne, mistöttu tuleks järgida mitmete teiste asutuste eeskuju ning küsida lihtsamalt ja vähem. Samuti ei ole arusaadav, millised vormiväljad on kohustuslikud ning miks peab sisestama nii faksi, telefoninumbri ja posti- kui e-postiaadressi.

Haridus- ja Teadusministeerium
Estonian Ministry of Education and Research

Eesnimi

Perekonnanimi

Asutuse/juriidilise isiku nimi

Teabenõude sisu

Dokumendi liik, nimetus või sisu

Dokumentdirekvisiidid

Palun täpsustage sidevahend, mille kaudu soovite teabe edastamist ja/või mille kaudu on võimalik teiega ühendust võtta, kui tekib vajadus teabenõude täpsustamiseks.

Postiaadress

E -maili aadress

Telefoninumber

Faksinumber

Saada tagasiside

Allikas: www.hm.ee/index.php?03348, detsember 2008

- 3) Innove kodulehe teabenõude vaates on vormi täitmisele esitatud alternatiivina võimalus saata teabenõue otse e-postile. Teabenõude vorm ise on esitatud võimalikult lühidalt ning kohustuslikud väljad on korrektelt tähistatud.

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutusse Innove on võimalik esitada teabenõudeid alljärgnevalt:

E-postile: innove@innove.ee
Telefonile: 699 8080
Faksile: 699 8081
Postiaadressile: Lõõtsa 4, Tallinn 11414

või elektrooniliselt, täites ära alloleva vormi

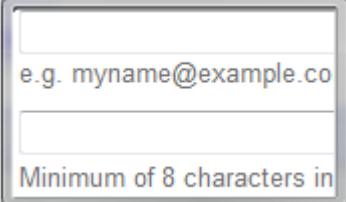
(* Tärniga tähistatud lahtrid palume kindlasti täita)

* Teabenõudja ees- ja perekonnanimi	<input type="text"/>	
Organisatsioon	<input type="text"/>	
* E-mail	<input type="text"/>	
Telefon	<input type="text"/>	
Postiaadress	<input type="text"/>	
* Taotletava teabe sisu	<input type="text"/>	
Muu informatsioon	<input type="text"/>	

Saada

Allikas: www.innove.ee/7484, detsember 2008

6.1.9 Lisa vormiväljade juurde abiinfo

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Abiinfo jagamine vormide täitmisel	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:	Abi, abiinfo	
Sissejuhatus:	Kui vormivälja täitmisel tuleb lähtuda kindlatest reeglitest, mis ei ole kasutajale kohe arusaadavad, tuleb kuvada abiinfo vastava vormivälja täitmisi viisi kohta.	
Selgitus:	Kui andmeid peab sisestama ettemääratud kujul, siis tuleb lisada vastava vormivälja juurde abiinfo, mis annab näidete varal kiire ülevaate andmete õigest sisestusviisist. Vajadusel tuleb pikemalt selgitada, kuidas andmeid täpselt sisestada on vaja.	
Parim praktika:	Abiinfot kuvatakse üldjuhul sisestusvälja vahetus läheduses. Sageli lisatakse vormivälja juurde „abi” ikoonike, mis avab abiinfo eraldi hüpiaknas.	
Kontrollküsimused:	<p>Kas oled vormiväljade juurde lisanud selgitusi nende täitmisi viise kohta?</p> <p>Kas kasutaja oskab õigesti sisestada andmeid kõikidesse vormiväljadesse, mille juures abiinfot ei ole?</p>	

Näited:

- 1) Google'i kasutajaks registeerumisel on vormiväljade juures toodud näited sisestatavate andmete vormistamise viisidest. Lisaks on välja toodud eraldi link, mis viitab õpetusele, kuidas sisestada turvalisemaid salasõnu.

Required information for Google account

Your current email address:

► e.g. myname@example.com. This will be used to sign-in to

Choose a password:

Password strength:

► Minimum of 8 characters in length.

Re-enter password:

Allikas: www.google.com/accounts/NewAccount, jaanuar 2009

- 2) Tallinna Vesi on iseteeninduskeskkonnas mitme vormivälja juures visuaalsete näidete varal kirjeldanud andmete õiget sisestusviisi.

Nimi:

ID kood:

Sünnipäev:

Telefon:

► +3721234567

Mobiiltelefon:

+3721234567

Faks:

► +3721234567

E-post:

nimi@firma.ee

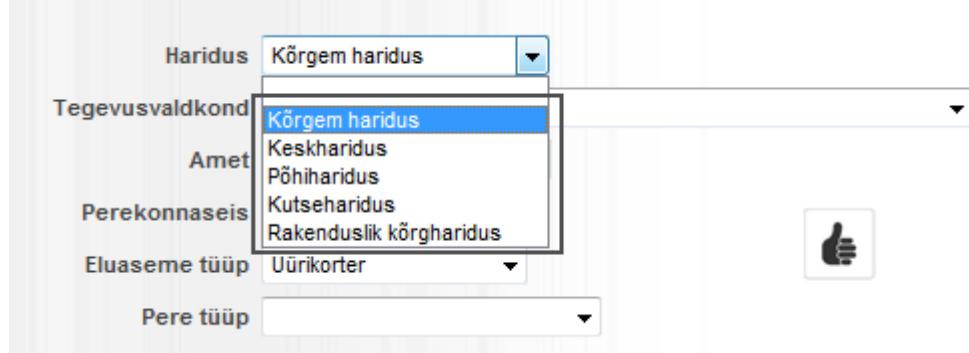
Allikas: <https://klient.tallinnavesi.ee/talivan/login.aspx>, jaanuar 2009

6.1.10 Vähenda käsitsi teksti sisestamise vajadust

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Piiritletud valikute lisamine vormiväljadesse	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Vormiväljade täitmisel tuleb kasutajale tagada võimalus sisestada võimalikult vähe andmeid käsitsi.	
Selgitus:	<p>Vabas vormis andmete sisestamisel tekib sageli lohakusvigu, mis ilmnevad tüüpiliselt alles vormi kinnitamisel ja raskendavad toimingu sooritamist, sest vigased andmed tuleb üles leida ja parandada.</p> <p>Kui sisestatavate andmete loetelu on piiratud või neid on võimalik visuaalselt struktureerida, siis tuleb võimaldada andmeid valida, mitte nõuda nende käsitsi sisestamist.</p>	
Parim praktika:	<p>Struktureeri ja esita võimalikult palju vormivälju eelnevalt kindlaks määratud valikutega (nt ripplendid) nii, et kasutaja peaks võimalikult vähe käsitsi andmeid sisestama.</p> <p>Tüüpilised andmed, mida võib rahumeeli käsitsi sisestada on struktureerimist mittevajavad andmed nagu näiteks kasutajanimed, salasõnad, telefoninumbrid, postiaadressid ja kommentaarid.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas vormides on võimalikult palju sisestusvälju asendatud valikuväljadega?</p> <p>Kas kindlate ja piiritletud valikutega andmete lisamiseks on välja toodud valikuvariandid?</p> <p>Kas kasutaja saab kuupäevi kalendrist valida?</p>	

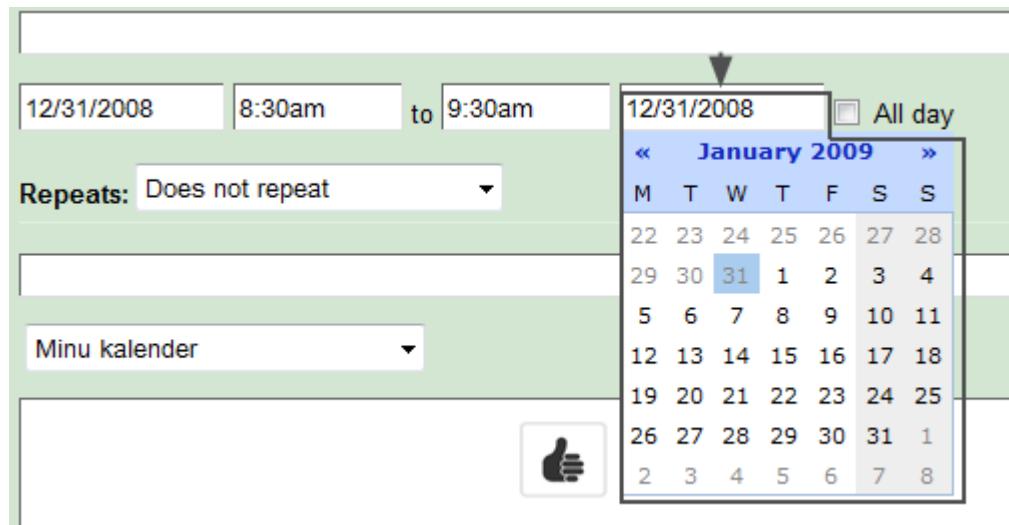
Näited:

- 1) Swedpanga internetipangas on käsitsi sisestuste arvu minimaliseeritud. Seetõttu on enamus vormivälju esitatud valikuväljadena, kust kasutaja saab valida kindla arvu valikute vahel ilma, et peaks ise andmeid käsitsi sisestama.

Allikas: www.swedpank.ee, detsember 2008

- 2) Google'i kalendris ei pea kasutaja käsitsi sisestama kuupäeva, vaid talle avatakse vastav kalendrivaade sobiliku kuupäeva valikuks.

Allikas: www.google.com/calendar, detsember 2008

6.1.11 Ühtlusta toimingute sooritamisviisid veebiüleselt

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Veebiüleselt toimingute ühtlustamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Ühe veebi raames tuleb toimingute sooritamisviisid ühtlustada.	
Selgitus:	Ühtlustatud toimingute sooritamise tööloogika ja ülesehitus tagab, et kasutaja ei raiska aega iga toimingu juures erinevate sisestusviiside õppimiseks, vaid omandab kasutusloogika joksvalt iga järgneva vormi täitmisega meelde teletades varasemaid vormide täitmise kogemusi. Lähtuda tuleb ka üldlevinud headest tavadest.	
Parim praktika:	Võimalda kasutajatel veebi üleselt toiminguid sooritada ühtse kasutusloogika alusel. Vii läbi kasututatavuse testimised ja kontrolli, kas vormides on kasutatud sarnaseid märksõnu, nupu- ja vormiväljade kujundus- ning lahendusviise. Ühtlusta toimingute sooritamisviisid, näiteks kontrolli, et samanimelised nupud käituksid sarnaselt. Jälgi, et toimingute sooritamisviisid vastaks üldlevinud tavadele.	
Kontrollküsimused:	Kas veebivormid on üle veebi ühtlustatud paigutusliku ja kujundusliku ülesehitusega? Kas sarnaste tegevuste sooritamisviisid toimivad sarnaselt? Kas kasutatud märksõnastus, sh nupu- ja vormiväljanimed on ühtlustatud? Kas sama tööloogika alusel sooritatavad toimingud funktsioneerivad sarnaselt (nt kõigis toimingutes „Salvesta” nupule vajutades kuvab teate, et vorm on salvestatud)?	

Näited:

- 1) Pileti.ee veebis on „Logi välja” toimingu link paigutatud veeblehe allserva. Üldlevinud heaks tavaks on vastav link paigutada veeblehe päisesse.

The screenshot shows a user interface for a login page. At the top, there are three links: "Osta Elektriraudtee ID-pilet >", "Osta Overalli ID-pilet >", and "Vaata oma ID-piletiteid >". Below these is a button labeled "Logi välja" with a black arrow pointing left next to it. A small icon of a thumbs-down is also present. A large yellow callout box is overlaid on the page. It contains the text "aktuaalne teema" with a circular arrow icon, a yellow circle with a hand cursor icon, and the heading "Uus sisselogimise võimalus pilet.ee-s - Mobiil-ID". Below this, there is a text snippet: "EMT kliendid, kes on sõlmintud Mobiil-ID lepingu, saavad nüüdsest logida oma pilet.ee kontosse mobiilefoni abil...". At the bottom of the callout box, there is a link "Loe lähemalt...". At the very bottom of the page, there are three navigation links: "ANDMEKAITSE", "AUTORIKAITSE", and "KONTAKT".

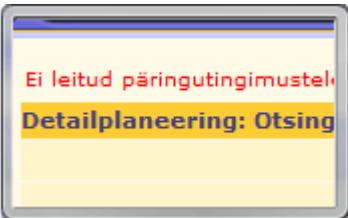
Allikas: www.pilet.ee, jaanuar 2009

- 2) Pärnu Maavalitsuse veebis on ühes vormis kasutatud kolmemõõtmelist nuppu, teises aga nupu asemel tavalist teksti.

The screenshot shows a login form. At the top, there are two green rectangular input fields and a grey "Logi sisse" button. To the right of the buttons is a small icon of a thumbs-down. Below the buttons is a vertical scroll bar. Further down, there is a text input field with the placeholder "Täitmise viis: digitaalselt märgitud elektronpostiaadressile" and a dropdown arrow. At the bottom of the form, there is a button with a right-pointing arrow and the text "Edasta teabenööle!".

Allikas: www.mv.parnu.ee/index.php?id=19, jaanuar 2009

6.1.12 Hoidu lubamast vormi ilmaasjata täita

 <p>Ei leitud päringutingimustel. Detailplaneering: Otsing</p>	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Vormi asjatu täitmine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kasutajale valikute pakkumisel peab tagama, et need ka reaalselt eksisteerivad. Kui veebivorm on esitatud täitmiseks, peab tagama antud vormiga seotud toimingu eduka lõpuleviimise.	
Selgitus:	<p>Kui kasutaja sooritab toimingu, kinnitudes täidetud veebivormi, siis ei tohi tagantjärgi teatada, et vormi täitmine ebaõnnestus.</p> <p>Kui vormi ei saa üldse või teatud valikutega täita, siis peab sellest kohe ette teavitama. Kasutajale ei meeldi raisata aega toimingute peale, mis lõppevad tulemusteta.</p>	
Parim praktika:	<p>Taga, et kasutaja saaks kohe aru, kui valitud toimingut ei saa või pole hetkel võimalik sooritada. Teata kohe vormi juures, kui seda ei saa täita või too välja juhud, mil vormi täitmine on möttetu.</p> <p>Kasuta lahendusi, mis annavad kasutajale jooksvalt tagasiside toimingu sooritamise võimalikkusest (nt AJAX tehnoloogia).</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas kasutatud on vorme, kus teatud valikute juures vormi täitmine ebaõnnestub?</p> <p>Kas teavitad kasutajat ette, kui teatud valikutega vormi täitmine ebaõnnestub?</p> <p>Kas vormi täitmisel on kasutusel abistavad tehnoloogiad (nt AJAX), mis annavad reaalajas tagasiside valikute võimalikkusest?</p> <p>Kas oled regulaarselt üle testinud, et kõik täidetud vormid ka korrektselt töötavad?</p>	

Näited:

- 1) Inimesel võimaldatakse kasutajaks registreerumise vorm ära täita, aga sisestatud

andmete kinnitamisel selgub, et antud hetkel ei saagi registreeruda.

- 2) Kasutajal lubatakse täita avaldus, mille esitamise aeg on möödunud.
- 3) Kasutajale võimaldatakse otsida andmeid ja tulemused kuvatakse, aga tulemuse avamisel ilmub teade, mis ütleb, et kasutajal puuduvad õigused sisu vaatamiseks. Sel juhul peaks olema kohe leitud tulemuste juures kirjas, et neid ei saa vaadata.
- 4) Kasutaja valib e-teenuse vormis dokumendi edastamise kuupäeva ja kohe peale valikut kuvatakse info, kas valitud kuupäev on dokumendi edastamiseks sobilik. Kui ei ole, siis kuvatakse õige ajavahemik.
- 5) Tallinna planeeringute regisistris tuleb teha neli klikki, enne kui saab teada, kas vastaval aadressil on algatatud detailplaneering või mitte.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

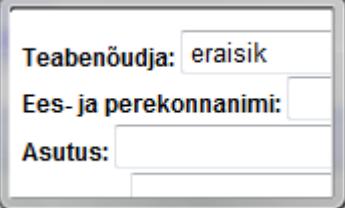
998

999

1000

Allikas: <http://tpr.tallinn.ee/tpr/Start.aspx?PageName=Otsingud&MLiik=DP>, jaanuar 2008

6.1.13 Õpi vormivälju vormindama

 Ees- ja perekonnanimi: Asutus:	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Vormiväljade vormindamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Hästi kasutatavates vormides on järgitud kindlaid paigutusreegleid, kus vormiväljad on üksteise suhtes vertikaalselt ja horisontaalselt korrektsest joondatud.	
Selgitus:	<p>Olulisemad probleemid, mis vormiväljade vormindamisel esinevad on järgnevad:</p> <p>Vormiväljade pealkirjad on paigutatud liiga kaugele väljadest, mis muudab kasutajale nende omavahelise visuaalse seostamise raskemaks.</p> <p>Nii vormiväljad kui -pealkirjad on ebaühtlaselt paigutatud.</p>	
Parim praktika:	Veendu, et vormiväljad on vertikaalselt ja horisontaalselt korrektelt joondatud. Sealjuures paiguta välja pealkirjad väljadega võimalikult lähestikku.	
Kontrollküsimused:	<p>Kas vormipealkirjad on vormiväljade juurde nii paigutatud, et need on hetkega omavahel seostatavad?</p> <p>Kas vormiväljad on vormis horisontaalselt ja vertikaalselt ühtlaselt paigutatud ja joondatud?</p>	

Näited:

- 1) Eesti Mereakadeemia teabenõude vormis on vormiväljade ja nende nimede vaheline tühi ala liiga lai, mistõttu kasutajal kulub lisaaega nende omavaheliseks seostamiseks.

Eesnimi:	<input type="text"/>	
Perenimi:	<input type="text"/>	
Asutuse/firma/organisatsiooni nimetus:	<input type="text"/>	
Tänav/maja:	<input type="text"/>	
Sihtnumber:		<input type="text"/>
Linn:	<input type="text"/>	
E-posti aadress:	<input type="text"/>	
Faks:	<input type="text"/>	

Allikas: www.emara.ee/?id=1000, jaanuar 2009

Sauga valla teabenõude vormis on väljanimed korrektselt joondamata.

Teabenõudja:	<input type="text" value="eraisik"/>
Ees- ja perekonnanimi:	<input type="text"/>
Asutus:	<input type="text"/>
Aadress:	<input type="text"/>
E-mail:	<input type="text"/>
Telefon:	<input type="text"/>
Faks:	<input type="text"/>
Soovin järgnevat teavet:	<input type="text"/>
Vastust soovin:	<input type="text" value="postiga"/>
<input type="button" value="Saada"/>	

Allikas: www.sauga.ee/Teabenoue.23.0.html, jaanuar 2009

- 2) Äriregistri määruste otsingu vaates ei ole vormiväljad üksteise suhtes nii horisontaalselt kui vertikaalselt optimaalselt paigutatud.

Määruste otsing

Sisestage päringu tingimused:

Määrus:	Määruse liik:	<input type="text"/>			
	Kandeliik:	<input type="text"/>			
	Register:	<input type="text"/>			
Ettevõtja:	Perioodi algus (pp.kk.aaaa)*:	01.12.2008 <input type="button" value="..."/>	Perioodi lõpp (pp.kk.aaaa):	06.01.2009 <input type="button" value="..."/>	
	Õiguslik vorm:	<input type="text"/>	Registripiirkond:	<input type="text"/>	
	Maakond:	<input type="text"/>	Vald:	<input type="text"/>	Linn:

▼

Määrus:	Määruse liik:	<input type="text"/>			
	Kandeliik:	<input type="text"/>			
	Register:	<input type="text"/>			
Ettevõtja:	Perioodi algus*:	01.12.2008 <input type="button" value="..."/>	Iöpp:	06.01.2009 <input type="button" value="..."/>	
	Õiguslik vorm:	<input type="text"/>	Registripiirkond:	<input type="text"/>	
	Maakond:	<input type="text"/>	Vald:	<input type="text"/>	Linn:

Allikas: https://ariregister.rik.ee/liht_lahendid.py, jaanuar 2009

- 3) Riigiteataja otsingu vaates on vormiväljad korrektselt joondatud ja vormiväljade nimed on neile võimalikult lähevale paigutatud.

Otsing terviktekstidest

Akti andmed

Pealkiri :

Tekst :

Akti andja ja liik : ----

ja/või : ----

ja/või : ----

Number : kuni

Redaktsiooni kehtivuse kpv : 6 jaanuar 2009

Koos tulevikuredaktsioonidega :

Koos kehtetutega :

Täna lisatud terviktekstide redaktsioonid :

Redaktsiooni jõustumise kpv : Päev Kuu Aasta

Redaktsiooni kehtivuse lõpu kpv : Päev Kuu Aasta

Ridade arv tulemuse lehel :

Allikas: www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp?link=search-form, jaanuar 2009

6.1.14 Veateade esita kasutajale nähtaval

 New to Fotolog? Create Your P	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Veateadete vormindamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kasutaja saab veast kiiresti teada ja selle mugavalt kõrvaldada, kui andmete valestisisestamise järel kuvatakse selgesti nähtav veateade.	
Selgitus:	Sageli veateadet ei märgata, sest see on halvasti paigutatud, tavatekstiga sarnases või vähe eristuvas värvitoonis ja puudub veateadet tähistav ikoonike. Samuti esineb olukordi, kus veateate ilmumisel ei teki ekraanil olulist liikumist, mis köidab kasutaja tähelepanu halvasti.	
Parim praktika:	Näita veateadet seal kuhu kasutajad vaatab, lisa see tekkinud vea lähedusse, kasuta tähelepanu äratavaid värve nagu punane ja kasuta vea ikoonikest.	
Kontrollküsimused:	Kas valesti sisestatud andmete puhul kuvatakse veateade? Kas veateade kuvatakse vormivälja läheduses, kus viga tekkis? Kas veateade eristub piisavalt ülejäändud sisust? Kas veateade on kuvatud punases vms silmatorkavas kirjas?	

Näited:

- 1) Järgnevas näites kuvatakse valesti sisestatud või puuduvate andmete puhul hästi silma paistev veateade vastava vormivälja vahetus läheduses.

Become a member of Digg

Start a new account

Choose a username (no spaces)

A Username must be between 4 and 15 characters.

Choose a password

A You need to verify your password.

Retype password

Allikas: <http://digg.com/register/>, jaanuar 2009

- 2) Fotologi veebis registreerudes kuvatakse kasutajale kohe vormivälja sisestamise järel tagasiside kas väli on korrektelt täidetud või mitte.

* Username

* Password

A Your password must be at least 6 characters.

* Re-enter Password

A The passwords you entered do not match.

* Email Address

Fotolog may send you email about your account, newsletter
get some of these emails, you can change your preferences

* Re-enter Email Address

* Country

* State/Province

Allikas: <http://account.fotolog.com/register>, jaanuar 2009

- 3) Google kasutjakonto registreerimisel kuvatakse veateade punases tekstis ja kohe vastava vormivälja all.

Required information for Google account

Your current email address:

► Invalid email address. [\[?\]](#)
e.g. myname@example.com. This will be used to sign-in to your account.

Choose a password:

► Must have at least 8 characters
Minimum of 8 characters in length. [\[?\]](#)

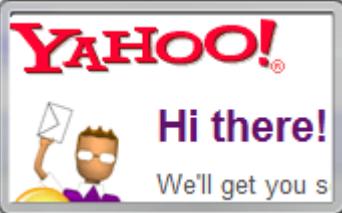
Re-enter password:

► Required field cannot be left blank

Remember me on this computer.

Allikas: www.google.com/accounts/CreateAccount, jaanuar 2009

6.1.15 Võimalusel tee kasutaja eest eelvalikud

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(2) **
Lühipealkiri:	Vaikeväärustete lisamine vormiväljadesse	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:	Vaikeväärthus, vaikimisi valik	
Sissejuhatus:	Kasutaja aja kokkuhoiiks on mõistlik teatud vormiväljadesse lisada vaikimisi eelvalikud.	
Selgitus:	<p>Veebivormide täitmisel esineb valikuid, milles osa valitakse teistest sagedamini. Sellest tingituna tuleks populaarsemad valikud vormiväljades vaikimisi valituks ehk vaikeväärusteks määrata.</p> <p>Samas kasutaja harjumusi valesti tõlgendav vaikeväärthus on ebapraktisem kui selle puudumine, sest nii võib kasutaja kiirustades sooritada toimingu valede valikutega.</p>	
Parim praktika:	<p>Kui tegemist on vormiväljadega nagu näiteks ripploend või raadionupud, mis võimaldavad kiirelt valikuid sooritada, siis enim valitavate valikute olemasolul täida vormiväljad nende vaikeväärustega.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas oled veendunud, et vormides ei ole valikuid, mis peaks vaikimisi valitud olema?</p> <p>Kas vormides on vaikeväärusteks valitud populaarseimad valikud?</p>	

Näited:

- 1) Kui kasutajad otsivad G4S iseteenindusveebis enim võimalust tellida lisateenuseks esmaabitarvikuid, siis on firma oma klientidega arvestanud ja enim valitava valiku vaikimisi ära märgistanud.

Lisateenuse tellimine

Vali teenus:

- **Esmaabi tarvikud**
- Koduvalve
 - Kodukindlustus
 - Autovalve
 - Tulekustuti
 - Kuller

Allikas: <https://minu.g4s.ee>, detsember 2008

- 2) IF Kindlustuse eluasemekindlustuse maksete arvutamiseks on osa vormivälju vaikimisi eeltäidetud, mis aitab valikute tegemiseks kuluvat aega kokku hoida.

Kalkulaator

Piirkond, kus kindlustusobjekt asub <u>Tallinn ja Harjumaa, Ida-Virumaa</u>	
Kas kindlustuskohas elatakse alaliselt? <u>Jah</u>	
Kindlustusobjekt <u>Korteri siseviimistlus</u>	Kas kindlustuskohas toimuvalt ehitustööd? <u>Ei</u>
Ehitusaasta	Üldpind (m^2)
Hoone ehitusmaterial <u>Kiviehitis</u>	Asenduselamispinna kindlustussumma <u>%</u>
Tulekahjusignalisatsioon <u>Puudub</u>	Tsivilvastutuse kindlustussumma <u>%</u>
Valvesignalisatsioon <u>Puudub</u>	Kindlustuspakett <u>Põhipakett</u>
Omavastutus <u>3000</u>	Vara kindlustussumma <u>%</u>
Soovite ehituspräägi lisakaitset? <u>Jah</u>	
Soovite kindlustada ka kodust vara? <u>Jah</u>	

Allikas: <https://www.online.if.ee>, detsember 2008

- 3) Yahoo regisseerumisvormis on vaikimisi määratletud mitmed valikud, näiteks kasutaja võimalik geograafiline asukoht ja populaarseim e-posti domeeninimi (yahoo.com).

I prefer content from [Yahoo! U.S. in English](#)

1. Tell us about yourself...

My Name First Name Last Name

Gender

Birthday Day Year

I live in

Postal Code

2. Select an ID and password

Yahoo! ID and Email @

Password Password Strength

Re-type Password

Allikas: <https://edit.yahoo.com/registration>, detsember 2008

- 4) Järgnevas näites on vaikeväärtsuseks kasutaja eest ära valitud e-posti teel uudiskirja tellimine. Sedasorti eelvalikud on eksitavad ning meelega kasutaja soovidega mittearvestades seadistatud, sest tegemist on firma turunduskampaaniaga. Riigi- ja omavalitsusasutused niisuguseid lahendusi kasutama ei peaks.

Opt-in & Terms of Service

Opt-in Site Mailings: Receive Email about Site Updates (Very low traffic and includes security notices.)
 Receive Additional Community Mailings.

Terms and Policy: * I accept the [Terms and Conditions](#) and [Privacy Policy](#).
 I am at least 18 years old or have consent from my Parent or Guardian

Allikas: <http://sourceforge.net/account/registration>, detsember 2008

- 5) Edelaraudtee veebis on sõidugraafikute vaates eelvalitud enimkasutatav rongiliin ja käesolev kuupäev, mida enim vaadatakse. Lähte- ja lõppjaam on vaikimisi „Tallinn”. Kuna enim sõidetakse Tallinnast Tartusse ja vastupidi, siis peab kummagi suunal reisija klikkima lähteaama või sihtjaama valimiseks vaid ühe korra.

Päringuvorm

Liin:

A) Tallinn-Tartu-Valga

Vali liin:

Lähtejaam:

Tallinn

Vali lähtejaam:

Lõppjaam:

Tallinn

Vali sihtjaam:

Kuupäev:

16 1 2009

Vali kuupäev:

Allikas: www.edel.ee, jaanuar 2008

6.1.16 Kohustuslikud vormiväljad too selgelt esile

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Kohustuslike vormiväljade vormindamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Vormiväljad, mis tuleb kindlasti täita, peavad olema silmapaistvalt eristatavad väljadest, mille täitmine ei ole kohustuslik.	
Selgitus:	Veebivormis tuleb täita väljad, mille alusel kasutaja andmeid töödeldakse ja ilma milletähta ei ole andmete sisestajat võimalik tuvastada ega tema probleeme lahendada.	
Parim praktika:	Tähista kõik vormiväljad, mis on kasutajale täitmiseks kohustuslikud. Üldlevinud tavaks on tähistada kohustuslikud vormiväljad tärniga.	
Kontrollküsimused:	Kas kõigis vormides on kohustuslikud väljad eraldi tähistatud? Kas vormi juures on eraldi kirjeldatud kuidas tähistatakse kohustuslikke vormivälju?	

Näited:

- 1) Amserv Auto veebilehel on kohustuslikud vormiväljad tähistatud punases värvitoonis tärnikestega.

Saada info

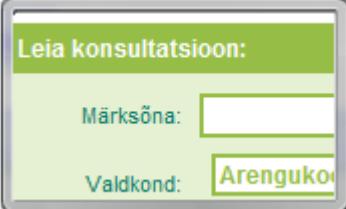
Mark *	<input type="text"/>	
Mudel *	<input type="text"/>	
Auto numbrimärk *	<input type="text"/> 123XXX	
Auto VIN kood (tehase tähis)	<input type="text"/>	
Aasta *	2005	
Omanik *	Eraisik	
Lühikirjeldus	<input type="text"/>	

Kontaktandmed

Eesnimi *	<input type="text"/>
Perekonnanimi *	<input type="text"/>
Kontakt *	<input type="text"/> Teie kontakttelefon või -email.

Allikas: www.amservauto.ee/kasutatud/saadainfo.html, detseMBER 2008

6.1.17 Jälgi, et mittetoimetatav vormiväli ei näeks välja toimetatavana

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Mittetoimetatava vormivälja kuvamine	
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine	
Märksõnad:	Vormiväljad, sisestatav vormiväli, mittetoimetatav vormiväli	
Sissejuhatus:	Vormivälju, mille andmeid ei saa otse vormiväljas käsitsi muuta, peab teistest väljadest visuaalselt eristama.	
Selgitus:	Kui vormiväli on valge taustaga, siis kasutaja peab saama sinna andmeid sisestada ja sisu muuta. Kui see on teisiti, peab vormiväli olema tavaliest sisestusväljast eristuva taustaga või ei tohi imiteerida tavaliise vormivälja vormindusviise.	
Parim praktika:	Ära kuva mittetoimetatavat sisu tavilises, vaid nt halli taustaga vormiväljas, mis rõhutab visuaalselt, et vormivälja sisu ei saa käsitsi muuta. Samas võib niisugused andmed esitada ka vormivälju kasutamata.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis on vormivälju, mis on aktiivse, so valge taustaga, aga ei ole käsitsi muudetavad? Kas aktiivse taustaga vormiväljades kuvatakse andmeid, mida sinna tegelikult otse sisestada ei saa?	

Näited:

- 1) Osalusveebis on kuvatud otsinguform, kus algus- ja lõpuaja määratlemiseks on eraldi kalendrivaade ja käsitsi ei saa ajavahemikku sisestada. Ometi näevad need vormiväljad visuaalselt välja nii nagu sinna võiks andmeid sisestada. Üheks lahenduseks on muuta mittesisestatavate vormiväljade taust halliks.

Leia konsultatsioon:

Märksõna:	<input type="text"/>	?
Valdkond:	<input type="button" value="Arengukoostöö"/> Lalem vaade	?
Ministeerium:	<input type="button" value="-Kõik-"/>	?
Staatus:	<input type="button" value="Kõik konsultatsioonid"/>	?
Algusaeg:	<input type="text" value="00-00-0000"/> !	?
Lõpuaeg:	<input type="text" value="00-00-0000"/> !	?
<input type="button" value="00-00-0000"/> !		<input type="button" value="Otsi"/>
<input type="button" value="00-00-0000"/> !		

Allikas: www.osale.ee, detseMBER 2008

6.1.18 Selgita info küsimise vajadust

 Kampaanias registreerimisesga	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (2) **
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Infokogumise põhjendamine
Struktuuripealkiri:	Vormid ja toimingute sooritamine
Märksõnad:	Isikuandmed, andmete turvalisus, andmete töötlemine, andmete hoidmine
Sissejuhatus:	Kui veebis kogutakse kasutajatelt andmeid, siis peab põhjendama kuidas neid andmeid hoitakse, töödeldakse ja millisel eesmärgil esitatud andmeid kasutada plaanitakse.
Selgitus:	<p>Mitmed veebirakendused koguvad kasutaja isikuga seotud andmeid. Kasutaja andmeid kogutakse üldjuhul kasutaja registreerimisel, aga ka kommentaaride ja arvamuste lisamisel või e-teenuste kasutamisel.</p> <p>Sisestusvormi juures tuleb kuvada infot andmete kogumise eesmärgist ning anda võimalus (nt märkeruut) kinnitada oma nõustumist antud reeglitega või lisada nupu lähistele vastav tekst. Kui andmeid edastatakse kolmandale osapoolele tuleb seda selgelt välja öelda.</p>
Parim praktika:	<p>Kasuta võimalikult vähe registreerimisvorme ja infole ligipääsu piiramist.</p> <p>Isikuandmete küsimisel peab kasutajale näitama, milleks neid andmeid vajatakse, kuidas nende turvalisus on tagatud ning kes neile ligi pääsevad. Selleks tuleb vastava vormi juurde lisada viide kasutusreeglitele ja selgesti arusaadav lahendusviis kirjeldatud tingimustega nõustumiseks.</p>
Kontrollküsimused:	<p>Kas kasutajale on arusaadav, mis eesmärgil andmeid küsitakse?</p> <p>Kas kasutajale on selgitatud kuidas on tagatud küsitud andmete kaitse?</p> <p>Kas veebivormi juurde nähtavale asukohale on lisatud info või link, sellest, kuidas küsitud andmeid töödeldakse?</p>

Näited:

- 1) Eesti Päevalehes kommentaatoriks registreerimisel on välja toodud andmete hoidmise reeglid. Samuti on esitatud põhjendused isikuandmete küsimiseks.

Eesti Päevalehe reeglid kasutajatele

- 1. Iga kasutaja saab samalt e-posti aadressilt registreerida vaid ühe kasutajanime.
- 2. Teise inimese täisnime ei tohi kasutajanimeks valida.
- 3. Kasutajanimi võib koosneda kögist tähtedest ja numbritest. Samuti on lubatud kasutada alakriipsu ehk _ ja sidekriipsu ehk -. Tühikut kasutajanimes kasutada ei tohi. Kui te soovite kommenteerida enda täisnime all ja kasutada seal tühikut, palun logige sisse ID-kaardiga.
- 4. Eesti Päevaleht kaitseb registeerunute andmeid ega väljasta neid kolmandatele isikutele, välja arvatud seadusega ettenähtud juhul.
- 5. Kommentaardesse reklaamlinkide ja -tekstide lisamine on keelatud. Samuti on keelatud lisada üldlinke.
- 6. Kuritegude ja seaduserikkumiste õigustamine ning neile õhutamine on kommentaarides keelatud.
- 7. Hea tava on arvustada inimeste mõtteid, mitte isikuid endid. Teiste kommentaatorite, artiklites esinevate inimeste, artiklite autorite ja teiste mõnitamine, halvustamine jne. on keelatud.
- 8. Reeglite vastu eksinud kommentaatorite kirjutatud sõnumid kustutatakse. Kommentaari kustutamisel ilmub selle asukohale vastav kursiivkirjas teatis ning ka kommentaator saab selle teatise oma e-posti aadressile, mille ta registeerides sisestas.
- 9. **Eesti Ajalehtede Liidu Online kommentaaride hea tava lepe**

Lisa kom...
KOMMENTTEERI

E-maili ei avalikustata
 Soovin alamkommentaaridest teadet mailile

ringis."
**Detonaator 18.
detsember 2008 kell
11:03**

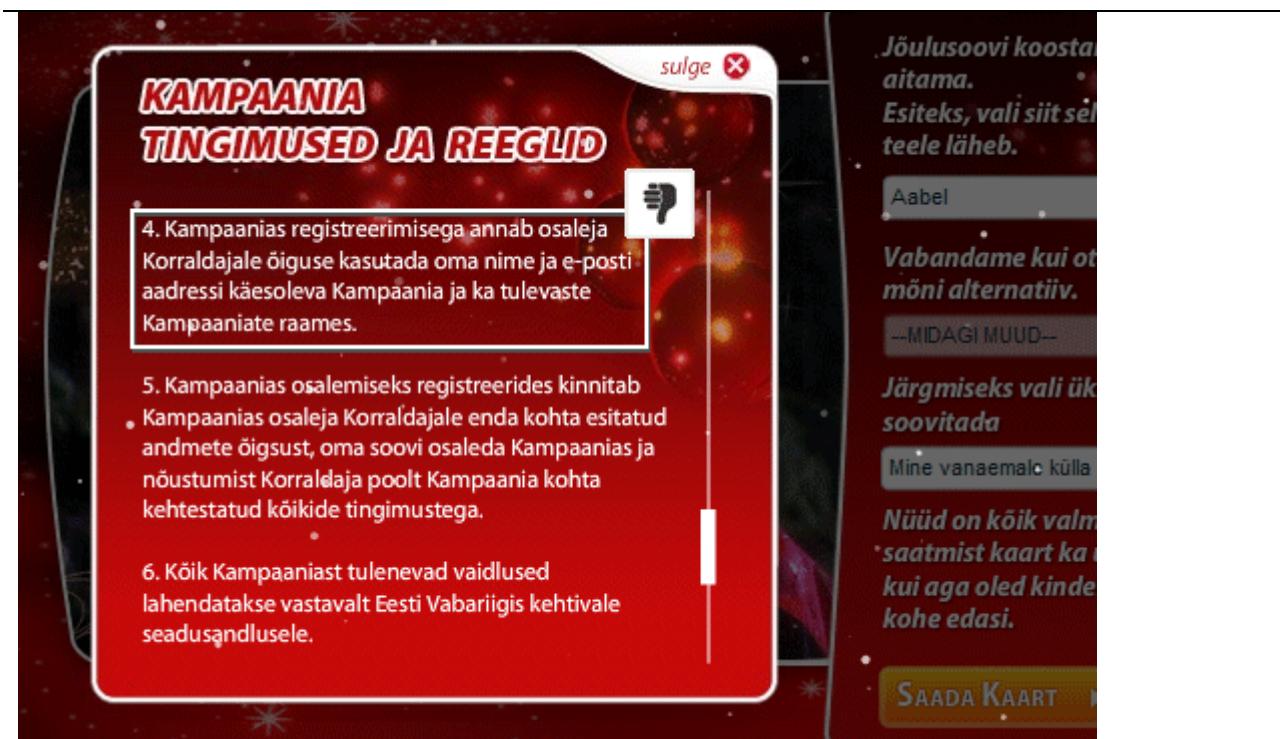
Saada
Logi sisse kui soovid postitada oma
kasutajanimega või registreeri end
kasutajaks

**Eesti Päevalehel on õigus Teie kirjutatud
kommentaari ajalehes avaldada.**
 Kommentaari maksimaalne lubatud pikkus
 on 3000 tähemärki. Eesti Päevaleht ei
 vastuta kommentaaride sisu eest.

Loe kõiki kommentaare (4)

Allikas: www.arileht.ee/reeglid, detsember 2008

- 2) Keskerakonna jõulukaardi saatmise reeglites ei ole kirjas, kes sisestatud andmeid töötlevad ja kuidas on tagatud nende hoidmise turvalisus.

Allikas: www.keskerakond.ee/kaart, detsember 2008

6.2 Sirvimine ja navigeerimine

6.2.1 Rõhuta hetkel valitud asukohta menüüs

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Valitud menüüpunkti esile tõstmine	
Struktuuripealkiri:	Sirvimine ja navigeerimine	
Märksõnad:	Rõhutatud menüüpunkt, asukoht menüüs, asukoha märge menüüs	
Sissejuhatus:	Kasutaja peab omama selget ülevaadet oma asukohast veebi menüü navigatsioonisüsteemis.	
Selgitus:	Kasutaja asukoha esile toomiseks tuleb rõhutada hetkel avatud menüüpunkti ja kuvada avatud veeblehe sisu korrektselt selgitav pealkiri.	
Parim praktika:	<p>Tähista valitud menüüpunkt nii, et kasutajale oleks kohe arusaadav kus ta navigerides asub. Näiteks värvide ja ikoonikeste abil on lihtne ja hea hetkel valitud menüüpunkti esile tõsta.</p> <p>Lisaks rõhuta hetkel valitud menüüpunkti all avaneva veeblehe pealkirja ja veendu, et see oleks menüüpealkirjale võimalikult sarnases sõnastuses.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas veebis on hetkel avatud menüüpunktid silmapaistvalt tähistatud?</p> <p>Kas hetkel avatud menüüpunkt on teistest menüüpunktidest koheselt eristatav?</p> <p>Kas igal veeblehel on selge ja arusaadav pealkiri?</p> <p>Kas veeblehe pealkiri on vastava menüüpunkti pealkirjaga sarnases sõnastuses?</p>	

Näited:

- 1) Eesti Energia kodulehel on ära märgitud nii hetke asukoht menüüs kui ka esile tõstetud veeblehe pealkiri.

Esitatavad nõuded

10.01.2009

Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain

v1.3

66 (197)

The screenshot shows the Eesti Energia website's navigation bar with links for 'avalehele', 'kontakt', 'sisukaart', and language options 'et | en | ru'. Below the logo, there are tabs for 'Koduklient', 'Äriklient', 'Energia', and 'Ettevõttest'. A search bar with 'otsing' and a magnifying glass icon is also present. The main content area displays the 'Võrguühenduse taastamine' section, which includes a table with two rows:

Teenus	Hind käibemaksuga
Võrguühenduse taastamine, kui on olemas kehtiv võrgu- ja elektrileping	Tasuta
Võrguühenduse taastamine, kui puudub võrgu- ja elektrileping	Kalkulatsioon*

*Kalkulatsioon: tegeliklele kuludele vastav maksumus. Sisaldab seadmete, materjalide ja ehitustööde kulusid.

Võrguühenduse taastamise teenuste tellimine:

Tellimiseks täitke palun ära [liitumistaotlus-teenusetellimus](#).

Teie poolt täidetud taotlus-tellimus:

- tooge palun mee [klienditeenindusbüroosse](#)
- või saatke meile e-posti aadressile: teenindus@energia.ee

- Elektrihind
- Näidu teatamine
- Arved
- Arve tasumine
- Lepingud
- Võrguga liitumine
- Elektritööd ja lisateenused
 - Elektritööd
 - Võrguühenduse loomine
 - Võrguühenduse taastamine
 - Kooskõlastamised
 - Pingesüsteemi muutus
 - Võrgu ümberehitus

Allikas: www.energia.ee/index.php?id=1200, detseMBER 2008

2) Paldiski linna veebilehel ei eristata hetkel avatud menüüpunkti teistest menüüpunktidest.

The screenshot shows the Paldiski Linna website's header with a lighthouse logo and the text 'Paldiski Linn ...rohelise energiaga linn'. The menu bar includes 'OTSI', 'ALGUSESSE', 'SISUKORD', 'KONTAKT', and 'LAIENDATUD OTSING'. The main content area features a green 'MENÜÜ' bar on the left with various links and a red 'PALDISKI LINNA KAART' bar at the top. The 'PALDISKI LINNA KAART' bar contains a link 'Paldiski linna kaart' and a button 'Vaata kaarti siit'. Below this is a large white box with a black border containing the question 'Milline menüüpunkt on avatud?' and a small thumbs-down icon.

Allikas: www.paldiski.ee/?id=1386, detsember 2008

- 3) Sotsiaalministeeriumi veebilehel on hetkel avatud menüüpunkt küll tähistatud röhutatud teksti abil, kuid see ei paista hästi silma. Lisaks on ka menüüpunkti ja veebilehe pealkirjad erinevasisulised.

EST ENG RUS Home RSS > Detailne otsing

sotsiaal
ministeerium

Aktuaalne Sinule Tegevus

Esilehele > Sinule > Perele > Perekonnas hooldamine

☒ Perele ? Avahooldus ja koduhooldusteenused

\\ Turvaline keskkond kodus
\\ Peretoetused ja peretoetuste liigid
\\ Sotsiaalteenused peredele
\\ Perekonnas hooldamine
\\ Vanemapuhkused
\\ Vanemahüvitis
? \\ Laste tervis
\\ Lastekaitse
\\ Elatisabi
\\ Õppelaenude kustutamine
\\ Toimetulekutoetus
\\ Matusetoetus

Eesmärgiks on aidata vähenenud toimetulekuvõimega eakal inimesel abil harjumuspärases keskkonnas (kodus) toime tulla.

Ava- ja koduhooldusteenusteks on :

- kodus osutatavad teenused ehk koduhooldusteenused (kodu k nõustamine, juhendamine ja hooldamine jms). Areneb ka kodu
- väljaspool kodu osutatavad teenused (võimalused aktiivseks te
- tugiteenused (eritransport, abivahendid, toitlustamine, sauna- j

Lisateavet teenuste kohta on võimalik hankida maavalitsuse ning linna

Viimati uuendatud: 10.10.2008 18:24

Milline menüüpunkt on avatud?

Allikas: www.sm.ee/index.php?id=254, detsember 2008

- 4) Milline menüüpunkt on valitud?

- » Meist
- » Põhimääerus
- » Teabenõue
- » Eelarve
- » Uuringud ja analüüs
- » Hanked
- » Koostöö
- » Tööpakkumised
- » Uudised

► Põhimääerus

Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse pi

**Vastu võetud keskkonnaministri 23. detsembri :
2004, 1, 3), jõustunud 10.01.2004**

**Muudetud järgmiste määrustega (kuupäev, num
jõustumise aeg):**

10.06.2004 nr 70 (RTL 2004, 85, 1337) 1.07.2004

15.06.2005 nr 53 (RTL 2005, 74, 1046) 8.07.2005

31.08.2006 nr 59 (RTL 2006, 67, 1237) 15.09.2006

22.06.2007 nr 46 (RTL 2007, 54, 988) 8.07.2007

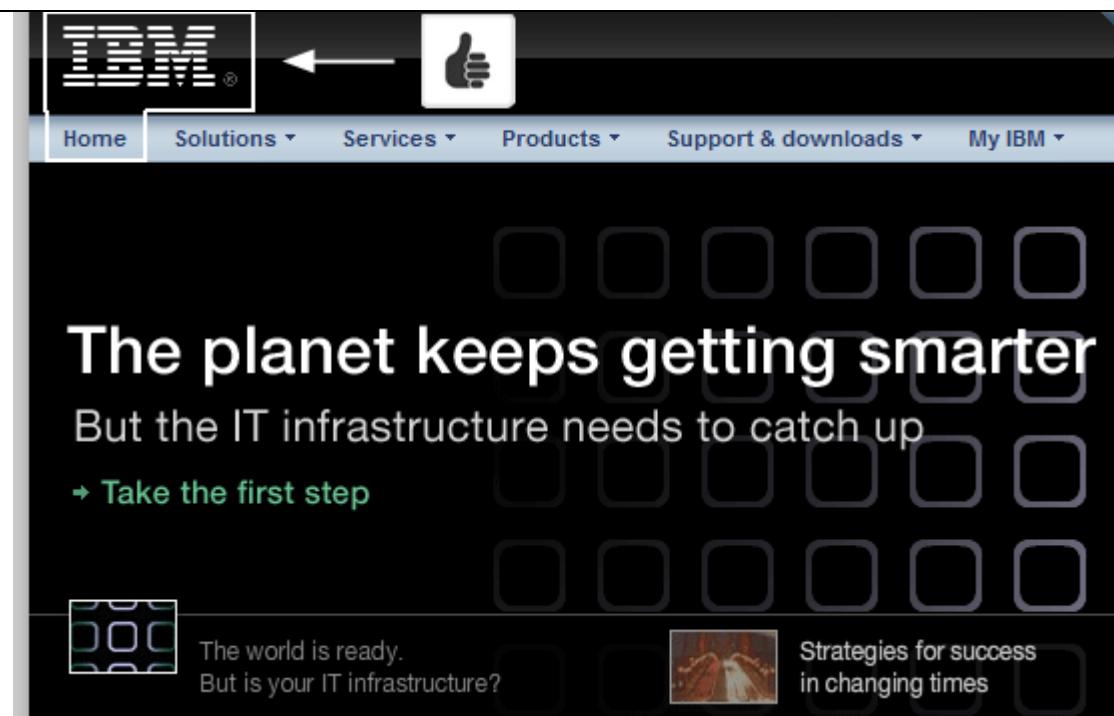
Allikas: www.keskkonnainfo.ee/index.php?lan=EE&sid=62&tid=64&l1=30, detsember 2008

6.2.2 Võimalda igalt veeblehelt ligipääs avalehele

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Avaluhele viitamine	
Struktuuripealkiri:	Ekraanivaade ja visuaalne kujundus	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kasutajal on veebis navegeerides tihti vajadus liikuda kiirelt tagasi avalehele, millest tingituna tuleb igale veeblehelle lisada link, mis viitab avalehele.	
Selgitus:	Avalheit on veebi olulisim osa. Seal võetakse kokku veebi sisu ning luuakse ligipääsud erinevatele veebiosadele, mistõttu peab sinna erinevatest veebi osadest kiirelt tagasi pääsema. Seega kasutajale on link avalehele kiirelt tagasi liikumiseks võimalus alustada uue toimingu või sisu sirvimisega.	
Parim praktika:	Muuda asutuse logo lingiks ning lisa igale veeblehele, v.a avalehele, eraldi link nimega „Avalehele”.	
Kontrollküsimused:	Kas igal veeblehel on logo, mis lingib avalehele? Kas igal veeblehel on link nimega „Avalehele”? Kas avalehel on link nimega „Avalehele” peidetud?	

Näited:

- 1) IBM igal veeblehel on tekstilink ja logo, mis lingivad avalehele.

Allikas: www.ibm.com, detsember 2008

6.2.3 Lisa sisukaart

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Veeble sisukorra loomine	
Struktuuripealkiri:	Sirvimine ja navigeerimine	
Märksõnad:	Sisukaart, sisukord, veebikaart, menüüpealkirjad	
Sissejuhatus:	Sisukaardil kuvatakse veebi menüüpealkirjade põhine sisukord.	
Selgitus:	Sisukaardi eesmärk on anda kasutajale veebi sisust kiire ja adekvaatne ülevaade. Sisukaart koondab kogu veebis leitava sisu ühte vaatesse ja struktureerib selle menüüpunktide või harvemini ka tähestiku- ja indeksipõhiselt.	
Parim praktika:	Sisukaart peab olema struktureeritud veebisisu struktuuri alusel ja	

	Kajastama ka kõiki viimati tehtud muudatusi. Link sisukaardile paigutatakse tavaliselt veeblehe päisesse.
Kontrollküsimused:	<p>Kas veebis on kasutusel sisukaart?</p> <p>Kas sisukaart kajastab veebi sisukorda menüüstruktuuripõhiselt?</p> <p>Kas sisukaardis kajastuvad ka viimati veebis tehtud muudatused?</p>

Näited:

- 1) Elioni kodulehel on hästi struktureeritud ja ülevaatlik sisukaart.

Pealeht » Abi ja info

Sinu koju

- ▶ Pakkumised
- ▶ Hinnakiri
 - ▶ Internet
 - ▶ Televisioon
 - ▶ Könehinnad
 - ▶ Hooldus- ja teenustasud
- ▶ Internet
 - ▶ Kodulahendus
 - ▶ Korrusmaja lahendus
 - ▶ Arvutikaitse
 - ▶ Traadita internet
 - ▶ Elioni WiFi
 - ▶ Internetiühenduse kiirustest

Teie äriile

- ▶ Pakkumised
- ▶ Ärilahendus
 - ▶ E-post
 - ▶ Telefon
 - ▶ Internet
 - ▶ Kodulehe majutus
 - ▶ Võrdlustabel
 - ▶ Kasutamise eeldused
 - ▶ Ärilahendus VoIP
- ▶ Telefon
 - ▶ Ärilahendus
 - ▶ Telefon
 - ▶ Centrex
 - ▶ Lisateenused

Abi ja info

- ▶ Elioni üldinfo
 - ▶ Teenindusinfo
 - ▶ KKK
 - ▶ Klienditeenindus
 - ▶ Tootetingimused
 - ▶ Maksevõimalused
 - ▶ Dokumendid
 - ▶ Suunakoodid
 - ▶ Elioni hinnakiri
 - ▶ Tooted A-Z
 - ▶ Tehniline info
 - ▶ Meediasuhted
- ▶ Televisioon
 - ▶ Enamlevinud probleemid

Allikas: www.elion.ee, detsember 2008

- 2) Harju Maavalitsuse veebis on küll korrektselt esitatud sisukaart, aga viide sellele on paigutatud vasakmenüü lõppu, kust seda ilma ekraanivaadet kerimata üles ei leia.

HARJU MAAVALITSUS

TEAVE MAAVALITSUS MAAKOND

Uudised

- [Kultuuriinfo](#)
- [Nädala eelinfo](#)
- [Kontaktandmed](#)
- [Vastuvõtuajad](#)
- [Teenused](#)
- [Toetused](#)
- [Konkursid](#)
- [Komisjonid](#)
- [Uuringud](#)
- [Tööpakkumised](#)
- [Dokumendiregister](#)
- [Teabenöue](#)
- [Praktika](#)
- [Viited](#)

Sisukaart

- [Teave](#)
 - [Uudised](#)
 - [Kultuuriinfo](#)
 - [Nädala eelinfo](#)
 - [Vastuvõtuajad](#)
 - [Teenused](#)
 - [Blanketid ja vormid](#)
 - [Toetused](#)
 - [Konkursid](#)
 - [Komisjonid](#)
 - [Uuringud](#)
 - [Tööpakkumised](#)
 - [Praktika](#)
 - [Viited](#)
- [Maavalitsus](#)
 - [Üldinfo](#)
 - [Struktuur](#)
 - [Kontaktandmed](#)
 - [Ametnike haridus](#)
 - [Tegevusaruanne](#)
 - [Eelarve](#)
 - [Palgaandmed](#)
 - [Riigihanked](#)
 - [Maavanem](#)
 - [Eluluugu](#)
 - [Kõned](#)
 - [Nõunikud](#)
 - [Kantselei](#)

Allikas: <http://195.80.118.50/?op=sitemap>, detsember 2008

6.2.4 Jäta navigatsioon dubleerimata

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (3) ***
Lühipealkiri:	Navigatsiooni dubleerimine
Struktuuripealkiri:	Sirvimine ja naveerimine
Märksõnad:	Dubleerivad menüüd, topeltmenüü, naveerimine
Sissejuhatus:	Ühte veebi on võimalik paigutada palju infot ja nii ka mitu menüüd, aga mõistlik on mitte kuvada ühel lehel sarnase sisuga konkureerivaid menüsuid. Need pigem suurendavad kui vähendavad segadust ning infomüra.
Selgitus:	Navigatsiooni, nagu näiteks menüüd ja ripploendid, ei ole kasulik dubleerida. Suur hulk samasisulisi menüsuid tekitab info ülekülluse ja sisu sirvimiseks kulub nii oluliselt rohkem aega. Seega tuleb lähtuda kasutaja eesmärgist, milleks on kiirelt jõuda otsitud sisuni, mitte „veeta õhtu” „kohtingul” naveerimisvahenditega. Näiteks ei ole hea, kui veebis on ülamenüü ja vasakmenüü, mis üksühele või enamuses viitavad samale sisule.
Parim praktika:	Naveerimisvahendeid tuleb piirata ja sisu ei ole vajalik korduvalt mitme menüü lõikes dubleerida. See ei tähenda, et kasutada ei võiks mitut menüüd, aga sel juhul ei tohi nende menüüpealkirjad ja sisu ühtida ning erinevate menüüde kasutamine peab olema loogiliselt põhjendatud. Kasuta võimalikult vähe linke.
Kontrollküsimused:	Kas veebis on kasutusel mitu menüüd? Kas erinevates menüüdes on suur hulk samanimelisi menüüpealkirju?

Näited:

- 1) Kultuuriministeeriumi veebis dubleerib ülamenüü vasakmenüüd, mis tekitab info ülekülluse ja ei lihtsusta sisus naveerimist. Ülamenüs olev dubleeriv sisu võiks jäätta ainult vasakmenüüsse.

KULTUURIMINISTEE

	otsi	Ministeerium	Valdkonnad	Uudised	Õigusloome	Kontakt
--	------	--------------	------------	---------	------------	---------

Märksõnaline otsing Valdkonnad > Teater ← > Muusika > Filmikunst > Kunst > Arhitektuur > Kirjandus > Muinsuskaitse > Muuseumid > Raamatukogud > Rahvakultuur	Valdkonnad > Teater Teatrivaldkonna arengukavast, loovuse areneremisest ja professionaalsustatud teatrikunstile nõuanded Eesti teatrikultuurile	Kultuuriväärtused				
		Kaunid kunstid		Rahvakultuur		
		Meedia		Kunst		
		Autoriõigus		Kirjandus		
		Euroopa Liit		Teater ←		
		Välissuhted		Filmikunst		
		Sport		Muusika		
		Infotehnoloogia		Arhitektuur		
		Kultuuriline mitmekesisus		Loomeliigidud		
		Loomemajandus		Viited		
Rahastusvõimalused					Riigi kultuuristipendiumid	
<ul style="list-style-type: none"> • Teatrite rahastamise põhimõtted (.ppt) Riiklik kultuuripoliitika näeb ette riigipoolset teatritasemele osalemisi, eesmärgiga hoida teatrikülastajate arvu vanemalt 900 000 kuni tasemel aastas ja keskmist niletihindaga mitte üle 1% riigi keskmisest naloast					Riiklikud kultuuripreemiad	ri omeks r

Allikas: www.kul.ee/index.php?path=0x2x59x68, detseMBER 2008

6.2.5 Tuleta meelde Hansu ja Grete lugu

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Tagasitee tähiste kuvamine	
Struktuuripealkiri:	Sirvimine ja navigeerimine	
Märksõnad:	Teetähised, tagasitee tähised	
Sissejuhatus:	Teetähised on navigeerimisabi, mis näitab kasutajale, millises menüüstruktuuri osas ja kui sügaval veebis ta hetkel asub.	
Selgitus:	<p>Nii nagu Hans ja Grete poetasid leivaraasukesi leidmaks tagasiteed koju, on tagasitee tähised veebis loodud selleks, et veebikülalistajal omaks ülevaadet, kus ta täpselt menüüstruktuuris paikneb.</p> <p>Veeb ei ole kolmemõõtmeline, nagu ruum meie ümber - tänavad, majad jm. Kasutajal puudub veebis reaalne taju oma asukohast. Tagasitee tähised toetavad meie kahemõõtmelises veebikeskkonnas puudu olevat navigeerimisvõimet.</p>	
Parim praktika:	<p>Tagasitee tähiste kuvamisel on oluline kasutada suurem-väiksem (>) märke, sest need rõhutavad visuaalselt, milline menüüpunkt kuhu alla kuulub.</p> <p>Tagasitee tähised paigutatakse veebilehe päisesse.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas tagasitee tähiseid on veebis kasutusel?</p> <p>Kas teetähised on kuvatud iga veebilehe päises?</p> <p>Kas tagasitee tähised kajastavad korrektselt veebi menüüstrukturi?</p> <p>Kas tagasitee tähistes on menüüpunktid eraldatud „>“ märgi abil?</p>	

Näited:

- 1) Justiitsministeeriumi veebis on tagasitee tähised esitatud veebilehe päises.

Justiitsministeerium

Otsi siin otsi er

Aktuaalne Kodanikule Haldusala

> Esilehele > Kodanikule > Äri-, Ühingu- ja laevaregister > Riigilöivi tagastamise taotlus

» Vajate õigusabi?
» Suhtlemine kohtuga
» Maksekäsu kiirmenetlus ja E-toimik
» Otsite seadust või eelnõu?
» Kinnisvara, abieluvara, pärimine

Riigilöivi tagastamise taotlus
31. august 05 / [Veebmeister](#)
 [Riigilöivi tagastamise taotlus](#)

Allikas: www.just.ee/15416, detsember 2008

6.2.6 Pikema sisutekstiga lehele lisa sisukord

Tellimine ja ostmine <ul style="list-style-type: none"> • Ostukorv • Makseviisid • Kohaletoime 	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Sisulehele sisukorra loomine	
Struktuuripealkiri:	Sirvimine ja navigeerimine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Veebilehtedel, kus kuvatakse mitme ekraanivaate jagu sisu, tuleb info paremaks liigendamiseks lisada sisukord.	
Selgitus:	Tekstimahukamatel sisulehtedel tuleb moodustada eraldi sisukord ehk sisupealkirjade loetelu, kust viidatakse sama lehe sisus olevale vastavale pealkirjale. See annab kasutajale hea ülevaate olemasolevast sisust ja selle liigendusest.	
Parim praktika:	Sisumahukamate veebilehtede sisuosa algusse lisa lihtne lingiloetelu, kust viidatakse lehel olevatele sisupealkirjadele.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis esineb pikema sisutekstiga lehti, mis sisaldavad vähemalt 6000 tähemärki ja mitut alapealkirja, kus puudub sisukord?	

Näited:

- 1) Järgnevas näites on pikema sisuga veebilehe alguses esitatud sisukord.

7. Toimingud > Tellimine ja ostmine

1. Protsessikulg

5. Privaatsus

2. Vormid

3. Kasutajakonto

4.

Tellimine ja ostmine

- Ostukorv
- [Makseviisid](#)
- [Kohaletoimetamisviisi valimine](#)
- [Tellimuse kokkuvõte enne kinnitamist](#)
- [Tellimuse kinnitamine](#)
- [Tellimuse täitmise jälgimine](#)

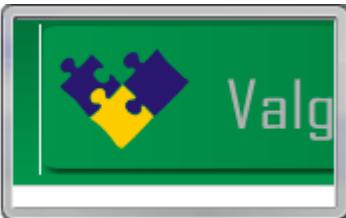

Ostukorv

Ostukorv on üldlevinud vahend kliendi poolt välja valitud kauba hoidmiseks, mida klient endale ostminekuks kõrvale on paanud. Ostukorvi

Allikas: <http://www.tramm.ee/kasutajakesksus/ostmine-tellimine.htm>, jaanuar 2009

6.2.7 Hoidu linkimast samalt lehelt samale lehele

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Veebilehesisene linkimine	
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kasutaja aega kulutab asjatult see, kui avatud veeblehel kuvatakse link, mis viitab samale veeblehele.	
Selgitus:	Lingid samalt lehelt samale lehele võivad olla kas menüü- või sisupõhised. Taolised viited tuleb kõrvaldada, sest kasutaja võib arvata, et link viib uuele sisule ning kulutab klikkimisega aega mittevajalikule tegevusele.	
Parim praktika:	Veebist tuleb eemaldada lingid, mis viitavad samalt lehelt samale lehele. Menüü tuleb üles ehitada nii, et hetkel aktiivne menüüpunkt ei meenutaks aktiivset linki.	
Kontrollküsimused:	Kas oled kontrollinud, et veebis puuduvad lingid, mis viitavad samalt lehelt samale lehele?	

Näited:

- 1) Valgamaa Kutseõppakeskuse veebis on link „Avalehele”, kuigi kasutaja juba on avalehel.

The screenshot shows the homepage of the Valgamaa Kutseõppakeskus website. The header features a green bar with the text "Tule meile õppima" and "Valgamaa Kutseõppakeskus". Below the header, there is a navigation menu on the left side with links like "Avalahele", "Täiendkoolitus", "Viimased uudised", "Populaarsemad kohad", and "Teated". The main content area displays news items and popular sections. A footer at the bottom right includes links for "e-Kutsekool", "Tutvustus", "Oleme avatud", and "Uudised".

6.3 . Otsinguvorm ja otsimine

6.3.1 Muuda otsingu tulemused üksteisest hästi eristatavaks

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Otsingutulemuste esitlemine	
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine	
Märksõnad:	Tulemused, otsing	
Sissejuhatus:	Otsingu tulemused peavad olema kuvatud nii, et nende kirjeldused on visuaalselt üksteisest hästi eristuvad. See võimaldab kasutajale kiire ja hea ülevaate leitud sisust.	
Selgitus:	<p>Leitud otsingutulemused peavad olema kuvatud ühtlustatuna nii, et iga otsingutulemus koosneb samadest sisuosadest, mis on ühtemoodi vormindatud. Näiteks, kui röhutatud pealkiri esitatakse koos sisu lühikirjeldusega, peavad kõik tulemused olema samamoodi vormindatud.</p> <p>Ühtlane vormindamine vähendab vajadust klikkimiseks, st kasutaja ei pea sisust ülevaate saamiseks lingil vajutama, vaid näeb leitud sisuülevaadet juba otsingutulemuste vaates.</p>	
Parim praktika:	<p>Otsingutulemuste vaates:</p> <p>tõsta esile leitud tulemuste pealkirjad (röhutatud või suurema kirjastiiliga);</p> <p>kontrolli, et pealkirjad oleksid alati ka lingid, st pealkirjal klõpsimisel lingiks see leitud sisule;</p> <p>pealkirjad (lingid) jooni alla;</p> <p>lisa iga otsingutulemuse juurde sisu lühikokkuvõte;</p> <p>lisa leitud failide juurde failitüüp ja -maht;</p> <p>lisa vajadusel veebiaadress, nt juhul kui leitud vaste viitab teise veebi;</p> <p>soovi korral nummerda leitud tulemused.</p> <p>Kui tulemusi on rohkem kui ühe vaate jagu, on mõistlik nummerdada vaated näiteks järgnevalt:</p> <p>1 2 3 >></p>	

Kontrollküsimused:	<p>Kas leitud otsingutulemoste pealkirjad ja sisu kokkuvõtted on üksteisest piisavalt hästi eristatavad?</p> <p>Kas otsingutulemused kuvatakse visuaalselt ühtlustatuna?</p> <p>Kas leitud tulemoste pealkirjad lingivad leitud sisule?</p> <p>Kas leitud failide tüübid ja mahud on eraldi välja toodud?</p> <p>Kas iga tulemuse juures on leitud sisu lühikokkuvõte?</p>
--------------------	--

Näited:

- Päästeteenistuse veebis ei ole iga pealkirja all esitatud sisu lühikokkuvõtet ning mitmed pealkirjad ei kirjelda lingitavat sisu piisava arusaadavusega. Kuna leitud tulemused jagunevad mitmesse vaatesse, siis on vaadete nummerdamise asemel nummerdatud tulemused, mis muudab kasutajale vaadete vahel naveerimise ebamugavaks.

Naabri suitsuandur andis põlengust märku
Töenäoliselt hooletu suitsetamise tagajärvel sütinud diivani põlengust andis märku naabri suitsuandur.

Päästeteenistuse soovid turvaliseks aastavahetuseks
Aastavahetusel pakub rõõmu ja meeleshutust ilutulestik. Ohutuse tagab sellega kaasnevate võimalike ohtude tundmine ja pürotehnika vastutustundlik kasutamine. Sellega seoses tuletab päästteenistus inimestele meelde, et pürotehnilisi vahendeid tuleb kasutada ettevaatlikult ning kasutamisjuhendit järgides.

Päästeteenistuse soovitused turvaliseks aastavahetuseks
Aastavahetuse lähenedes tuletab päästteenistus inimestele meelde, et rakettide kasutamine eeldab tähelepanelikkust, ettevaatlikkust ning körgendatud ohutaju.

Operatiivsündmuste kokkuvõte 23.-29. detsember 2008

Säraküünlad süütasid mööbli
Põltsamaa linnas süütasid säraküunlaga mänginud lapsed korteris mööbli.

Viljandimaa, Viiratsi vald, Uusna küla - TULEKAHJU

Lääne-Virumaa, Rakvere linn, Bastioni tn - TULEKAHJU

Ida-Virumaa, Kiviõli linn, Turu tn - TULEKAHJU

Viljandimaa, Viiratsi vald, Rebaste küla - TULEKAHJU

1 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80	81 - 100	101 - 120	121 - 140	141 - 160	161 - 180
181 - 200	201 - 220	221 - 240	241 - 260	261 - 280	281 - 300	301 - 320	321 - 340	
341 - 360	361 - 380	381 - 400	401 - 420	421 - 440	441 - 460	461 - 480	481 - 500	
501 - 520	521 - 540	541 - 560	561 - 580	581 - 600	601 - 620	621 - 640	641 - 660	

Allikas: www.rescue.ee, detsember 2008

- Tarbijakaitseameti veebis esineb mitmeid sisu vorminduse probleeme nagu näiteks see, et osa tulemusi on nummerdatud, osa mitte või mõned pealkirjad on liiga pikad ja lohisevad, teised jällegi väga lühikesed. Samuti esineb ebaühtlusi teksti vormindamises, näiteks sõnad katkevad poolt pealt.

2.Telponiteenuse krediidilinniiti ei tohi segi ajada teenusega, mis võimaldab tarbijal enda kõnearvet kontrolli all hoida !

Tarbijakaitsemetisse on laekunud mitmeid pöördumisi, kus tarbijad kaebavad, et hoolimata lapsele kehtestatud kõnearve piirangust, saabuvad kuu ikkagi suuremad arved kui

Jaanuar

Tarbijakaitsemeti poolt jaanuaris 2008 järelevalve korras tehtud ettekirjutused

OÜ Renalko Kaubandus, Tammsaare tee 134B07

1. Tarbijakaitsemet ja Jänku Juss lähevad koos poodi

Tänapäest alates saab portaalil Lastekas (www.lastekas.ee) vaadata Tarbijakaitsemeti ja Lastekas.ee koostööl valminud tarbijateemalist multifilmi "Juss k"

I kvartal

MÖÖBEL TKS § 29 lg 1 p 2 ja lg 2 alusel komisjoni esimees o t s u s t a s : Lõpetada tarbija kaebuse edasine menetlus tarbijakaebuste komisjonis.

-2.Salokeskus. Kpl., Tallinn

35. Tarbijakaitsemet hoiatab: vältige ostude sooritamist Tsiiгу Internetikauplustest!

Tarbijakaitsemetisse on viimasel ajal laekunud väga palju kaebusi seoses sellega, et inimesed on Tsiiгу Internetikauplustest (www.trendshop.ee) tellinud kaupu,

Allikas: www.tka.riik.ee/index.php?otsi=tarbija&x=0&y=0, detseMBER 2008

- 3) Maksu- ja Tolliameti veebis on pealkirjad sisu hästi kirjeldavad ning alla joonitud. Samas jooksevad leitud tulemused visuaalselt üksteise otsa ning lühikirjeldused lõppevad poole sõna pealt.

Võtmesõna: ametid

Tulemusi (5) Artiklid (5)

MTA võtab osa noorte infomessist Teeviit

töötajatega. 30. novembril kell 10:30 toimub Teeviida õppeklassis seminar "Erinevad ametid, palju võimalusi, üks eesmärk", kus oma tööst räägivad MTA kontrolliosakonna

→ Ametkonnad võtavad kalandussektori terviklikult kontrolli alla

täitmist. Maksuhalduri kontrolli osakonna juhataja Egon Veermäe ütles, et erinevad ametid on ka eelnevat teinud head koostööd, mis seisneb aktiivses infovahetuses ja üh

→ Riigiametid sõlmisid koostöölleppe ohtlike kaupade riiki sattumise tõkestamiseks

isele ning tekkida oluline kahju riigi majandusele. Koostöölleppe kohaselt teavitavad ametid teineteist viivitamatult juhtudest, kus on avastatud teise poole töövaldkonda k

Allikas: www.emta.ee/?op=&query=ametid&q=Otsi, detseMBER 2008

- 4) Piirivalveameti veebis ei ole kuvatud sisu lühikirjeldusi ja pealkirjad on üldsõnalised, esineb samanimelisi linki. Läbisegi on kuvatud eesti- ja ingliskeelsed pealkirjad.

Otsing

Otsingu tulemused: "piirivalve"

- o Eesti keeles
- o Avaliku teabe kord
- o Statistika 2007
- o Piirivalveamet**
- o Küsimusi välispiiri ületusest
- o Kirde Piirivalvepiirkond
- o Palgaandmed 2007
- o Piirivalveamet**
- o Home**
- o Structure of the Border Guard
- o History of the Border Guard

Allikas: www.pv.ee, detsember 2008

6.3.2 Taga otsingule asjakohased (relevantsed) tulemused

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (5) *****
	Tõestatavus: (3) ***
Lühipealkiri:	Relevantsete otsitulemuste kuvamine
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine
Märksõnad:	Otsing, otsingutulemused
Sissejuhatus:	Otsingut peab saama sooritada kogu veebi sisust ja otsing peab tagama otsitud märksõnale vastava asjakohase ehk relevantse sisu leitavuse.
Selgitus:	<p>Otsingumootorit kasutades arvab kasutaja, et leiab kõik vasted, mis antud sõna või sõnavormidega antud veebis seotud on. Seega kogu sirvitav sisu peab olema ka otsitav. Kui nii ei ole, võib probleem olla tingitud sellest, et sisu on indekseeritud teatud märksõna või sisuosade (nt pealkirjad), mitte kogu sisuteksti põhiselt. Samuti ei pruugi otsingumootor ära tunda liitsõnu või eristada sõnatüvesid ega olla suuteline otsima mitut sõna korraga.</p> <p>Otsingumootorit hinnatakse ka selle alusel, kuivõrd see suudab vältida ebaoluliste vastete kuvamist. Mitterelevantsed vasted segavad kasutajat isegi siis, kui neid on vähe. Samas suur hulk ebaolulisi otsingutulemusi ei sega kasutajat, kui tulemuste eesosas kuvatakse relevantsed vasted. Halvem on olukord, kui otsingumootor kuvab relevantseid ja mitterelevantseid vasteid läbisegi.</p>
Parim praktika:	<p>Otsingumootor peab:</p> <p>arvestama liitsõnade ja sõnatüvedega, so tähekombinatsioonidega;</p> <p>kuvama mitme sõna otsingul tulemusena vaid sisulehed, kus esinevad korraga kõik otsingusõnad;</p> <p>mitte eristama suuri tähti väikestest.</p> <p>Relevantsemate otsingutulemuste kuvamiseks tuleb:</p> <p>täiendada otsingumootori indekseerimisviise, st veebisest andmekogu veebisest ja sellega seotud märksõnatest;</p> <p>parendada otsingualgoritmri, so koodi, mis leiab sisestatud otsisõnade alusel võimalikult ammendavaid otsingu tulemusi ja</p>

	<p>järjestab need relevantselt;</p> <p>võimaldada veebitoimetajatel kätsi sisu märksõnastada;</p> <p>indekseerida veeblehtede terviktekste.</p> <p>Veebianalüüs tarkvara abil (nt Google Analytics) tuleb jälgida kasutajate poolt sisestatavaid otsingusõnu, mille alusel saab seejärel sisu paremini indekseerida.</p>
Kontrollküsimused:	<p>Kas otsingutulemused leitakse kogu veebi sisust?</p> <p>Kas otsing otsib ka sisulehtede terviktekstidest?</p> <p>Kas otsingut saab sooritada korraga mitme sõnaga nii, et leitakse lehed, kus esinevad kõik otsitud sõnad?</p> <p>Kas leitud tulemused on otsitud märksõnadele vastavalt relevantsed?</p> <p>Kas tulemustes kuvatakse ka sama sõnatüvega sõnade vasted (nt pilet - piletid)?</p>

Näited:

- Ühistranspordi veebis võib kasutaja otsida piletihinfot näiteks märksõnadega „pilet”, „piletid”, „e-pilet”, „ID-pilet”, „bussipilet”, „ühistranspordi piletid”, „pileti ostmine” ja otsingusüsteem peab tagama, et erinevata otsinguterminite kasutamisel oleks tulemused relevantsed.
- ARKi veebis kuvatakse märksõnade „juhiload” või „juhiluba” otsimisel erinev sisu, mis juhilubadega seonduva vajaliku informatsiooni asemel kajastab uudiseid. Kui otsida märksõna „juhiluba” abil, siis kuvatakse „Rubriigid” saki all linki „Juhiluba”, mis paraku ei viita vajalikule infole. Otsides märksõnaga „juhiload” ei leita „Rubriigid” saki alla isegi mitte kaudselt sisule viitavaid vasteid.

ARKbürood ja

Otsingutulemused:

Rubriigid **Artiklid**

Võtmesõna: "juhiluba" Tulemusi: 113

1 - 20 | [21 - 40](#) | [41 - 60](#) | [61 - 80](#) | [81 - 100](#) | [101 - 113](#)

1. [Eesti Riiklik Autoregistrikeskus juhib rahvusvahelist juhilubade töögruppi](#)

Möödunud nädalal kohtusid Tallinnas rahvusvahelise organisatsiooni e-Reg liikmesriikide esindajad, kes arutasid juhilubasid hõlm...

2. [ARK Maardu osakond on alates 17. novembrist 2008 suletud](#)

Alates 17. novembrist sulgeb uksed autoregistrikeskuse (ARK) Maardu osakond. Toimingute mahu analüüs näitab,...

Otsingutulemused:

Rubriigid **Artiklid**

Võtmesõna: "juhiload" Tulemusi: 14

1. [Alates järgmisest nädalast muutub juhiloa kujundus](#)

Alates järgmisest nädalast hakkab Eesti Riiklik Autoregistrikeskus väljastama uuendatud kujundusega juhilubasid. Juhiloa päisesse...

2. [Söidueksamile saadeti teine isik](#)

Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse eksamineerija avastas pettuse, kui söidueksamit sooritama ilmus, registreerunud isiku asemel, ...

3. [Välismaal juhiloast ilmajääenud isikud taotlevad Eestis juhiloa duplikaati](#)

Viimasel ajal on sagedenud juhtumid, mil välisriigis joobeseisundis auto juhtimisel tabatud

6.3.3 Lisa otsingukast iga veeblehe päisesse

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Otsinguvälja lisamine iga veeblehe päisesse	
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine	
Märksõnad:	Otsikast, otsingukast, veeblehe päis, otsinguväli	
Sissejuhatus:	Otsingukasti tuleks kuvada veebi iga lehe päises, mitte ainult avalehel või valitud lehtedel.	
Selgitus:	Kasutajad jagunevad nendeks, kes otsivad sisu ja nendeks, kes sirvivad sisu. Kuna sisu otsimine on oluline ja muutub iga aastaga olulisemaks, tuleb otsingukast lisada hästi nähtavasse ja ligipääsetavasse asukohta, milleks on veebi päis.	
Parim praktika:	Paiguta otsingukast iga veeblehe päises kohale, kus see hästi välja paistab ning teised veebi osad seda visuaalselt ei varjuta.	
Kontrollküsimused:	Kas otsingukasti kuvatakse veebi iga lehe päises? Kas otsingukast on koheselt leitav?	

Näited:

- 1) IRL-i veebis on otsingukast kuvatud iga veeblehe päises hästi silmapaistvas asukohas.

Allikas: www.irl.ee, detseMBER 2008

6.3.4 Hoia tavaotsingu vormindus lihtsana

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Otsinguvormi kuvamine veebis
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine
Märksõnad:	Otsingukast, otsingunupp, otsinupp, otsivorm
Sissejuhatus:	Tavaotsingu vorm ei tohi olla keeruline, piisab ühest otsingukastist ja otsingunupust veebi päises.
Selgitus:	<p>Otsingukast peab olema mitme sõna sisestamiseks piisavalt lai ja selle järgi tuleks paigutada „Otsi” nupp. See nupunimi kirjeldab selgelt sooritatavat tegevust, aitab otsinguvormi kiiremini leida, võimaldab suuremal nupualal hiirega klõpsida ning kaotab vajaduse „Otsi” sõna kordamiseks otsingukasti ees või selle sees.</p> <p>Lisavalikud otsipäringu täpsustamiseks on mõistlik paigutada lingi alla "Täpsem otsing" või "Detailotsing".</p>
Parim praktika:	<p>Tavaotsinguvormis kuva „Otsi”-nimelist nuppu ja piisava pikkusega otsingukasti. Detailsemad otsinguvõimalused too välja otsingutulemuste vaates või võimalda neile ligipääs eraldi lingi abil, mis on paigutatud otsingukasti vahetusse lähedusse.</p> <p>Juhul, kui otsida saab ka eraldi rubriikidest võib lisada otsingukasti ette või järgi ripploendi, kus vaikimisi valikuks on otsing üle kogu veebi.</p>
Kontrollküsimused:	<p>Kas tavaotsingu vorm koosneb ainult otsingukastist ja „Otsi” nimelisest nupust?</p> <p>Kas detailsemate otsingukriteeriumite valik on võimaldatud eraldi linkide alt?</p>

Näited:

- 1) „Mine” nupunimi ei seostu otsinguga.

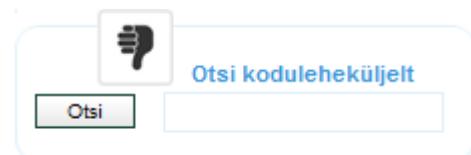
Allikas: www.eny.ee/mediawiki/index.php/Esileht, detseMBER 2008

- 2) KUMU otsinguvormi nupp on liiga väike, mistõttu ei ole sellel mugav klikkida ning see ei kirjelda tegevuse sisu.

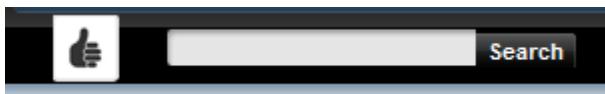
Allikas: www.ekm.ee/kumu.php, detseMBER 2008

- 3) Kaitseressursside Ametil on „Otsi” nupp otsingukasti ees. See ei järgi harjumuspärist otsingu sooritamisviisi, aeglustades toimingu sooritamist, – kasutaja peab peale märksõnade sisestamist tagasi, mitte edasi liikuma. Lisatud on üleliigne fraas „Otsi kodulehelt”, antud juhul mujalt ei saagi otsida.

Allikas: www.kra.ee, detseMBER 2008

- 4) IBMi veebis on otsinguvorm kuvatud lühidalt, selgelt ja arusaadavalt.

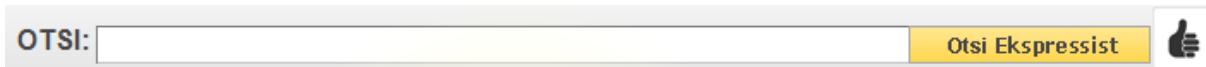
Allikas: www.ibm.com, detseMBER 2008

- 5) LHV veebis on otsingu sooritamise nupp praktiliselt nähtamatu, otsingukast on liiga väike ning ripploendis puudub võimalus otsida kogu veebi sisust.

Allikas: www.lhv.ee, detseMBER 2008

- 6) Eesti Ekspressi veebis on otsingukast piisavalt lai ning otsinupp piisavalt suur ja toimingut kirjeldav. Sõna „Otsi:” kuvamine vormi ees ei ole otseselt vajalik.

Allikas: www.ekspress.ee, detseMBER 2008

- 7) Kodakondsus- ja Migratsiooniameti veebis on otsinguvorm kuvatud peaaegu korrektselt. Ainult mõistlik on otsingut kuvada mitte menüüpunktina, vaid lisada see iga veeblehe päisesse.

Allikas: www.mig.ee/index.php/mg/est/otsing, detsember 2008

6.3.5 Lisa otsingutulemuste vaatesse otsingukast ja otsitud märksõnad

 <p>lähilehele + Üldtutvustus + Prokuratuurid</p>	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Otsinguvälja lisamine otsitulemuste vaatesse	
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kasutaja soovib sageli otsida ka peale esimeste otsingutulemuste leidmist ja seda tuleb võimaldada otsitud sõnade kuvamise abil.	
Selgitus:	Kasutaja võib soovida otsingut täpsustada või avastab, et on teinud märksõna sisestamisel trükivea. Samuti kipuvad sisestatud märksõnad juba lühikese aja möödumisel ununema, mistõttu on mõistlik neid otsingutulemuste juures kuvada.	
Parim praktika:	Otsingutulemuste vaates tuleb kuvada otsitud märksõnu ja võimaldada uusi otsingusõnu sisestada või olemasolevaid parandada.	
Kontrollküsimused:	Kas otsingutulemuste vaates kuvatakse otsitud märksõnu? Kas otsingutulemuste vaates saab otsitud märksõnu kohe muuta ja uusi sisestada?	

Näited:

- 1) Prokuratuuri veebi otsingutulemuste vaates kuvatakse otsitud märksõnu, mida saab vajadusel muuta või parandada.

 PROKURATUUR | otsi | eng | pyc

> Esilehele

» Üldtutvustus

» Prokuratuurid

- > Riigiprokuratuur
- > Põhja Ringkonnaprokuratuur
- > Lõuna Ringkonnaprokuratuur
- > Viru Ringkonnaprokuratuur
- > Lääne Ringkonnaprokuratuur

» Avalik teave

» Väliskoostöö

» Prokuröri abiks ja prokuröriks kandideerijale

» Kriminaalasja kohtueelse menetluse dokumentide vormid

» Dokumentide vastuvõtmine Prokuratuuris

» Teabenõue

» Pressiteated

1 - 20 21 - 40 41 - 60 61 - 80 81 - 100 101 - 120 121 - 140 141 - 160 ·
- 260 261 - 280 281 - 300 301 - 320 321 - 340 341 - 360 361 - 380 381
480 481 - 487 >>

Sorteerimiseks valige muutmiseni kuupäeva | pealkirja järgi

Viru Ringkonnaprokuratuur saatis kohtusse kriminaalasja, milles süüdistatakse vörimes - 18.12.2008

Prokuratuur soovib piirata kaitsjatele antavat materjali - 17.12.2008

Juveelivarguses süüdistataval ja tema abilistel tuleb kohtu ette astuda - 17.12.2008

Riigiprokuratuur soovib Villu Reiljanile ja Ester Tuiksoole süüdistust esitada

Allikas: www.prokuratuur.ee, detsember 2008

6.3.6 Tee otsingukast piisavalt laiaks

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Otsinguvälja laiuse määramine	
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine	
Märksõnad:	Otsing, otsingukast	
Sissejuhatus:	Otsing muutub päev päevalt olulisemaks informatsiooni leidmise allikaks, sest info üleküllus on nii suur, et veebi sirvimine on sageli liiga ajamahukas tegevus.	
Selgitus:	Otsingu tõusev olulisus ja otsingukasti laius on omavahel tugevalt seotud. Kasutaja vajab laiemat otsingukasti, et saaks korraga rohkem märksõnu lisada ja oleks võimalus sisestatud märksõnu kontrollida.	
Parim praktika:	Otsikasti nähtava osa laius peaks võimaldama sisestada keskmiselt 3-5 sõna, optimaalne laius on 25-27 tähemärki.	
Kontrollküsimused:	Kas otsingukasti laius on vähemalt 25 tähekohta?	

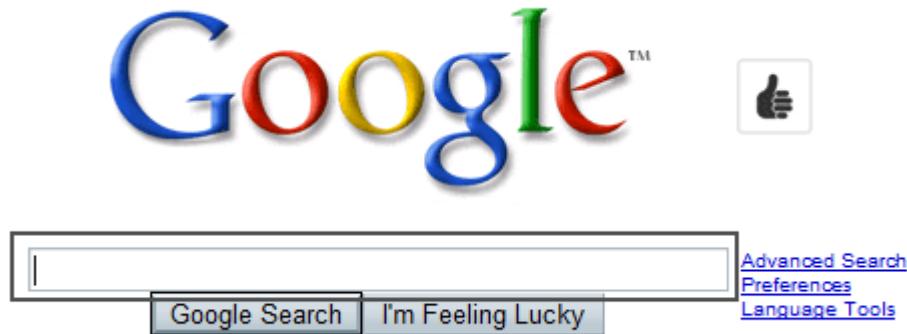
Näited:

- 1) Kultuuriministeeriumi otsingukast on äärmiselt pisike. Isegi ühe sõna kirjutamisel ei paista see enam tervenisti välja.

Allikas: www.kul.ee, detseMBER 2008

- 2) Google'i otsingukast on ligi 50 tähemärgi laiune.

Allikas: www.google.com, detsember 2008

6.3.7 Tooda esile leitud tulemuste arv

Haridusasutusele Tallinna Haridusamet Info	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (2) **
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Otsingutulemuste arvu esile toomine
Struktuuripealkiri:	Otsinguvorm ja otsimine
Märksõnad:	Otsingutulemused
Sissejuhatus:	Iga otsingutulemuse juures tuleb kuvada leitud vastete arvu.
Selgitus:	Leitud otsingutulemuste arvu näitamine annab ligilähedase ülevaate otsitud märksõna leitavusest ja esinemisest antud veebis ning võimaldab kasutajal täpsustavaid otsinguid paremini planeerida.
Parim praktika:	Ära unusta lisada leitud vastete arvu otsingutulemuste vaatesse.
Kontrollküsimused:	Kas otsingu sooritamise järel kuvatakse ka leitud tulemuste arvu? Kas leitud tulemuste arv on kohe nähtav?

Näited:

- 1) Tallinna Haridusameti otsingutulemuste vaates on kuvatud leitud vastete arv.

[Est](#) [Rus](#) [Eng](#) [Ger](#) [Fin](#)

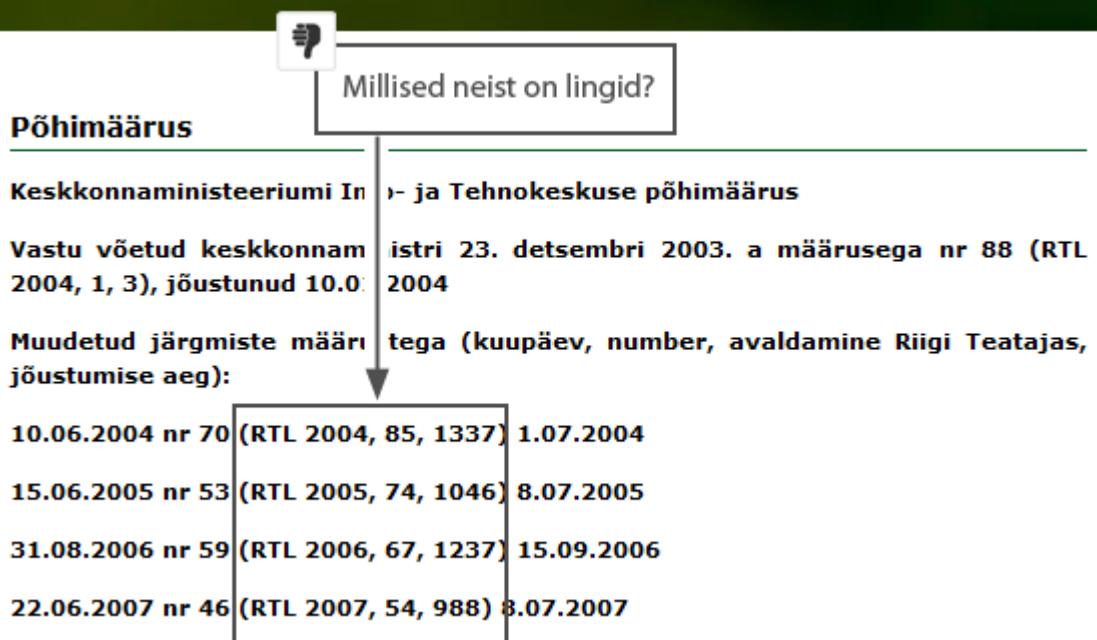
6.4 Teksti ja linkide vormindamine

6.4.1 Loo lingi välimusega linke

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Linkide vormindamine	
Struktuuripealkiri:	Tekst ja linkide vormindamine	
Märksõnad:	Lingid	
Sissejuhatus:	Linkide loomisel on oluline säilitada kasutajale harjumuspärasne ja linkidele omane vormindusviis.	
Selgitus:	<p>Lingid on veebi peamiseks navigeerimisvahendiks ja seetõttu on äärmiselt oluline, et kasutaja suudaks hetkega vahet teha, mis on link ja mis mitte.</p> <p>Linkide vormindamiseks on kindlad reeglid, mida järgida:</p> <ul style="list-style-type: none"> lingid tuleb alla joonida (menüüpealkirjade puhul võib rakendada ka erinevaid reegleid); lingid tuleb kuvada tavatekstist erinevas värvitoonis ja mitte kuvada tavateksi lingi värvitoonis. 	
Parim praktika:	Kasutaja on harjunud alla joonitud ja tavasisust erinevas värvitoonis esitatud linkidega. Samuti tuleks proovida vältida tavalise teksti kuvamist lingiga samas, eriti just sinises värvitoonis.	
Kontrollküsimused:	<p>Kas lingid on kuvatud tavatekstist erinevas värvitoonis?</p> <p>Kas tavateksti allajoonimist on kogu veebis välditud?</p> <p>Kas tavateksti kuvamist lingi värvitoonides on välditud?</p>	

Näited:

- 1) Keskkonnainfo veebilehel on lingid musta värti ja alla joonimata. Kuidas kasutaja neid muust sisust eristama peaks?

Allikas: www.keskkonnainfo.ee/index.php?lan=EE&sid=62&tid=64&l1=30, detsember 2008

- 2) Akadeemia Nord veebilehel on lingid esitatud selgelt allajoonituna ja linkidele omases sinises värvitoonis.

Miks tulla õppima Akadeemiasse Nord?

2008. aastal Akadeemia Nord lõpetanute mõtteid...

- * Laiapõhjaline, interdistsiplinaarne ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline haridus
(Film "[Haridus teeb vabaks](#)")
- * Nüüdisaegsed ja perspektiivsed erialad ning õppesuunad, võimalus õppida ühe semestri välisülikooli juures
- * Suure rahvusvahelise kogemuse ja professionaalsusega Akadeemia Nord õppejõud:
(Film "[Sajandi professor](#)")

**Londoni Ülikooli King's
Kolledži ja Akadeemia Nord**
prof [Rein Müllerson](#)

EV Riigikogu liige
prof [Igor Gräzin](#)

Allikas: www.nord.ee/index.php?lang=est&main_id=5, detsember 2008

- 3) Eesti Lennuakadeemia lehel on tavatekst sinist värviga, mis suure tõenäosusega tekitab seose lingivärviga. Kui võimalik, siis tuleks vältida tavateksti sinises värvitoonis kuvamist.

EST | ENG | RUS

Ülevaade

Inimesed

Üliõpilased

Avatud õppe üliõpilased

Magistriõppe üliõpilased

Töötajad

Vilistlased

Juhtimine

Rändauhind Kotkas

ELA fond

Koostööpartnerid

Eesti Lennuakadeemia

Akadeemia

Õppetöö

Üliõpilasele

Eesti Lennuakadeemia III kursus 2008/2009

Lennuliikluse juhtimine

A1 - lennuliiklusteeninduse eriala

1. Heliise Jartsev
2. Kristo Kasepalu
3. Kerttu Maidla
4. Aleksandra Murel
5. Urmas Puusepp
6. Ismo Põldsam
7. Senni Rõõmusaare
8. Heigo Tomba
9. Alla Tšornenkaja

Allikas: www.eava.ee/116.html, detseMBER 2008

6.4.2 Ära jooni alla tavateksti

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Teksti allajoonimine
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine
Märksõnad:	allajoonitud tekst, alla joonimata tekst, lingid
Sissejuhatus:	Veebis ei tohi alla joonida tavateksti, sest see seostub lingitavusega ja kasutaja proovib allajoonitud tekstil klikkida.
Selgitus:	Tavateksti tuleb rõhutada muudel viisidel kui allajoonimisega. Veebilahenduses tuleb keelata tavateksti allajoonimine.
Parim praktika:	Ära aja kasutajat tavateksti allajoonimisega segadusse.
Kontrollküsimused:	Kas on kindel, et veebis ei ole kusagil tavateksti alla joonitud? Kas veebis on tavateksti allajoonimine tehniliselt tõkestatud?

Näited:

- 1) Eesti Lennuakadeemia veebilehel on tavatekst alla joonitud. Samas on ka kogu tekst sinist ehk lingi värv ja tegelikud lingid ei ole alla joonitud.

The screenshot shows the homepage of the Eesti Lennuakadeemia (Estonian Aviation Academy) website. At the top left is a logo featuring a blue stylized bird or plane. The top right has a search bar with a magnifying glass icon and a user profile icon. Below the header are five navigation tabs: Akadeemia (highlighted in yellow), Õppetöö, Üliõpilasele, Sisseastujale, and Kontakt. A large banner image of a modern building is visible. The main content area features a title "Soome lennundusveteranide auhind Kotkas" above a bronze eagle trophy. To the right of the trophy is a sidebar with a list of annual awards from 2005 to 2008, each with a small thumbnail image of the award.

EST | ENG | RUS

Ülevaade
Inimesed
Juhtimine
Rändauhind Kotkas
ELA fond
Koostööpartnerid
Tagasiside
Uudised
SIMUTAC
JAMF
e-VÖTI

Eesti Lennuakadeemia

Akadeemia Õppetöö Üliõpilasele Sisseastujale Kontakt

**Soome lennundusveteranide auhind
Kotkas**

Aasta tegu Eesti lennunduses 2005
Tartu Lennundusmuuseum

Aasta tegu Eesti lennunduses 2006
Lennutreeningseadme FNPT II MCC
rakendamine Tartu Lennukolledžis

Aasta tegu Eesti lennunduses 2007
Piirivalve Lennusalga pääste- ja
seirevõimekuse tööstmine

Aasta tegu Eesti lennunduses 2008
Tallinna Lennujaama lennuliiklusala ning
terminalihoone laiendamine

Allikas: www.eava.ee/551.html, detsember 2008

6.4.3 Ravi end „klöpsi siia” haigusest

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Sisuta linkide eemaldamine	
Struktuuripealkiri:	Tekst ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Juba veebi algusaegadest on juurdunud huvitav komme tuua välja lingi sisuline pealkiri ja selle järgi lisada sisutühi linginimi, mis viitab eelnevas pealkirjas nimetatud sisule.	
Selgitus:	<p>Kasutajale on sisutühjad linginimed väheinformatiivsed, ei seostu lingitava sisuga ning võivad jäädä märkamatuks.</p> <p>Heaks tavaks on muuta lingiks tekst, mis kirjeldab viidatavat sisu. „Klikki siin” fraas paraku ei kirjelda sisu. See pigem sunnib uuesti eelnevast teksti läbi lugema, et aru saada, kuhu link viitab. Lisaks sellele ei pruugi kasutaja taolist linki seostada sisuga ning liigub sellest sujuvalt üle.</p>	
Parim praktika:	Linginimena ära kasuta sisuta sõnu ja fraase nagu "klikki siin", „Vaata seda”, sest need ei edasta mitte mingit informatsiooni.	
Kontrollküsimused:	<p>Kas kõik vähetähenduslikud linginimed on asendatud sisukate nimedega?</p> <p>Kas on välditud sisutühjade nagu „siin” linginimede kuvamist?</p>	

Näited:

- 1) Tallinna Ülikooli lehel on konkreetsete linginimede asemel linginimeks „Loe edasi”.

Lugejaks registreerimine

[Loe edasi ▶](#)

Kirjanduse tellimine

[Loe edasi ▶](#)

Kojulaenutus

[Loe edasi ▶](#)

Raamatukogudevaheline laenutus (rvl)

[Loe edasi ▶](#)

Lugemissaalid

[Loe edasi ▶](#)

Allikas: www.tlu.ee/?LangID=1&CatID=3263, detsember 2008

- 2) Nordea internetipanga lehel ei ole lingiks nt „Loe internetipanga turvalisusest”, vaid „Loe lähemalt”.

Internetipanga turvalisus

[Loe lähemalt](#)

Internetipanga DEMO versioon

[Sisene](#)

Allikas: <https://netbank.nordea.com/pnb/nspwebapp/o723.css>, detsember 2008

- 3) Kodanik.ee lehel on lingi nimeks sõna „Vaata”.

Eesti vapp ja lipp

[Vaata](#) | Eesti riigivapi ajaloost

[Vaata](#) | Lühidalt sinimustvalge lipu ajaloost

[Vaata](#) | Lipupäevad

[Vaata](#) | Lipu heiskamise ja langetamise ajad

[Vaata](#) | Lipu heiskamine

[Vaata](#) | Miks heisata riigilippu?

[Vaata](#) | Mastivimplid

Allikas: www.kodanik.ee/index.php/kodanik/est/kasulik_teada, detsember 2008

- 4) Eesti Linnade Liidu uudiskirjaga liitumise vormis ei ole lingiks „Liitu uudiskirjaga” vaid

sõna „SIIN”.

Allikas: www.ell.ee/pohikiri, detsember 2008

- 5) Swedpanga internetipangas on esitatud valikuvõimalused selgelt loetavate ja hästi hiirega fikseeritavate (suurte) pealkirjadena, aga need ei ole klõpsitavad. Klikitavad lingid on toodud allpool pisikeses kirjas. Suured pealkirjad ja nende ees olevad ikoonid peaksid olema klõpsitavad.

Minu kontaktandmed

Kui Teie kontaktandmed muutuvad, muutke need õigeks ka meie andmebaasis. Nii saame vajaduse korral Teiega alati kiiresti ühendust võtta.

Kontaktandmete hoidmisel lähtume kliendiandmete kogumise põhimõtetest – kõik Teie andmed on kaitstud rangete turvalisus- ja konfidentsiaalsusreeglitega.

► [Kontaktandmete lehele »](#)

Püsiparooli vahetus

Internetipanga turvalisuse tagamiseks vahetage oma püsiparooli sageli. Määraage püsiparooliks numbrite ja tähtede kombinatsioon, mida on teistel raske ära arvata.

Kui kasutate internetipanga WAP-versiooni, moodustage parool vaid numbritest, sest tähti on telefonis raske sisestada.

► [Soovin parooli vahetada »](#)

Minu eelistused

Kas soovite, et internetipanga sisenedes ootab Teid rõõmus tervitus? Saate selle ise kirjutada ja soovi korral muuta nii tihti, kui ise soovite. Ka saate määrata, milline konto kuvatakse tehinguid tehes vaikimisi esimesena.

Võimalik on valida, kas soovite internetipangas eesti-, vene- või ingliskeelset keskkonda.

► [Eeliste lehele »](#)

Kontod

Kõiki kontosid, mis Teil internetipangas on, näete kontode nimekirjast. Et oma kontosid üksteisest selgemini eristada, võite neile määrata hüüdnimed.

Kontode nimekirjast leiate ka oma kontode rahvusvahelised numbrid ehk IBAN-id.

► [Minu kontode nimekirja »](#)

Allikas: www.swedpank.ee, detsember 2008

6.4.4 Välди linginimede kordamist

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Dubleerivate linkide vältimine	
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine	
Märksõnad:	Korduvad lingid, dubleerivad viited, samanimelised lingid	
Sissejuhatus:	Üksteist dubleerivad linginimed on sarnase või sama nimega lingid, mis viitavad ühele ja samale või erinevale sisule, tekitades seeläbi mulje suuremast sisumahust kui see tegelikult on.	
Selgitus:	Dubleerivaid linke on peamiselt kolme tüüpi ja neid tuleks vältida: samanimelised lingid, mis viitavad samale sisule; samanimelised lingid, mis viitavad erinevale sisule; erineva nimega lingid, mis viitavad samale sisule.	
Parim praktika:	Üksteist kordavad linginimed tuleb üles leida ja likvideerida.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis on välditud samanimelisi linke, mis viitavad samale või erinevale sisule? Kas veebis on välditud erineva nimega linke, mis viitavad samale sisule? Kas konfliktsete linginimede leidmiseks on läbi viidud kasutajatestimised?	

Näited:

- 1) Tallinna linna veebis esinevad kõik mainitud linginimede kordused nagu samanimelised lingid viitavad samale (1) või erinevale sisule (2) ja erineva nimega lingid viitavad samale sisule (3).

Tallinn Sinu kodupalk

Pealeht > Mida

Mida

Kontakt

Juhtimine

Teenused

Operatiivinfo

Avalikud üritusi

Ametlikud teated

Turism

Teemad

Info

Kontakt

1

Kontaktid

Abi, toetus, hoolekanne, Abinumbrid, Toetused, Sotsiaal Turvalisus/päästeteenistus, Töö Tarbijakaitse

Linnaruuum

Ehitus, planeeringud, Maa, Jäät Loodus ja keskkond, Korteriühis Infrastruktuur, Miljööalad, Muin

Juhtimine, asutused

Linnavolikoqu, Linnavolikoqu kar Linnakantselei, Ametid, Linnaos Praktika, Ametiasutused ja halla

Kontakt

- Ametnike kontaktandmed leiad [telefoniraamatust](#).
- [Ametnike nimekiri asutuste kaupa](#)

Üldtelefon: 640 4141 (Teenindusbüroo Vabaduse väljak 7)
 Üldine e-post: lypost@tallinnlv.ee
 Postiindeks: 15199 (Vabaduse väljak 7)

Kultuur, sport, noored
[Kuhu minna?](#), [Kultuur](#), [Sport](#), [Noored](#)

Tallinn Sinu kodupalk

Pealeht

Mida

Kontakt

Juhtimine

Teenused

Operatiivinfo

Avalikud üritused

Ametlikud teated

Turism

Kaart

2

Juhtimine, asutused

Linnavolikoqu, Linnavolikoqu kantselei, Linnavalitsus, Linnakantselei, Ametid, Linnaosalitsused, Tööpakkumised, Praktika, Ametiasutused ja hallatavad asutused, Äriühingud, Sihtasutused

Juhtimise lähtekohad, Välissuheted ja EL projektid, Valimised, Vastuvõtujad

Jalgratas, T

Lasteaed, Tallinna harj

Kultuur, sport, noored

Kuhu minna?, Kultuur, Sport, Noored

Registreerimine

2

Kontaktid

Abi, toetus, hoolekanne, Abinumbrid, Toetused, Sotsiaal Turvalisus/päästeteenistus, Töö Tarbijakaitse

Linnaruuum

Ehitus, planeeringud, Maa, Jäät Loodus ja keskkond, Korteriühis Infrastruktuur, Miljööalad, Muin

Juhtimine, asutused

Linnavolikoqu, Linnavolikoqu kar Linnakantselei, Ametid, Linnaos Praktika, Ametiasutused ja halla Sihtasutused Juhtimise lähtekohad

Juhtimine

- [Õigusaktid](#)
- [Dokumentiregister](#)
- [Linnavolikoqu istungid](#)
- [Linnavalitsuse istungid](#)
- [Struktuur](#)

Kellena Lingid Kontakt Juhtimine Teenused Operatiivinfo Avalikud üritused	Teabenõue , Õigusaktid , Uudised , Ajalehed , Operatiivinfo , <h2>Avalik kord - load ja kooskõlastused</h2>	Pi, toetus, hoolekanne , Binumbrid , Toetused , Sotsiaal Urvalisus/päästeteenistus , Töötajate Arbijakaitse
	<p>Avaliku korra tagamiseks Tallinna linnas on avaliku ürituse kohustatud taotlema Tallinna linnakantseleilt vastavat luba, kui koosoleku organiseerimisega kaasneb: 1) liikluse ümberehituse, planeeringud, Maa, Jäätmehoodus ja keskkond, Korteriühisust, infrastruktur, Miljööalad, Muinasaamat, asutused</p>	
	<p>Info ja blanketid loa saamiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avaliku ürituse loa väljastamine • Ilutulestiku loa väljastamine • Spordiürituse loa väljastamine 	
	<p>Nimemuutmine, Surm, Sideadress, Tegevus-/müügikoht, Lemmekloom</p> <p>Maksud</p> <p>Maamaks, Tänavate ja teede sulgemise maks, Reklaamimaks, Parkimistasu, Töend maksuvõla puudumise kohta</p>	<p>Pi, toetus, hoolekanne, Binumbrid, Toetused, Sotsiaal Urvalisus/päästeteenistus, Töötajate Arbijakaitse</p> <p>Maa, Jäätmehoodus ja keskkond, Korteriühisust, Infrastruktur, Miljööalad, Muinasaamat, Asutused</p> <p>Avalik kord, Ehitustegevus, Etevõtjad, Keskonnakaitse, Linnamajandus, Planeeringud, Sport, Teed ja tänavad</p> <p>Kaardid</p>

Allikas: www.tallinn.ee/est/otsing?sona=1, detsember 2008

6.4.5 Tekstisuurusega ära kompa inimvõimete piire

 <p>MENETLUSTAOTLUSED</p>	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Teksti suuruse määramine	
Struktuuripealkiri:	Tekst ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Tekst peab olema kõigile vanusegruppidele loetavas suuruses. Väikesed tekstisuurused väsitavad silmi ka hea nägemise korral.	
Selgitus:	Sageli kiputakse kasutama teksti suurus, mida on väga raske normaalselt lugeda. Kuivõrd enam sel üle 45 aastastest inimestest on nägemine rohkem või vähem halvenenud, siis tuleb veenduda, et tekstit oleks sellises suuruses, mis võimaldab nende lugemist igas vanuses nii prillidega kui ilma.	
Parim praktika:	Veebi tuleb lisada tekst, mille loetavust on testitud erinevate vanusegruppide abil. Teksti peab saama suurendada-vähendada vahenditega, mis paiknevad tavaliselt veebi päises ja on tähistatud näiteks kujul „A A A”. Need on tähekesed, mis sümboliseerivad erinevaid teksti suurusi. Kuivõrd teksti suurus sõltub ekraaniresolutsioonist, tuleb seda testida hetkel enim levinud ekraaniresolutsioonidel.	
Kontrollküsimused:	Kas tekstisuurust saab veebi oma vahenditega muuta? Kas teksti suurust on testitud erinevatel vanusegruppidel? Kas teksti suurust on testitud enamlevinud ekraaniresolutsioonidel ning eri operatsioonisüsteemides ja veebisirvijatega? Kas teksti suurus on vähemalt 11pt?	

Näited:

- 1) Riigikohtu veebis on võimaldatud kasutajal iseseisvalt teksti suurust muuta.

ABIKS KOHTUSSE PÖÖRDUJALE

Kui soovite pöörduda esimese astme kohtusse, tutvuge kohtule dokumentide esitamise nõuetega.

Dokumentide vormistamise soovitused ja täpsemad nõuded leiate vastavalt sellele, mis asjas soovite esimese astme kohtule dokumente esitada:

Maksekäsu kiirmenetluses

Äriregistri, mitteturundusühingute ja sihtasutuste registri, kommertsandiregistri ja laevakinnistusraamatu asjas

Kinnistusraamatu ja abieluvaregistri asjas

Muus eelpool nimetama kohtumenetluses

Allikas: www.riigikohus.ee/?id=10, jaanuar 2009

6.4.6 Külastatud lingid tähista erineva värvitooniga

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (3) ***
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Külastatud linkide tähistamine
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine
Märksõnad:	
Sissejuhatus:	Külastatud lingid peavad olema külastamata linkidest eristatavad, sest nii annavad need hea ülevaate juba läbi vaadatud sisust.
Selgitus:	Veebis tuleks kasutaja poolt juba külastatud lingid kuvada külastamata linkidest eri värvitoonis, mis eristub ka tavateksti värvitoonist. See on kasutajale vajalik järje pidamiseks ja juba külastatud sisulehtedest ülevaate saamiseks. Eriti oluline on taoline võimalus lingiloetelude juures, kus järg võib kergesti käest kaduda ja seetõttu võib kasutaja vastu tahtmist juba külastatud linke kogemata uuesti külastada.
Parim praktika:	Kuva külastatud lingid tavatekstist ja -linkidest eristuva värvitooni abil.
Kontrollküsimused:	Kas juba külastatud linkide pealkirjad on esitatud tavatekstist ja -linkidest erinevas värvitoonis?

Näited:

- 1) Riigikohtu veebis esitatakse külastatud lingid külastamata linkidest erinevas värvitoonis.

EESTI VABARIIGI RIIGIKOHUS

LAHENDID ABIKS RIIGIKOHTUSSE PÖÖRDUJALE AVALIK TEAVE TEABENÖUE KONTAKTID SISUKORD

EST ENG RUS FRA OTSI

ABIKS KOHTUSSE PÖÖRDUJALE

Kui soovite pöörduda esimese astme kohtusse, tutvuge kohtule dokumentide esitamise nõuetega.

Dokumentide vormistamise soovitused ja täpsemad nõuded leiate vastavalt sellele, mis asjas soovite esimese astme kohtule dokumente esitada:

Maksekäsu kiirmenetluses

[Äriregistri, mitteturundusühingute ja sihtasutuste registri, kommerts pandiregistri ja laevakinnistusraamatu asjas](#)
[Kinnistusraamatu ja abieluvararegistri asjas](#)
[Muus eelpool nimetama kohtumenetluses](#)

Allikas: www.riigikohus.ee/?id=21&light=kohus, detseMBER 2008

- 2) Järgnevalt toodud näites on külalstatud lingid eristatud värvitooni kõrval ka ikoonikestega.

Other Blogs Referencing This Post:

- + [The Indiana Jones School of Management](#) ✓
- + [James Zambon : Linked Articles](#)
- + [evilabmonkey.org](#)
- + [kdlb-links](#) ✓
- + [Mama Write's Sideblog](#)
- + [risckyBabble](#)
- + [Affiliate World](#)
- + [kloeschen.com >>](#)
- + [BooIzzy.com](#)
- + [125 Code Snippets for web designers | PaulSpoerry.com](#)

Allikas: www.mikeindustries.com/blog/archive/2004/06/radical-links, detseMBER 2008

6.4.7 Joonda tekst vasaku serva järgi

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Teksti joondamine	
Struktuuripealkiri:	Tekst ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Tekstilõikude vasakule joondamisel on silmal lugedes alati kindel pidepunkt ees, kust järgmisel real edasi lugeda.	
Selgitus:	<p>Vasakule joondatud teksti lugemine on sujuvam, kui keskele või paremale joondatud teksti puhul.</p> <p>Keskele ja paremale joondatud teksti puhul ei oska meie nägemismeelde ette arvestada järgmisel real tekkinud taandega ja seetõttu on lugemini aeglustatud.</p>	
Parim praktika:	Joonda kõik menüüpealkirjad ja tekstilõigud vasakjoondusse.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis on sisutekstdid, loetelud ja menüüpealkirjad vasakule joondatud?	

Näited:

- 1) Välisministeeriumi lehel on menüüpealkirjad paremale joondatud, mis aeglustab nende sirvimist.

Esitatavad nõuded

10.01.2009

Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain

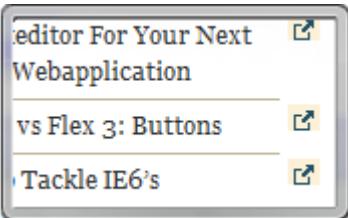
v1.3

112 (197)

The image shows two side-by-side screenshots of the Estonian Ministry of Foreign Affairs website. The left screenshot represents the 'old version' (v1.3) and the right represents the 'new version' (112 (197)). Both versions have a blue header with the ministry's logo and name. A navigation menu on the left includes links like 'Välispoliitika', 'Konsulaarinfo', 'Välismajandussuhted', etc. The main content area for both versions features a red title 'Enne reisi' (Before travel). Below it, the old version contains descriptive text about travel documents and a phone number +372 53 01 9999. The new version contains identical text and a phone number. Both versions also feature a red section titled 'Kasulikku' (Useful information) with a link to 'Annetused Gruusias kannatanute toetuseks' (Applications for grants for the construction of the Georgia railway line).

Allikas: www.vm.ee/eesti/konsul, detsember 2008

6.4.8 Tähista eristuvalt veebist välja viitavad lingid

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Veebist välja viitavate linkide tähistamine	
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Kasutaja kipub eeldama, et lingid, mis asuvad ühe veebi piires viitavad samasse veebi juhul, kui need ei ole teisiti tähistatud.	
Selgitus:	Kasutajat tuleb hoiatada, kui ta veebist välja suunatakse, tehes seda näiteks veebiväliste linkide teistsuguse tähistusviisiga.	
Parim praktika:	Veebist välja viitavaid linke tähistada vastava ikoonikesega, vm kasutajale arusaadaval viisil.	
Kontrollküsimused:	Kas veebist välja viitavad lingid on teistest linkidest eristuvalt tähistatud?	

Näited:

- 1) Keskkonnaministeeriumi põhimenüüs viitavad lingid välisveebidesse ilma, et need oleks tavalinkidest erinevalt tähistatud.

Allikas: www.envir.ee/616, detseMBER 2008

- 2) Järgnevas näites on veebist välja viitavad lingid tähistatud vastava ikoonikesega.

SCRIPT & STYLE

FEATURED POSTS

POPULAR POSTS

Script & Style is a community driven feed of links and exclusive tutorials to help you grow as a designer and developer. Got a great link? Submit it now!

sIFR Lite!

Simplistic Texteditor For Your Next Ruby On Rails Webapplication

ActionScript 3 vs Flex 3: Buttons

5 Easy Ways to Tackle IE6's Transparency Issues

3 Ways to Compress CSS Files Using PHP

Thumbs up icon

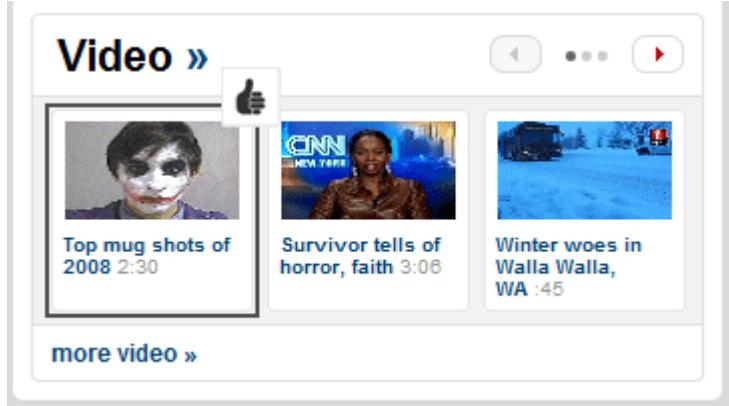
Allikas: <http://css-tricks.com/put-checkmarks-next-to-visted-links-with-pure-css>, detseMBER 2008

6.4.9 Muuda klikitavaks nii tekstipealkiri kui sellega seotud pisipilt

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Tekst- ja piltpealkirjade klikitavaks muutmine	
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine	
Märksõnad:	Pisipilt, link, ikoonike, linkpilt	
Sissejuhatus:	Kui lingipealkirja kõrval kuvatakse pisipilti või ikoonikest, siis peavad mõlemad olema lingid, mis viitavad samale sisule.	
Selgitus:	Erinevate harjumuste töttu on osa kasutajaid harjunud klikkima pildil, teised jälgigi tekstil. Kui sisupealkiri (nt uudised) esitatakse koos pildiga, peavad mõlemad viitama samale sisule. See reegel kehtib ka menüüpealkirjade puhul, mis on kuvatud koos ikoonikestega.	
Parim praktika:	Muuda lingiks nii tekstipealkiri kui sellega seotud pisipilt või ikoonike.	
Kontrollküsimused:	Kas lingipealkirja kõrval kuvatav ja sellega seotud pisipilt on samuti lingiks muudetud? Kas nii menüüpunkt kui sellega seotud ikoonike lingivad mõlemad samale sisule?	

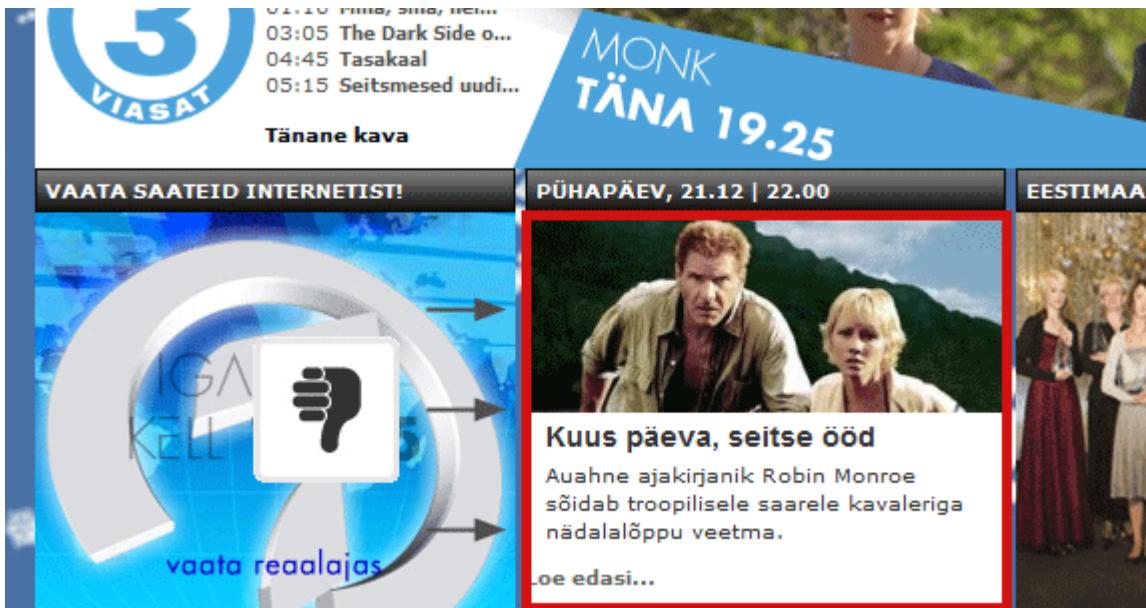
Näited:

- CNN-i kodulehel on lingiks nii video tekstipealkiri kui selle juurde kuuluv pilt.

Allikas: www.cnn.com, detseMBER 2008

- TV3 avalehel ei ole lingiks pilt ega tekstipealkiri, vaid „Loe edasi” link. See lahendusviis

raiskab kasutaja aega.

Allikas: www.tv3.ee, detsember 2008

- 3) EMT veebis on esitatud menüüpealkirjad koos ikoonikestega ja mõlemad on lingid.

Allikas: www.emt.ee, detsember 2008

6.4.10 Kasuta piiratud arvul ja loetavaid kirjastiile

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (3) ***
	Tõestatavus: (4) ****
Lühipealkiri:	Kirjastiilide kasutamine ja loetavus
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain
Märksõnad:	Kirjastil
Sissejuhatus:	Ühe veebi lõikes ei ole mõistlik kasutada üleliia erinevaid või raskesti loetavaid kirjastiile. Need muudavad veebi kujunduse laialivalguvaks, tekitudes mürä, mis takistab nii navigateerimist kui sisu jälgimist.
Selgitus:	Kirjastil peab olema loetav igas vanuses inimestele. Seetõttu tuleb vältida nii liiga väikest kui eriefektiga, näiteks varjutatud või äärejoonega teksti kasutamist. Samuti peab piirama kasutatavate kirjastiilide arvu.
Parim praktika:	Ühe veebi piires on täiesti piisav kasutada mitte üle kolme kirjastiili, näiteks menüüpunktidele, sisutekstile ja pealkirjadele. Kasutaja on sisutekstide puhul harjunud enamlevinud kirjastiilidega nagu Arial, Helvetica Verdana, Tahoma või Georgia. Kirjastil suurus ei tohi olla väiksem kui 11pt punkti.
Kontrollküsimused:	Kas keerukamate kirjastiilide loetavust on kasutajatel testitud? Kas on testitud, et kõik sihtrühmad saavad kõiki kasutatud kirjastiile lugeda? Kas kasutatud on piiratud arvul ja lihtsa kujundusega kirjastil?

Näited:

- 1) Tammistu vanadekodu avalehel on kasutatud väga erinevaid ja graafiliste eriefektidega kirjastiile. Päises olev tekst on animeeritud ja ei püsí paigal. Liiga väikesed menüüpealkirjad on esitatud trükitähedes ja üksteise otsa kuhjatult.

TAMMISTE HOOLDEKODU

/ KELLELE MÖELDUD / KUIDAS ELANIKUKS SAADA / PALJU MAKSA / MIDA SELLE RAHA EEST PAKUME /
/ VÕTA ÜHENDUST / PERSONAL / TEGEVUSED / PILVID / KOOSTÖÖPARTNERID / LINGI / AVALEHT /

Tere,
Mina olen Helmut. Olen 87 aastane, eluaegne pärnaka ja viimased 2 aastat elanud Tammiste Hooldekodus. Mul oli oma maja ja aed ja puha, aga ah, ei ma viitsinud seal enam jännata. Ütsin lastele, et mina olen oma töö teinud, nüüd on teie kord!

Mötsin, et elu on olnud raske- sõjas sõditud, tööd tehtud, naine maetud, et võiks nüüd kohe põhjalikult puhata kah. Ja ega kodus nad ju ei lase, ajavad sind oma muretsemisega vahel täitsa närvit. Nii ühel päeval ütsingi lastele, et nüüd on kõik, nüüd lähen vanadekottu - ilmale aitasin, üles kasvatasin, hariduse andsin, nüüd on kõik, jätke mind rahule ja laske mul nüüd oma elu kah natuke elada.

Ja teate, tegin ikka kurradi öieti - siin on seltsilisi, kellega koos oma aega meenutada, toit laual ja linad puhtad, saab kaaslastega kabet mängida, reisida, internetis surfida, pidu puuhul õlutki juua - ühesõnaga võtta sellelt elult veel, mis võtta annab.

Helmut

Allikas: www.tammiste.ee, detseember 2008

- 2) Boeingu avalehel oli enne ümberdisainimist suur hulk erinevaid kirjastile, mis muutis selle mürarohkeks ja halvasti jälgitavaks.

The screenshot shows the Boeing website homepage. At the top left, there's a banner for "Air 2000 to acquire more A/S". Below it, a large image of an Air 2000 Boeing 747 aircraft in flight. To the right of the aircraft is the Boeing logo and the tagline "Forever New Frontiers". On the left side of the main content area, there's a box for "Passenger Satisfaction Factors" and another for "CIT Aerospace Orders 737s and 757-300s". In the center, there's a box for "Puget Sound Earthquake Information" dated "March 8, 2001 9:00 AM PST". To the right of the central box are links for NEWS, EXOSTAR, EMPLOYMENT, ASSOCIATED PRODUCTS, THE BOEING STORE, INVESTOR RELATIONS, CORPORATE SECRETARY, REALTY CORP, and SEARCH. Below the central box are icons for various Boeing divisions: COMMERCIAL AIRPLANES, BUSINESS JETS, AIR TRAFFIC MANAGEMENT, MILITARY AIRCRAFT & MISSILE SYSTEMS, SPACE & COMMUNICATIONS, BOEING CAPITAL, and CONNEXION BY BOEING. At the bottom left, there's a "RA Stock Information" box with a note about stock quote delay and copyright information. At the bottom right is a "Customer Logon" button.

Allikas: <http://web.archive.org/web/20010226150214/http://boeing.com> , detsember 2001

6.4.11 Loobu linkide üksteise otsa kuhjamisest

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (3) ***
	Tõestatavus: (4) ****
Lühipealkiri:	Linkide kuhjamine
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine
Märksõnad:	
Sissejuhatus:	Kasutajal on raske leida lingipealkirja algust ja lõppu, kui erinevad lingid ei ole üksteisest visuaalselt hästi eristatavad.
Selgitus:	Kui kasutatakse linkide loetelusid, siis teinekord kipuvad pikemad lingipealkirjad mitmele reale paiknema. Samuti ei ole linkide nimekirjad sageli hästi loetavad, sest need ei ole vormindatud täpitud loeteludena. Nii võib tekkida olukord, kus ei ole aru saada, millal üks link lõpeb ja teine algab.
Parim praktika:	„Lingikuhjatiste” ärahoidmiseks vorminda need täpitud loeteludena, lühenda pealkirju, erista lingid üksteisest suuremate vahede ja visuaalsete piiridega (nt vahejooned menüudes) ja väldi ühe lingi vajumist mitmele reale. Horisontaalsete loetelude kasutamisel tuleks linginimed vahel kasutada püstkriipse.
Kontrollküsimused:	<p>Kas veebis on kõik linkide nimekirjad vormindatud täpitud loeteludena?</p> <p>Kas loeteludes, sh menüudes on linginimed üksteisest visuaalselt hästi eristatud?</p> <p>Kas linkide pealkirjad ei paikne menüudes rohkemal kui kahel tekstileal?</p>

Näited:

- 1) Lavakunstikooli lehel on lingid üksteise otsa kuhjatud ja nii pikad, et murduvad mitmele reale. Selle välimiseks tuleks linginimesid lühendada või rubriigi laiust muuta.

UUDISED

- ▶ XXIV lennu "Kõige tähtsam" Helioses
- ▶ Tänavune Panso preemia laureaat on Marta Laan
- ▶ XXIV lend näitas end suvelavastuses "AHOI"
- ▶ Ühtede kaante vahel ilmusid Mihhail Tšehhovi "Näitlejatehnikast" ja Jerzy Grotowski "Näitlejatreening"
- ▶ Kolm uut teatrimagistrit - Kristel Leesmend, Jaak Prints ja Bert Raudsep
- ▶ **Uudiste arhiiv**

Rose Bruford College'iga programmi raames alates 2 kasvanud:

Rose Bruford College' üliõpilased lavakoolis

2001	7	üliõpilast
2002	4	
2003	4	
2004	5	
2005	9	
2006	11	
2007	13	
2008	16	

Tavaliselt toimub üliõpilas "Euroopa teatri" õppesuuna õppaprogramm, mille järgi (hääleimprovisatsiooni-) ja e ajaloost, tutuvad eesti kee kohtutakse lavastajatega. I mis lavakunstikoolis ette ka

2007. aastal õppis lavaku

Allikas: www.lavakas.ee/index.x?sisu=7, detsember 2008

- 2) Pilet.ee ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebis on lingid üksteise otsa kuhjadud nii, et kasutajal on raske aru saada kus üks link lõpeb ja teine algab.

The screenshot shows a web page from www.pilet.ee. The header features the Pilet logo and the text "Liitu ID-pileti süsteemi". Below the header, a breadcrumb navigation path is visible: Esileht > Piletiostjale > Minu ID-piletid > Minu ID-piletid. The main content area is titled "Piletiostjale" and contains a sidebar on the left with links like "Ostuvõimalused", "Kehtivuse kontroll", "ID-piletite liigid ja hinnad", "ID-piletide kasutamine", and "Minu ID-piletid". Under "Minu ID-piletid", there is a list of options: "Osta Tallinna ID-pilet", "Osta Tartu ID-pilet", "Osta Harjumaa ID-pilet", "Osta Elektriraudtee ID-pilet", "Osta Overalli ID-pilet", "Kontrolli", "Arvuta viitenumber", and "Otsekorraldused". A small icon of a person is next to the "Minu ID-piletid" link. At the bottom of the sidebar, there is a link "Küsimused ja vastused»". The main content area also includes links for purchasing new ID-piles, viewing usage statistics, and viewing own ID-pilets.

Allikas: www.pilet.ee, detsember 2008

Projektid	
	
-	I-PUP: Innovatsioonipoliitika uuringute projektid 2008
-	2008. aastal MTÜ-de ja SA-ga sõlmitud lepingud
-	2008.aastal tarbijaühendustega sõlmitud lepingud
-	Eesti rahastab koos juhtivate innovatsiooniriikidega uusi lähenemisi poliitikauuringutes
-	Eesti otsib parimaid ettevõtluse edendajaid
-	MTÜ ja SA projektide rahastamine 2008. aastal
-	Ühistranspordi infosüsteem YTRIS
-	Jõustus uus tarbijakaitsetegevuse riigieelarvelise toetuse taotlemise ja eraldamise kord
-	Saaremaa püsiühenduse kodulehekülg
-	Tööstusomandi appellatsionikomisjon
-	Riskikapitali programm
-	OHUTUS.ee
-	SOLVIT
-	X - Tee
-	Kodanikuportaal

Allikas: www.mkm.ee, detsember 2008

- 3) IT Kolledži veebivaates on kõik lingid nimekirjas kuvatud üksteise otsa. Need tuleks muuta täpitud looteludeks, mis aitaks linke üksteisest oluliselt paremini eristada.

Täiendöpe

Lähiajal toimuvad kursused:

CISCO võrguakadeemia CCNA
Matemaatika ettevalmistuskursus riigiekspamiks
Cisco võrguakadeemia CCNP
Unix (Linux) algajale
Linuxi administreerimine (kesktase)
Adobe Flash algajale II tase
Pilditöötlus vabavaraga GIMP
Pilditöötlus Photoshopiga KUJUNDAJALE
Kujundamine Corel Draw-ga
Linux administreerimine - edasijõudnud
Programmeerimine Javas (jätkukursus)
Infotehnoloogia strateegiline juhtimine
Fundamentals of Wireless LANs VÖRGUADMINISTRAATORILE
Tarkvara õiguskaitse
COBITi pöhine IT audit juhtidele
E-kursused WebCT, koos kaugöppega 2008/2009 õppeaastal
UUS! AutoCad algkursus
Adobe Flash algajale I tase (E-kursus)
UUS! AutoCAD alg-ja põhikursus
UUS! Küberturbe põhialused
UUS! PowerPointi nauditav ettekanne
UUS! Igapäevane Linux

Ülejää nud kursused:

Adobe Flash Programmeerijatele ja Kujundajatele
U U S ! Veebirakenduste loomine ASP .NET abil
Geoinfosüsteemide alused
Rational Unified Process: sissejuhatus IT juhtidele
Objektorienteeritud programmeerimine Java baasil
Ekstreemprogrammeerimine
Tarkvaraprotsesside parendamine ja hindamine (CMMI ja ISO/IEC 15504)
Exceli programmeerimine
Digiallkiri ja digiasjaajamine
Accessi põhikursus
UUS! Sissejuhatus IMS-i (IP Multimedia Subsystem)

Allikas: www.itcollege.ee, detsember 2008

- 4) EBS-i lehel on nn lingiloetelud ning horisontaalmenüü pealkirjad hästi üksteisest eristatud. Lühikesed pealkirjad tagavad linkide hea loetavuse.

Allikas: www.ebs.ee, detsember 2008

- 5) Euroülikooli menüü näide iseloomustab hästi, kuidas visuaalselt eristada erinevaid lingi pealkirju menüüdes.

Allikas: www.eurouniv.ee, detsember 2008

- 6) Vabariigi Valimiskomisjoni veebis ei jookse vasakmenüü pealkirjad visuaalselt üksteise otsa. Lisaks sellele tuleks menüü laiust muuta nii, et linginimed ei veniks ühe sõna kaupa üle mitme rea.

**Vabariigi
Presidendi
valimine**

Riigikogu valimine

**Kohaliku
omavalitsuse
volikogude
valimised**

**Euroopa
Parlamendi
valimine**

**Riigikogu juhatuse
valimine**

**Elektrooniline
hääletamine**

Allikas: www.vvk.ee, detsember 2008

6.4.12 Trükitähti kasuta vaid üksikute sõnade röhutamiseks

ÄRA KIRJUTA KOGU SEDA ON KASUTAJATE TRÜKITÄHTEDEL PUUDUVAD	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (2) **
	Tõestatavus: (4) ****
Lühipealkiri:	Trükitähtede kasutamine teksti vormindamisel
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine
Märksõnad:	Trükitähed, suured tähed, loetavus
Sissejuhatus:	Trükitähti on mõistlik kasutada 2-3 sõna esiletõstmiseks, kuid pikemad fraasid ja laused muutuvad halvasti jälgitavaks.
Selgitus:	<p>Trükitähtede kasutamine tekstilõikudes vähendab lugemiskiirust ligi 15%, mis tuleneb sellest, et trükitähed on täpselt ühesuurused, kirjatähed aga erikujulised.</p> <p>Loetavuse võrdluseks:</p> <p style="padding-left: 20px;">ÄRA KIRJUTA KOGU TEKSTI TRÜKITÄHTEDES, KUNA SEDA ON KASUTAJATEL RASKEM LUGEDA, SEST TRÜKITÄHTEDEL PUUDUVAD TAVALISELE KIRJATÄHELE OMASED KUJUD, NÄITEKS "K" JA "J", KUS SILM TUNNEB TÄHED ÄRA NENDELE OMASE KUJU JÄRGRI.</p> <p>Ära kirjuta kogu teksti trükitähtedes, kuna seda on kasutajatel raskem lugeda, sest trükitähtedel puuduvad tavalisele kirjatähele omased kujud, näiteks "k" ja "j", kus silm tunneb tähed ära nendele omase kuju järgi.</p>
Parim praktika:	Trükitähti ei ole soovitatav kasutada tekstilõikude või menüüpealkirjade vormindamisel, vaid üksikute sõnade röhutamiseks tekstis.
Kontrollküsimused:	<p>Kas veebis on välditud trükitähtede kasutamist rohkema, kui mõne üksiku sõna röhutamiseks?</p> <p>Kas välditud on trükitähtedes esitatud menüpunkte, lauselõike ja pikemaid pealkirju?</p>

Näited:

- 1) Tollioksjoni lehel on terve lauselõik kirjutatud trükitähtedega. See ei juhi tähelepanu sisule.

The screenshot shows a website header with a gavel icon and the text "Tollioksjonikaup.ee". Navigation links include "Avalicht", "Minu konto", "Registreeru", and "Abi". The date "12.21.2008 22:43:03" and a counter "10 päeva - 1000kr...päevas üle 500 vaatamise" are displayed. A sidebar on the left lists "oksjonid": "Kasutajate kaupade müük(0)", "Riigivara võõrandamise oksjon(0)", and "Tollioksjon(22)". An arrow points from the "Tollioksjon(22)" link to a right-hand panel. This panel has a title "Teated" and contains several bullet points: "Tollioksjonit korraldab DDP Est OÜ", "Kuidas maksta tolloksjonite osalustasu?", "Reklaami ennast", and "MÜÜ ENDA KAUPA MEIE PORTAALIS". Below these is a large box containing text: "SEOSES TEHNILISTEL PÖHJUSTEL OKSJONI PEATAMISEGA AJAVAHEMIKUL 01.12-03.12.2007, PIKENDAME OKSJONIT 3 PÄEVA VÖRRA EHK KINI 10.12.2007 kella 17:00". At the bottom of this box is the message "VABANDAME EBAMEELDIVUSTE PÄRAST!".

Allikas: www.tollioksjonikaup.ee, detsember 2008

- 2) Kaitsepolitsei ameti lehel on põhimeniü pealkirjad trükitähedes ja halvemini loetavad kui kirjatähedes.

The screenshot shows a header with "KAITSE POLITSEI SEI AMET - www.kapo.ee". A search bar and dropdown menu are visible. The main content area is titled "Pressiteated" and lists several news items with dates: "27/02/2008 [Täname koostööpartnereid ja kampaanias osalenud inimesi](#)", "04/02/2008 [Teata lõhkematerjalist](#)", "31/01/2008 [Kaitsepolitsei lükkab ümber vihjeid ebaseaduslikust tegevusest](#)", "25/01/2008 [Jõustus kohtuotsus linnapea pistisevõtmises](#)", "20/12/2007 [Tulev??rgi korraldamine v??ib olla ohtlik](#)", "12/12/2007 [Katse tekitada segadust Eesti ??hiskonnas](#)", and "16/11/2007 [Riigisaladuse seaduse n??uete rikkumine](#)". On the right, there is a sidebar with a navigation menu:

- ÜLDINFO
- KORRUPTSIOON
- TERRORISM
- PÖHISEADUSLIKU KORRA KAITSE
- RIIGISALADUSED JA VASTULUURE
- KRIMINAALASJADE MENETLEMINE
- TEABENÖUE
- KAITSEPOLITSEI TÖOD REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID
- AJALUGU JA SÜMBOOLIKA
- STRUKTUUR JA KONTAKT
- PRESSITEATED
- TAGAOTSITAVAD
- KÜLALISTERAAAMAT
- LINGID

Allikas: www.kapo.ee/pressiteated.php, detsember 2008

6.4.13 Hoidu liigsest teksti röhutamisest

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(2) **
Lühipealkiri:	Teksti röhutamine	
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Teksti esiletõstmiseks kasutatakse röhutatud kirjastiili. Samas, kui teksti liialt röhutada, muutub see uuesti vähe väljapaistvaks.	
Selgitus:	<p>Röhutatud tekst on hea viis valitud tekstiosade esiletõstmiseks, aga seda tuleb teha ettevaatlikult. Sageli on näiteks röhutatud pikki lauselõike või kõik linginimed terves loetelus.</p> <p>Kui tekstis on igas lõigus korduvalt rasvases kirjas kirjutatud sõnu või fraase, siis need muutuvad vähem märgatavaks, sest kasutaja ei erista liigselt röhutatud tekstist olulisimat.</p>	
Parim praktika:	Too röhutatud kirjas esile ainult üksikuid tähelepanu väärivaid märksõnu.	
Kontrollküsimused:	<p>Kas röhutatud teksti on kasutatud vaid üksikute märksõnad või fraaside esiletõstmiseks?</p> <p>Kas oled kindel, et veebis ei esine terveid tekstilõike või loetelusid röhutatud kirjas?</p>	

Näited:

- 1) Patendiameti veebi vaates on röhutatud ainult olulisemaid märksõnu.

Avalaht > Praktiline teave > Keelenurk > Tähelepanekuid keeleõppekursuselt

Tähelepanekuid Majandusministeeriumis korraldatud keeleõppekursuselt

1. Mitu viga on sõnas *massimeediat*?

Sõna *meedia* on mitmuse vorm sõnast *meedium* ja seega on mitmuse tunnus *d* ülearune, sest loob Sõna *meedium* tähendus on *massiteabevahend* ja *massimeedia* oleks seega *massimassiteabevahend* ka *massi* on *meedia* ees ülearune.

Kokku on sõnas *massimeediat*, niisiis, 2 viga.

ÕIGE: lihtsalt *meedia*, mis tähendabki, et tegemist on mitme massiteabevahendiga.

2. Tänapäeval kirjutatakse **lühendid** üldreeglina punktita, v.a mõned kahe- või mitmetähelised lühed kirjutamise korral omadaksid sootuks teise tähenduse, näiteks
k.a - kaasa arvatud, punktita oleks see rõhumäärsõna *ka*,
s.a - sel aastal, punktita oleks see asesõna *sa*,
e.m.a - enne meie ajaarvamist, punktita oleks see *ema*.
Kõige täielikum valik praegu käibivaid lühendeid on ära toodud **uue ÕSi lopus**.

3. **Seadusrekvisiitide** (paragrahvi, lõike, punkti, alapunkti, artikli) kasutamine õigusaktides on põhjustatud justitsministeeriumi väljaandes Õiguskeel 1995, 5.

Mõned kommentaarid samal teemal:

1. mitmust ei ole õige väljendada topeltsümboliga, nt §§, vaid mitmuse tunnuse abil - §-d...;
2. teksti ei ole õige alustada lühendiga, teksti alguses peab sõna välja kirjutama, nt *Paragrahvi 33 kohaselt...*;

Allikas: www.epa.ee/client/default.asp?wa_id=466&wa_object_id=1&wa_id_key=, detsember 2008

- 2) Tervishoiuameti avalehe ülaosas on liialt teksti rõhutatud ja ükski rõhutatud tekstiosa ei töuse enam esile.

► Est ► Eng

Prindi

Sisukaart

Tervishoiuamet

- [Põhimäärus](#)
- [Struktuur](#)
- [Avalik teave](#)
- [Seadusandlus \(uuendatud aprill 2008\)](#)
- [Dokumendid ja Abiinfo](#)
- [Kasulikke viiteid](#)
- [Kontakt](#)
- [Vastuvõtuajad](#)
- [Registrid](#)
- [Tervishoiuameti valdkonnad](#)
- [Riigilõivude tasumise ja tagastamise kord](#)

Tutvustus

Palume jälgida uudiseid!

Tere tulemast Tervishoiuameti kodulehele!
Tervishoiuamet asub Tallinnas, aadressil Gonsiori 29.
Tervishoiuameti peadirektor on Üllar Kaljumäe.

Amet moodustati tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel.

Ameti tegevusvaldkonnad on:

- tervishoiutöötajate registreerimine;
- tegevuslubade väljastamine;
- riikliku järelevalve teostamine ning
- riikliku sunni kohaldamine tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja teiste seadustega ettenähtud alustel, ulatuses ja korras;
- kiirabi tegevuse ja hädaolukorraks valmisoleku korraldamine oma pädevuse piires;

Allikas: www.tervishoiuamet.ee, detsember 2008

6.4.14 Hoia linginimed lühikesed

 Põltsamaa linn	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(1) *
Lühipealkiri:	Linginime pikkuse optimeerimine	
Struktuuripealkiri:	Teksti ja linkide vormindamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Mida vähem sõnu lingi pealkiri sisaldab seda parem, kuid lingi nimi peab arusaadavalt kirjeldama viidatavat sisu.	
Selgitus:	Linkide nimed peavad olema täpselt nii pikad, et viidatav sisu oleks mõtestatud ja mitte pikemad. Ühesõnaline link ei pruugi lingitavat sisu piisavalt hästi iseloomustada. Samas liiga pikk link on sageli raskesti loetav ja sellest arusaamiseks kulub üleliigset aega.	
Parim praktika:	Optimaalne on luua 3-6 sõnalisi linginimesid. Kontrolli, et linginimedes ei esineks mõttetuid kordusi ja muuda pikema nimega lingid võimalusel lühemaks.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis on üldjuhul kasutatud 3-6 sõnalisi linginimesid? Kas pikemaid linginimesid on püütud lühendada? Kas linginimedest on eemaldatud mõttetud kordused?	

Näited:

- 1) Põltsamaa linna veebis on menüüde lingipealkirjad liiga pikad ja mitmete üleliigsete kordustega. Pealkirju saab muuta lühemaks ilma, et need kaotaks kasutajale olulist tähindust.

The screenshot shows a website navigation bar at the top with links for 'esileht' and 'Leia kiiresti'. On the left, there's a sidebar with a list of links related to Põltsamaa linn. A dropdown menu is open over the link 'Põltsamaa linn', listing several items such as 'Linna kaandid', 'Veevärgi ja kanalisatsiooni arengukava', and 'Arengukava 2007-2013'. To the right of the dropdown, there's a large red banner with the text 'maa linna, Põltsamaa, rengukava 2007-2013'. Below the banner, there's some smaller text and a thumbs-up icon.

Allikas: www.poltsamaa.ee, jaanuar 2009

- 2) Haridusameti veebis on toodud Noortepoliitika Nõukogu koosolekute protokolid, kus iga protokolli lingi alguses esineb kordus. Kui mitu järjestikust linki sisaldab korduvaid sõnu, tuleks sarnased sõnad eemaldada ja neist näiteks loetelu pealkiri moodustada.

Noortepoliitika Nõukogu

1. aprillil 2003, st "Noorsootöö seaduse" 4. sünnipäeval kinnitati haridus- ja teadusministri käskirjaga nr 274 Noorsootöö Nõukogu järglase, Noortepoliitika Nõukogu koosseis ja töökord. Nõukogu töö kohta annab infot noorteosakonna peaekspert Edgar Schlümmber.

[Noortepoliitika nõukoqu 1.koosoleku protokoll \(09.04.03\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 2.koosoleku protokoll \(28.04.03\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 3.koosoleku protokoll \(12.05.03\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 1.koosoleku protokoll \(21.01.04\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 2.koosoleku protokoll \(26.03.04\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 3.koosoleku protokoll \(02.09.04\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 4.koosoleku protokoll \(02.11.04\)](#)
[Noortepoliitika Nõukogu 5.koosoleku protokoll \(25.11.04\)](#)
[Noortepoliitika nõukoqu 6.koosoleku protokoll \(16.12.04\)](#)
[Noortepoliitika Nõukogu 1.koosoleku protokoll \(17.02.05\)](#)

Noortepoliitika nõukogu koosoleku protokollid:

- 09.04.2003 nr 1
- 28.04.2003 nr 2
- 12.05.2003 nr 3
- 21.01.2004 nr 4

Allikas: www.hm.ee, september 2005

- 3) Kaitseministeeriumi arhiivivaates on kuvatud kaitseministrite köned väga pikade linginimedena. Lisaks on kõik lingid esitatud röhutatud kirjas, mis vähendab loetavust veelgi.

emast! Welcome!

Arhiiv

nurk
ministri köned
anked
hanked
er
ve
usvaheline koostöö
ja NATO
ja Euroopa Liit
aitse

1999-12-03 Kaitseminister Jüri Luige köned Euro-Atlandi Partnerlusni kaitseministrite kohtumisel Brüsselis
2000-10-13 Kaitseminister Jüri Luige köne NATO kandidaatriikide ka kohtumisel Sofias
2001-06-26 Kaitseminister Jüri Luige köne rahvusvahelisel kaitsealal konverentsil Moskvas
2002-03-13 Kaitseminister Sven Mikser köne Balti-Ameerika Ühiskomitee (JBANC) konverentsil Washingtonis
2002-04-17 Jane's Defence Weekly intervjuu kaitseminister Sven Mikseriga
2002-04-25 Kaitseminister Sven Mikser: Kuidas Eestit kaitsta EPL
2002-09-26 Kaitseminister Sven Mikser köne "Security arrangements in Europe and beyond: A NATO Aspirant's Perspective" George C. Marshall European Center for Security Studies
2002-12-05 Kaitseminister Sven Mikser sõnavöött Eesti kaitseplaneerimise käsitöökohvikul

Kaitseminister Jüri Luige köned

- Euro-Atlandi Partnerlusnõukogu kaitseministrite kohtumisel Brüsselis (3.12.1999)
- NATO kandidaatriikide kaitseministrite kohtumisel Sofias (13.10.2000)
- Rahvusvahelisel kaitsealasel konverentsil Moskvas (26.06.2001)

Kaitseminister Sven Mikseri köned ja intervjuud

- Balti-Ameerika Ühiskomitee (JBANC) konverentsil Washingtonis (13.03.2002)
- Jane's Defence Weekly intervjuu (17.04.2002)
- Kuidas Eestit kaitsta - EPL (25.04.2002)
- "Security arrangements in Europe and beyond: A NATO Aspirant's Perspective" George C. Marshall European Center for Security Studies (26.09.2002)
- Sõnavöött Eesti kaitseplaneerimise käsiraamatu üleandmisel (5.12.2002)

Kaitseminister Margus Hansoni köned

- Riigikaitsepäeva köne (7.11.2003)
- Tapa Väljaõppukeskuse nurgakivi asetamisel (31.08.2004)
- XI Kõrgematel Riigikaitsekursustel (27.09.2004)

Allikas: www.mod.gov.ee/?op=body&id=254, jaanuar 2009

6.5 Sisu haldamine ja kuvamine

6.5.1 Terminite selgitamiseks loo leksikon

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Märksõnade leksikoni loomine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:	Lühendid, terminid	
Sissejuhatus:	Kui ei saa vältida keerukate erialaste terminite kasutamist, siis tuleb luua sõnaraamat veebiüleselt kasutatud terminite kirjeldamiseks.	
Selgitus:	Kui suuremal või vähemal määral ei pääse veebis erialaste märksõnade kasutamisest, siis tuleb luua vastav sõnaseletuste leksikon, mis selgitab kasutatud terminite sisu tavakasutaja keeles.	
Parim praktika:	Erialaste märksõnade selgitamiseks loo sõnaraamat ja nö kleebi märksõnale sõnaseletused külge, nt lisades selgitused lühidalt vastava termini järgi sulgudesse või viidates nendele vastavalt terminilt.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis on kõik kasutajale arusaamatud terminid lahti selgitatud? Kas iga termini juures on toodud selle selitus või viide selgitusele?	

Näited:

- 1) Maksu- ja Tolliameti veebi menüs kuvati 2005. aastal mitmeid kasutajale arusaamatuid lühendeid. 2009. aastal on mitmete seni arusaamatute märksõnade juurde lisatud lühiselgitused.

Häired ENCTS töös 26.09.2005
Loe veel

2005. aasta veeb

Päringud

- Tulukontod ja viitenumbrid
- **ETT - Eesti Tollitarifistik**
- **SEED - Aktsiisinumbri otsing**
- KMKR nr kontroll
- EE KMKR nr kontroll
- Maksumärkide päring
- Mitteresidentide koodid
- **Kingituste/annetuste kasutamine (INF 9)**

Muudatused Põhja MTK-s al 01.12

Allikas: www.emta.ee, jaanuar 2009

6.5.2 Väljendu erialase slängi vabalt

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Erialase kõnekeele vältime	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:	Erialane terminoloogia, žargoон, erialased lühendid, argoo, erialane kõnekeel	
Sissejuhatus:	Kasutaja ei pea veebis sirvimiseks tundma asutusesisest erialast sõnavara ja selle tähendusi.	
Selgitus:	Veebikülastaja üldjuhul ei tunne organisatsiooni sisereegleid ja -tavasid, mille veebi ta sirvib. Paraku on paljudes veebides kasutusel isiku- või organisatsioonipärane kirjakeel, mis koosneb nii erialastest kui asutuse siseselt väljamöeldud sõnadest ja lühenditest. Asutusesisese slängi kasutamist asutuse veebis tuleks vältida.	
Parim praktika:	Vii läbi kasutajate testimised ja selgita välja, kas kasutaja saab aru veebi sisust, sh kasutatud sõnadest, pealkirjadest ja linginimedest. Kasutajale arusaamatu sisu tuleb ümbersõnastada.	
Kontrollküsimused:	Kas läbi on viidud kasutatavuse testimised selgitamaks, kas kasutaja saab aru veebis käibel olevatest terminitest ja märksõnatest? Kas on välditud erialaste terminite kasutamist info jagamisel? Kas erialased terminid sõnastatakse ümber nende avastamisel?	

Näited:

- 1) Mida tähendab menüüpealkiri „TETRA Association”?

RIIGI INFOKOMMUNIKATSIOONI SIHTASUTUS
STATE INFOCOMMUNICATION FOUNDATION

Ädala 4F, Tallinn 10614 Tel: 693 1000 Faks: 693 1001
 Äriregistrikood: 90006101 e-mail: klient@riks.ee

eenused Klienditeenindus Kontakt

eenused | Asutamislugu | Põhikiri | Konseptsioon | Struktuur | Avalik info | TETRA Association |

-
- 2) „Auraamat” on kasutajale arusaamatu märksõna, tegemist on asutusesisesel kõnekeelega.

The screenshot shows the homepage of the Saarde vald website. At the top left is the logo of Saarde vald, featuring a yellow lion rampant on a green shield. To its right is the word "vald" in large green letters. Below this is a blue banner with the text "Esmaspäev, 05.01.2009". A navigation bar below the banner contains links for "ÜLDINFO", "VALITSEMINEN", and "HARIDUS". On the left side, there is a sidebar with links: "Uudised", "Teated", "Sporditeated", "Saarde Sõnumid", "Asukoht", "Ajalugu", "Valla sümboolika", "Söprussidemed", "Auraamat" (which is highlighted with a red border), and "Pildigalerii". A thumbs-down icon is located next to the "Auraamat" link. The main content area features a photograph of a landscape with a body of water and hills in the background. Below the photo, the text "SISU: Esileht :: ÜLDINFO" and "Saarde vald" is displayed. The text describes the location and history of Saarde vald.

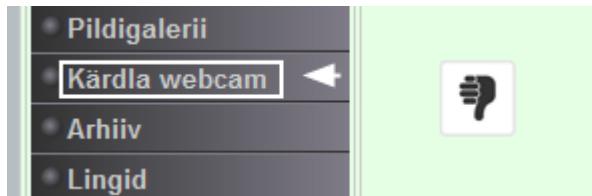
SISU: Esileht :: ÜLDINFO

Saarde vald

Saarde vald asub Pärnumaa kag
Uued piirid sai vald 2005. aasta 16.
oktoobril toimunud kohalike omav
valimiste tulemusel, kui ühinesid T
ja Tali vald ning Kilingi-Nõmme lin
keskus asub Kilingi-Nõmmes. Sa

Allikas: www.saarde.ee, jaanuar 2009

- 3) Iga kasutaja ei tea, mida tähendab „webcam”. Möistlik on tarvitada sõna „veebikaamera”.

The screenshot shows the interface of the Kärdla webcam website. On the left is a vertical menu bar with options: "Pildigalerii", "Kärdla webcam" (which is highlighted with a red border), "Arhiiv", and "Lingid". To the right of the menu is a light green rectangular area containing a thumbs-down icon.

Allikas: www.kardla.ee, jaanuar 2009

- 4) Märksõnad nagu „operatiivinfo”, „ametlikud teadaanded” ja „avalikud üritused” tähistavad ametnike kõnekeelt.

Teemad	Pealeht
Mida	Populaarsemad teemad
Kellena	
Lingid	
Kontakt	Transport Abi, toetus
Juhitmine	<ul style="list-style-type: none">• sõiduplaan• toetused• parkimine• mitteturundustegel• kaamerad• takso
Teenused	 linnavõim <ul style="list-style-type: none">• õigusaktid
Operatiivinfo	Haridus <ul style="list-style-type: none">• linnaosad• lasteaiad• riigihanked• koolid• volikogu istungid• tööpakkumised
Avalikud üritused	
Ametlikud teated	
Turism	Üldist

Allikas: www.tallinn.ee, jaanuar 2009

6.5.3 Uuenda aegunud veebisisu

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Aegunud sisu uuendamine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:	uuendamata sisu, aegunud sisu, vananenud sisu	
Sissejuhatus:	Igasugune veebi lisatud info ei ole ühel hetkel enam aktuaalne ja seda tuleb uuendada. Vananenud veebisisu ei ärata usaldusväärust ega taga ligipääsu õigete infole.	
Selgitus:	<p>Uuendamata veebisisuna võib olla kuvatud nt vale telefoninumber, aegunud töökuulutus, mittetöötav link, õigeaegselt täiendamata juhisid või avalduse täitmiseks möödunud tähtaeg. Paraku muudab aegunud sisuga kokkupuutumine kasutaja umbusklikuks nii ülejäänud sisu õigsuses kui seab kahtluse alla veebi haldava asutuse usaldusvääruse.</p> <p>Sageli tulenevad probleemid ka info haldamisest, mille loojaks ei ole sisu haldaja ise, vaid keegi teine (nt teine asutus).</p>	
Parim praktika:	<p>Veebi sisu tuleb regulaarselt üle vaadata. Mõistlik on sisu vähemalt kaks korda aastas auditeerida. Samas peab sisutoimetaja teadma kõige ajakriitilisema infoga veeblehti, mida tuleb üle vaadata vastavalt vajadusel kas kord kuus, nädalas või isegi kord päevas. Populaarseimate lehtede tuvastamisele aitab kaasa veebianalüütika tarkvara kasutamine (nt tasuta Google Analytics).</p> <p>Aegunud info tuleb eemaldada, uuendada või arhiveerida. Näiteks vanemad uudised lisatakse uudiste arhiivi ja info juba möödunud sündmusest või tähtajast esitatakse kujul, mis näitab kasutajale selgelt, et sündmus (sh lisatakse ürituse kokkuvõte) või tähtaeg on möödunud.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Millal viimati kogu veebi sisu auditeeriti?</p> <p>Kas veeble on paigaldatud veebianalüütika tarkvara vaadatuma sisu tuvastamiseks?</p> <p>Kas on välja selgitatud, milline sisu vajab sageli, nt iganädalast või igapäevast uuendamist?</p>	

	Kas vananenud info, nt uudiseid ja sündmusi, on arhiveeritud? Kas kõik veebis kuvatavad kontaktandmed on õiged?
--	--

Näited:

- 1) Tallinna linn ei halda ise kõiki abitelefone, samas olid need kontaktid linna lehel välja toodud, kuid mitmed neist olid aegunud. Probleemi lahendamiseks on võimalus kontaktandmete kuvamise asemel viidata vastava info haldaja kodulehele või muuta telefoninumbrite kontroll sisutoimetajale regulaarseks tegevuseks.
- 2) Põltsamaa linna avalehel on aegunud töökuulutus. See tuleb kas eemaldada või tähtaega edasi lükata.

Ärtused

la-ameti

aart

iise, utamise

linna, iani ja

Koolieelsest lasteaasutuses ning läbitud 160-tunnine eelkoolipedaagoogika kursus ja läbitud või läbimisel 160-tunnine juhitimiskoolitus.

Omalt poolt lubame

Veebi vaatamise päevaks on 17. detsember 2008.

ata tähtajaks eksliivi it tööd.

Kandiderimisavaldus, eulookirjeldus (sh töö- ja teenistuskäik), ametikohale esitatud nõuetele vastavust töendavate dokumentide koopiad, soovitaja kontaktandmed ning muud dokumendid konkursil osaleja soovil saata

15. detsembriks 2008 Põltsamaa Linnavalitsusse aadressile Lüssi tn 9, Põltsamaa 48104 või digitaalselt allkirjastatult e-posti aadressile info@poltsamaa.ee.

Mari lasteaala juhataja töökuulutus

09-05-2007
Tarbijakaitse
vastuvõtupäev

Allikas: www.poltsamaa.ee, detsember 2008

6.5.4 Kasuta hästi sisu kirjeldavaid pealkirju

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Sisu kirjeldavate pealkirjade kasutamine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Sisu lühidalt ja arusaadavalt kirjeldavad pealkirjad aitavad kasutajal oluliselt kiiremini leida otsitavat informatsiooni.	
Selgitus:	Veebilehel kuvatavad pealkirjad peavad rõhutama sisu, aitama infot klassifitseerida ning andma parema ülevaate sisu struktuurist ning jaotumisest ja seda võimalikult lühidalt.	
Parim praktika:	Loo võimalikult selgelt sisu kirjeldavaid, lühikesi ja üksteisest eristuvaid pealkirju.	
Kontrollküsimused:	Kas veebis kasutataavad pealkirjad kirjeldavad sisu lühidalt, konkreetsest ja sisu lahtiseletavalta?	

Näited:

- 1) Meediaväljaanded oskavad väga hästi luua sisu kirjeldavaid pealkirju, sest nende jaoks on äärmiselt oluline köita uudise pealkirjaga tähelepanu nii, et sellel klikitakse.

**Gaasitülis kannatavad
ka Euroopa riigid (3)**

**Maailm muretseb
Gazas surevate
laste pärast (5)**

Esitatavad nõuded

10.01.2009

Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain

v1.3

143 (197)

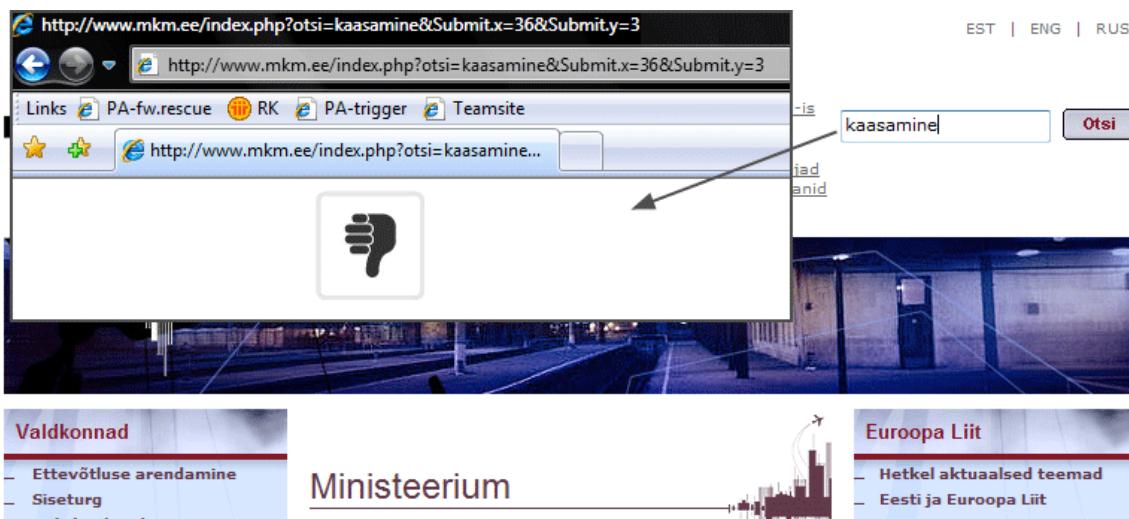
6.5.5 Peida või korrasta sisuta veebivaated

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (4) ****
Lühipealkiri:	Sisuta veebivaadete haldamine
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine
Märksõnad:	Sisutühi vaade, sisu uuendamine, sisu auditeerimine
Sissejuhatus:	Sisuta veeblehtede vaatamine raiksab kasutaja aega klikkimisele ning ei taga oodatud tulemust. Seetõttu tuleb taolised veeblehed üles otsida ja veebist kõrvaldada või puuduv sisu lisada.
Selgitus:	<p>Puuduva sisuga veebivaated tekivad nii tehnilistel kui sisutoimetuslikest põhjustel. Veebis võib sisu puudumist esineda peamiselt järgnevatel põhjustel:</p> <p>ajutiselt puuduva sisuga lehed, näiteks töökuulutuste vaade olekus, kus ühegi töökonkurssi ei ole välja kuulutatud ja puudub ka igasugune informatiivne sisu;</p> <p>unustatud või hiljem lisatava sisuga lehed, näiteks olukord, kus paberile joonistatud sisustruktuur on üks ühele veebi üle kantud, aga sisu pole veel jõutud igale lehele lisada;</p> <p>muutunud veebiaadressi töltu sisutühjaks jäänud lehed;</p> <p>lehed, mille sisu puudumine tuleneb veebi tööloogikast, näiteks mitmetasandilised menüpunktid, kus esinevad sisutühjad vahlehed.</p>
Parim praktika:	<p>Sisuta lehtede leidmiseks ja kõrvaldamiseks toimuvad regulaarsed veebi sisu kontrollid, so auditeerimine.</p> <p>Enamlevinud probleemide välimiseks:</p> <p>Peidetakse ajutiselt sisuta vaated või lisatakse juurde oluline informatsioon;</p> <p>Sisuta veeblehti ei avalikustata;</p> <p>Muutunud veebiaadressid suunatakse ümber uutele aadressidele (tehniline lahendus, mille peab tagama sisuhaldustarkvara või veebi majutuskeskkonna administraator);</p> <p>Veebi tööloogikast tulenevad probleemid, mis lahendatakse tehnilise lahenduse arendamise teel.</p>

Kontrollküsimused:	Kas kogu veebi sisu on vähemalt korra või kaks aastas üle kontrollitud? Kas on kontrollinud, et veebi aadressid viitavad sisuga lehtedele? Kas kõik ajutiselt sisuta lehed on ära peidetud või täiendatud? Kas veebilahendusest tingituna tekib sisuta vaateid?
--------------------	--

Näited:

- 1) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi otsingusse suvalise märksõna sisestamisel kuvatakse sisuta ekraanivaade.

Allikas: www.mkm.ee/index.php?otsi=kaasamine&Submit.x=36&Submit.y=3, detseMBER 2008

- 2) Tallinna veebis on mitmed aadressid muutunud. Samas otsingumootoritele ei ole näidatud sisulehtede uut asukohta ning seetõttu viitab Google valesti. Näites leitud lehte saab sirvida ainult otsingumootori arhiivis (ingl k cache). Veebiaadresside muutmisel peab veebilahendus või majutuskeskkonna haldaja tehniliselt tagama info sellest, kus ümber paigutatud sisu asub.

The screenshot shows a web page with a navigation bar at the top. The main content area contains text about taxi services and a note about reporting violations. Below this is a section titled 'Nädalavahetuse öine transport laieneb ka Ōismäele' with a link to a Google search result for 'www.tallinn.ee/deu/est/otsing?sona=11147 - 10k'. The search result snippet also includes this same title and a link to the original page.

Taksondus

NB! Palume taksofirmadel saata nende poolt kasutatavad logod ja hinnakirjad e-kirja teel Tallinna Transpordiameti Taksokomisjonile, meiliaadress: <mailto:Evelyn.Roosileht@tallinnlv.ee>.

Taksokomisjoni vastuvõtuaeg
N 13.00 – 15.00
Aadressil Harju tn. 13 IV korrus – Tallinna Transpordiamet
Kontakttelefon 640 4993

Nädalavahetuse öine **transport laieneb ka Ōismäele**

Nädalavahetuse öine **transport** laieneb ka Ōismäele. 11.01.2006. Alates reedest, 13. jaanuarist sõidab AS Tulika Ōismäe suunaline väikebuss nr 9 kuni kella ...
www.tallinn.ee/deu/est/otsing?sona=11147 - 10k - [Cached](#) - [Similar pages](#)

Nädalavahetuse öine **transport laieneb ka Ōismäele**

11.01.2006

Alates reedest, 13. jaanuarist sõidab AS Tulika Ōismäe suunaline väikebuss nr 9 kuni kella kolmeni öösel ja alates 20. jaanuarist asendatakse Tallinna Autobussikoondise AS Lasnamäe suunalised ööbussid nr 60 ja 67 AS Seva R väikebussidega nr K60 ja K67.

"Katseaeg Tallinna Autobussikoondise poolt osutatud ööbussiteenusega liinidel 60 ja 67 näitas, et suure bussi järele puudub vajadus, samas on marsruuttakso teenus tallinlastele *hariumuonjana ja en tavalice taken teenusest hunduvalt tagukohaseem*." ütles

Allikas:

www.google.com/search?num=20&hl=en&safe=off&q=site:tallinn.ee+transport&start=20&sa=N, detsember 2008

- 3) Klikkides Kultuuriministeeriumi rippmenüüs näiteks „Kaunid kunstid” valikul kuvatakse ekraanile rippmenüüski olemasolevad pealkirjad. Ühe võimalusena võiks rippmenüüst ära kaotada kolmanda tasandi menüüpunktid ja jäätta see kahetasandiliseks.

The screenshot shows the homepage of the Culture Ministry website. At the top, there is a decorative banner with a red and green pattern and a small box containing text and a thumbs-down icon. Below the banner, the title "KULTUURMINISTERIUM" is displayed. A navigation bar at the top includes links for "Ministeerium", "Valdkonnad", "Uudised", "Õigusloome", "Kontakt", and "Sisukord". On the left side, a sidebar lists various cultural sectors: Valdkonnad, Kaunid kunstid, Rahvakultuur, Kunst, Kirjandus, Teater, Filmikunst, Muusika, Arhitektuur, Loomeliigidud, Viited, Riigi kultuuristipendiumid, and Riiklikud kultuuripreemiad. A large arrow points from the "Valdkonnad" link in the sidebar to the "Kaunid kunstid" link in the main content area. Another arrow points from the "Kaunid kunstid" link in the sidebar to the "Rahvakultuur" link in the main content area.

Kultuurvaldkond	Avalikud välisuhted	
Valdkonnad > I	Kultuurvaldkond	Rahvakultuur
Kaunid kunstid	Meedia	Kunst
	Autoriõigus	Kirjandus
	Euroopa Liit	Teater
	Välissuheted	Filmikunst
	Sport	Muusika
• Rahvakultuur	Infotehnoloogia	Arhitektuur
• Kunst	Kultuuriline mitmekesisus	Loomeliigidud
• Kirjandus	Loomemajandus	Viited
• Teater	Rahastusvõimalused	Riigi kultuuristipendiumid
• Filmikunst		Riiklikud kultuuripreemiad
• Muusika		
• Arhitektuur		
• Loomeliigidud		
• Viited		
• Riigi kultuuristipendiumid		
• Riiklikud kultuuripreemiad		

Allikas: www.kul.ee/index.php?path=0x2x59, detsember 2008

- 4) ATO Projekt OÜ lehel puudub tutvustuse sisu. Kui seda ei ole võimalik lisada, tuleb tutvustus ajutiselt ära peita.

TUTVUSTUS

IT PROJEKTID

See leht on uuendamisel!

Teisipäev, 28. Oktoober 2008 18:52

See leht on uuendamisel. Vabandame!

ATO Project OÜ

Lõuna 5-23 Rapla 79511

info[ät]ato.ee

Allikas: www.ato.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=1, detsember 2008

- 5) Keskkonnainfo veebis ei kuvata tööpakkumisi, vaid linki teise veebi. Vastava lingi avamisel jällegi tööpakkumisi ei kuvata, st kasutajale kuvatakse järjestikku kahte sisutühja lehte. Parem lahendus on teavitada, et tööpakkumisi hetkel ei ole või sisuleht ajutiselt ära peita.

Keskkonnainfo

Keskkonnaseisund Keskkonnaregister Keskkonnase

» Meist

» Põhimäärus

» Teabenõue

» Eelarve

Tööpakkumised

Meie tööpakkumistega saad tutvuda siin: http://www.cvkeskus.ee/is_from=1&of_nimi=34088

Allikas: www.keskkonnainfo.ee/index.php?lan=EE&sid=63&tid=65&l1=30, detsember 2008

-
- 6) Kalevi veeeskuse veebis on üleval reklam „Veeeskuse pakkumised”, kui sellel klikkida, avatakse leht, kus on kirjas, et pakkumisi ei ole. Sisutühjad reklamid tuleks maha võtta.

ERIPAKKUMISED > VEEKESKUS >

VABANDAME, HETKEL PAKKUMISI EI OLE

Allikas: www.kalevspa.ee/?id=11594, detsember 2008

6.5.6 Kõrvalda vähem oluline informatsioon

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Vähetähta info kõrvaldamine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:	Skaneerimine, pinnapealne lugemine, sisu sirvimine, silma paistev info, sisu optimeerimine, vähe tähtis sisu, sisu vähendamine, pinnapealne sirvimine	
Sissejuhatus:	Mida kokkuvõtlikumalt ja kompaktsemalt saab sisu edastada, seda töenäolisem on, et kasutaja seda märkab.	
Selgitus:	<p>Kasutaja mitte ei loe, vaid sirvib sisu, st teksti sõnahaaval lugemise asemel libistatakse pilguga üle silmapaistvaimate sõnade, fraaside ja siltide. Seega märgatakse vaid üksikuid, esilekerkivaid elemente, milleks võib olla röhutatud sõna, värvilise taustaga fraas, atraktiivne pilt, ikoon, tekstilõigu algus, linginimi või pealkiri. Nende alusel hinnatakse omakorda väga kiirelt, kuhu edasi liikuda või millisesse tekstilõiku süüvida.</p> <p>Miks veebikasutaja veeblehti vaid pinnapealselt sirvib? Esiteks piiramatu infomaht, mida tänapäeva inimene on sunnitud läbi töötama - inimvõimel on piirid ja seetõttu vaadatakse infot valikuliselt. Teiseks oluliseks põhjuseks peetakse ka arvutiekraanilt lugemise väsitavat möju silmadele; trükkirja lugemine ei nõua nii suurt pingutust.</p>	
Parim praktika:	<p>Veebitekstid tuleb kriitilise pilguga üle vaadata ja ebavajalik infomüra kõrvaldada. Mitte liiga palju sõnu korraga röhutatult esile tõsta, märkida väga olulised sõnad punases kirjas jmt nippid. Samuti tuleb jälgida veebisisu kuvamise paigutuse ja röhutamise loogikat.</p> <p>Üks lahendusviis, mida on soovitanud kasutusmugavuse ekspert Jakob Nielsen, on sõnastatud järgnevalt: kui lood uut veeblehte, siis võta ette lehele lisatud tekst ja jäta sellest alles 50%. Seejärel proovi sisu vähendada veel 20%. Näita vaikimisi vaid kõige vajalikum ja olulisem osa infost. Vähem oluline info esita linkidena, nt lingiloetelu vormis lisainfole.</p>	
Kontrollküsimused:	Kas on proovitud veebitekstide mahtu vähendada?	

	<p>Kas tekstilõigud on liigendatud?</p> <p>Kas rõhutatud on vaid üksikuid sõnu, mitte terveid lauseid või tekstilõike?</p> <p>Kas sisutekstid ei ole liiga pikad ja laialivalguvad?</p> <p>Kas vähemoluline, aga mahukam sisu on viidud eraldi lehele ning sellele on põhiosast viidatud?</p>
--	---

Näited:

- 1) Tartu linna lehel on perearstide kontaktid ja vastuvõtuajad tabeli jäiga paigutuse tõttu omavahel halvasti seostatavad, nt arsti nime ja tema telefoninumbri seostamiseks on kohati joonlauda vaja. Tabeli äärejooned tekitavad üleliigset visuaalset müra. Samuti suudab inimaju kiiremini leida, navigateerida ja meelete jäätta struktureeritud infot, kui lehel toodud korratult paigutatud kellaegu õigete arstide ja nädalapäevadega seostada.

The screenshot shows two parts of the website. On the left, a search results page for "Tervishoid" lists "Tartu linna perearstid". It shows two entries: "1. Eva Loskit OÜ" and "2. Eve Möistuse Perearstikeskus OÜ". Each entry includes the doctor's name, address, phone number, and consultation times. A blue arrow points from the text "Tartu linna perearstid" to the table on the right. On the right, a table titled "Vastuvõtuajad" (Consultation times) lists doctors, their specialties, and their consultation times. The table has columns for "Pere/ärst" (Doctor), "Vastuvõtuajad" (Consultation times), and "Kontakt" (Contact). The table shows data for Dr. Eva Loskit, Dr. Eve Möistus, Dr. Maire Treial, and Dr. Ülle Roostalu.

Pere/ärst	Vastuvõtuajad	Kontakt
Loskit	E 12-17, T 9-14, K 8-13, N 9-14, R 12-16 E 9.30-17, T 8.30-16.30, K 8-16, N 8.30-16.30, R 9.30-17.30	731 9261
dr.Eve Möistus Kojukutsed	E, T 9-14, K 14-18, N 9-13, R 8-13 E-R 10-12	731 9241 731 9241
Pereöde Sigrid Alla	E, T, N, R 8-16 ja K 10-18	
OÜ Maarrjavälja Perearstid Puusepa 1a	dr.Maire Treial	E 9-15, T 13-18, K, R 8-13, N 9-13
dr.Ülle Roostalu dr. Marju Vanker		E 9-15, T 9-14, K 14-18, N 9-13, R 8-13 E 9-15, K 8-13, R 8-13

Allikas: www.tartu.ee/index.php?lang_id=1&menu_id=34&page_id=2955, detsember 2008

Tehnilise Järelevalve Ameti teabenõude vaade algab pikema selgitusega teabenõude olemusest. Enamus kasutajaid, kes lehele satuvad soovivad kohe teabenõuet sisestama hakata ega ole huvitatud teksti lugemisest. Lahenduseks on pikk tekst lehelt eemaldada ning sellele viidata lingiga „Mis on teabenõue”. Nii kuvatakse teabenõude vorm kohe veebivaate ülaosas ja need kasutajad, kes veel ei tea, mis on teabenõue märkavad vaevata ka vastavat linki.

Teabenõue

Teabenõue

Sin saate esitada teabenõuet. Selleks sisestage oma kontaktandmed, teabenõude sisu ning valige, mil viisil soovite saada vastust. Seejärel vajutage nupule SAADA. Seejärel saate teate, kas teabenõude saatmine õnnestus või mitte.

Mis on teabenõue?

Teabenõue	
<u>Mis on teabenõue?</u>	
Eesnimi:	<input type="text"/>
Perekonnanimi:	<input type="text"/>
Juriidiline nimi:	<input type="text"/>
Postiaadress:	<input type="text"/>
Postiindeks:	<input type="text"/>
Telefon:	<input type="text"/>
Faks:	<input type="text"/>

§ 3. AVALLIK teave

(1) Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

§ 6. Teabenõue

Teabenõue on teabenõudja poolt teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks.

§ 14. Teabenõude kohta kehtivad nõuded

(1) Teabenõudes tuleb suuliselt või kirjalikult esitada järgmised andmed:
1) teabenõudja ees- ja nerekonnanimi:

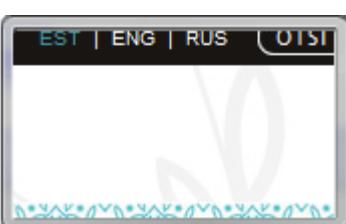
Allikas: www.tja.ee/?id=12137, detsember 2008

- 2) SEB internetipanka sisenemisel ei ole olulist sisu piisavalt esile töstetud. Piisab kui muuta tekst mitmelõiguliseks, osa üleliigseid sõnu välja jätkata, rõhutada üksikuid olulisemaid sõnu ja esitada lõigu pealkiri hoiatasvas värvitoonis.

 Ole internetipanga sisenemisel tähelepanelik! SEB on avastanud mitu juhtumit, kus klientide arvutid on nakatatud viirusega, mis kogub internetipanga koode. Kui klient siseneb internetipanga lehele, kävitub tema arvutis viirus, mis palub sisestada (nt kontrolli eesmärgil) internetipanga koode, või palub sisestada esialgsest erineva numbriga koodi. Pank nõuab koodikaardilt kinnituseks AINULT ühte koodi, väärä sisestuse korral palutakse sisestada SAMA numbriga kood uesti. Kirjeldatud olukorra esinemisel tuleb jäätta koodid sisestamata, sessioon lõpetada ning teavitada sellest panka: kliendiabi@seb.ee või tel 665 5100. Enne internetipanga kasutamist tuleb nakatatud arvuti puhastada viirustest või kasutada internetipanga sisenemiseks teist arvutit. Salasõna <input type="text"/> Koodikaardilt kood nr. <input type="text"/> 10 	 Tere tulemast » Palun sisestage koodid. SEB soovitab olla internetipanga sisenemisel tähelepanelik SEB on registreerinud mitu juhtumit, kus klientide arvutid on nakatatud viirusega, mis kogub kliendi internetipankade koodikaartidel koode. Kui klient siseneb internetipanga lehele, kävitub kliendi arvutis viirus, mis palub kliendil sisestada (näiteks kontrolli eesmärgil) koodikaardilt internetipanga koode, või palub sisestada esialgsest erineva numbriga koodi. Pank nõuab klientidel koodikaardilt kinnituseks AINULT ühte koodi, väärä sisestuse korral palutakse sisestada SAMA numbriga kood uesti. Kirjeldatud olukorra esinemisel tuleb jäätta koodid sisestamata, sessioon lõpetada ning teavitada sellest panka e-postiga kliendiabi@seb.ee või telefonil 665 5100. Enne internetipanga kasutamist tuleb nakatatud arvuti puhastada viirustest või kasutada internetipanga sisenemiseks teist arvutit. Salasõna <input type="text"/> Koodikaardilt kood nr. <input type="text"/> 10
--	--

Allikas: www.seb.ee/cgi-bin/unet3.sh/un3.w, detsember 2008

6.5.7 Avalehel esita lühidalt veebi eesmärk

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Veebi eesmärgi kirjeldamine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:	Eesmärk, juhtlause, veebi lühikirjeldus, veebi lühitutvustus, avaleht, veebi avavaade	
Sissejuhatus:	Kasutaja peab saama kiire ülevaate veebis pakutavatest teenustest ja infost. Avalehel peab olema lühidalt, konkreetelt ja selgelt sõnastatult ning kiirelt leitav veebi põhivõimalusi tutvustav lühikirjeldus.	
Selgitus:	Kui kasutaja satub avalehele, seda eriti esmakordsel külastusel, siis ta tahab kohe aru saada, mis infot avatud veeb sisaldab ja mida siin teha saab. Selleks on vaja paigutada hästi silma paistvasse asukohta veebi olemuse lühitutvustus.	
Parim praktika:	Heaks tavaks on lisada veebi avavaatesse lühike, aga mitte üle 2-3 lause pikkune eesmärgi kirjeldus, mis on visuaalselt silmatorkavalt esitatud ning milleni jõudmiseks ei ole vaja ekraanivaadet kerida.	
Kontrollküsimused:	Kas veebi avalehel on toodud veebi lühikirjeldus? Kas lühikirjeldus on esitatud silmatorkavalt nähtavas asukohas? Kas lühikirjeldus on esitatud nii, et selle nägemiseks ei pea ekraanivaate kerimisriba kasutama?	

Näited:

- 1) Eesti Vabariigi 90-ndal aastapäeva veebi avalehel on silmatorkavalt esile toodud aastapäeva eesmärgi lühikirjeldus, mis suuresti ühtib loodud veebi eesmärkidega. Lisatud on ka nupp, mis lingib põhjalikumale kirjeldusele.

JUUBELIAASTA KALENDER | ARTIKLID JA LOOD | LIKUVAD PIL DID
PILDIGALERII | PRESSINFO | JUUBELILOGO | KÜLALISTERAAMAT | PARTNERID

Eesti Vabariik 90

Eesti Vabariigi juubeliaasta eesmärk on julgustada kõiki Eesti elanikke iseseisvast Eestist röömu tundma, meie riiki edasi kandma. Eesti Vabariigi 90. aastapäeva tähistava juubeliaasta on kantud juhtmöttest „Ühiselt ehitatud riik“. Juubeliaasta eesmärk on süvendada Oma Riigi Tunnet.

28.11.2008 - Riina Soobik

**2008. aastal tähi-
juubelit**

Veebi eesmärk on aru-
saadavalts kirjeldatud.

Loe veel

ARHIIV

- DetseMBER 2007
- Jaanuar 2008
- Veebruar 2008

Allikas: www.ev90.ee, detseMBER 2008

6.5.8 Tõsta loeteludes enimvalitavad pealkirjad ettepoole

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Loetelu pealkirjade rõhutamine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Loeteludes peavad olulisemad pealkirjad olema esile tõstetud ja nähtavamal kohal kui vähemolised.	
Selgitus:	Loetelu pealkirjad tuleb järjestada nii, et need aitaksid kaasa vajaliku sisu kiiremale ülesleidmissele ja valikute tegemisele. Info, mida rohkem otsitakse, peab olema kuvatud eespool.	
Parim praktika:	Järjestada loetelu pealkirjad olulisuse alusel.	
Kontrollküsimused:	Kas loetelude pealkirjad on järjestatud nii, et kõige olulisemad pealkirjad kuvatakse eespool?	

Näited:

- 1) Riigiarhiivi veebilehel on püütud loetelu olulisuse alusel järjestada.

1. Arhiivijärelevalve[Mis on arhiivijärelevalve?](#)[Mis on hindamine?](#)[Riigiarhiivi inspektorid](#)

[Asutusi abistavad viited ja linnid](#) - dokumenti- ja dokumentide näidisloetelud, Rahvusarhiivi juhised jm.

Allikas: <http://riigi.arhiiv.ee>, jaanuar 2009

6.5.9 Ühtlusta kirjutamise stiil

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (3) ***
Lühipealkiri:	Kirjastiili ühtlustamine
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine
Märksõnad:	Ühtlustatud keelekasutus
Sissejuhatus:	Kasutaja vajab veebi tundmaõppimiseks ning kasutamiseks ühtlustatud sõnavara ja termineid, mis ühe ja sama sisu või toimingu kirjeldamisel ei muudu olenevalt asukohast või vaatest.
Selgitus:	See, et ühe ja sama sisu või sarnaste toimingute kirjeldamiseks kasutatakse erinevates vaadetes erinevaid termineid lõhub veebi ühtsust, piirab veebi kasutamisoskusi ning vähendab kasutaja õppimisvõimet.
Parim praktika:	Uute veebitoimingute lisandumisel (nt iseteeninduskeskkonnas) kontrolli, et sarnaste funktsionaalsustega nuppude nimed ja vormiväljade nimetused oleks üle veebi ühtlustatud. Uue sisu lisamisel vaata, et see ei läheks vastuolu olemasoleva sisu kirjastiiliga. Kontrolli, et failidena (doc, pdf) lisatud sisu vastaks väljakujunenud kirjastiilireeglitel. Vähemalt üks – kaks korda aastas tuleb läbi viia veebiaudit ja selle käigus kirjastiili ühtlustada ning luua köigile toimetajatele ühtsed reeglid sisu toimetamiseks. Veebil peab olema peatoimetaja, kes omab ülevaadet kogu sisust ja on suuteline seda vastavalt reeglitele ühtlustama või toimetajatele ettekirjutusi tegema.
Kontrollküsimused:	Kas veebisisu on auditeeritud vähemalt korra aastas? Kas kirjastiili sisulist ühtlust veebi üleselt on kontrollitud vähemalt korra aastas? Kas sarnastes veebitoimingutes kasutatakse ühtlustatud märksõnu, sh nupunimetusi? Kas veebisisu toimetamiseks on olemas ühtsed reeglid? Kas veebil on peatoimetaja?

Näited:

-
- 1) Kui veebisisu loomisel puuduvad ühtsed reeglid, mis kirjeldaksid näiteks kuidas tekste kirjutada ja kui mahukas peaks olema keskmine tekstilõik, loetelu või lingi pealkiri, siis muutub kirjastiil varem või hiljem ebaühtlaseks. See on eriti suur probleem sisumahukamates veebides, kus on palju veebitoimetajaid, kes kasutavad erinevaid isikupäraseid kirjastiile.
 - 2) Kui kogu veebi lõikes kasutatakse abiinfo leidmiseks linginime „Korduma kippuvad küsimused”, aga vastavas vaates on pealkirjaks „Tehniline abi”, siis on tegemist ebaühtlase kirjastiiliga.
 - 3) Kui ühes veebivaates on kommentaari lisamise nupu nimeks „Salvesta”, teises „Saada kommentaar” ja kolmandas „Lisa”, siis on kasutatud kirjastiil segadust tekitavalt ebaühtlane.

6.5.10 Esita kogu vajalik informatsioon

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (3) ***
Lühipealkiri:	Vajaliku info kuvamine
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine
Märksõnad:	Ununenud info, vajalik info
Sissejuhatus:	Kasutaja võib sattuda vaatele, kus puudub terviklik informatsioon seal esitatava sisu kohta, millest tingituna võivad kasutajal olulised valikud märkamata või tegemata jäada.
Selgitus:	Leidub juhuseid, kui kasutajale ei kuvata kogu informatsiooni, mida ta vajab sisust piisava ülevaate saamiseks. See võib olla tingitud lohakusest, unustamisest või teadmatusest, millist infot veebi kasutaja täpselt näha soovib.
Parim praktika:	Analüüs kasutaja vajadusi ja selgita välja, millist infot ta vajab ja kuidas seda esitleda. Uuri, millised on kasutaja navigeerimise harjumused, infovajadused ja milliseid märksõnu ta on harjunud kasutama. Nende teadmistega on võimalus vältida ebaotstarbekat veebiruumi kasutamist ja aidata kasutajat eesmärgipärases tegevuses.
Kontrollküsimused:	<p>Kas oled sisu lisamisel ollakse veendunud, et lisatud on kogu vajalik informatsioon?</p> <p>Kas kontrollitaks regulaarselt sisu, et leida veeblehed, kus osa vajalikust infost on puudu?</p> <p>Kas kasutaja vajadusi on analüüsitud selgitamaks välja infovajadust?</p>

Näited:

- 1) Veeblehel on toodud info toimuvast üritusest, aga mainimata on jäänud toimumiskoht.
- 2) Veebis pakutakse teenuseid, aga puudub telefoninumber või e-posti aadress teenuste kohta päringu esitamiseks või nende tellimiseks.
- 3) Veeblehel on täitmiseks tähtajaline registreerimisvorm, aga on unustatud mainida, mis kuupäevani saab vormi täita.

6.5.11 Informeeru faili tüübist ja allalaadimismahust

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(3) ***
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Failitüübi ja -mahu näitamine	
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine	
Märksõnad:	Failimaht, faili tüüp, allalaadimine, dokumentitüüp	
Sissejuhatus:	Lingipealkirjade juures, mis viitavad dokumentidele, peab olema äratoodud viidataava faili maht ja tüüp.	
Selgitus:	<p>Alla laetava dokumendi (nt doc, pdf) lingi juures faili tüubi ja mahu kuvamine informeerib kasutajat dokumendi avamiseks vajalikust tarkvarast ja allalaadimisele kuluvast ajast.</p> <p>Failimahtu teades saab kasutaja näiteks oma koduse Interneti ühenduskiiruse jaoks liiga mahuka faili allalaadimisest loobuda ja teha seda kiirema internetiühendusega kohas. Samuti on oluline välja tuua faili tüüp, sest kasutajal võib vastav tarkvara faili avamiseks arvutis puududa.</p>	
Parim praktika:	<p>Kui link viitab dokumendile, tuleb vastav dokumentitüüp linginime järgi sulgudes ära märkida. Lisaks tuleb mahukamate failide puhul ära märkida faili maht. Näiteks link esitada kujul: Minu maja sarikapidu (mpeg, 2,4Mb).</p> <p>Mitmed sisuhaldusvahendid on suutelised seda ka automaatselt tegema.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas failile linkimisel on linginime juurde lisatud failitüüp?</p> <p>Kas mahukamale failile linkimisel on linginime juures esitatud faili maht?</p>	

Näited:

- 1) Haridus- ja Teadusministeeriumi veebis ei ole lingi juures ära toodud faili mahtu ja selle tüüpi.

Kutseõppesutuse õpilasele

Kutseõppesutused ja erialad 2008
Milline töö võiks sulle sobida?
Sisseastumine kutsekooli
Õppelaen
Õppetoetused
Kutsekooli lõpetamine
Kutsete süsteem
Kutsetunnistuse saamine
Kutsekoolid Eestis

Üliõpilasele

Oppeasutused
Missugust eriala õppida?
Mis on kõrgkooli ja õppekava valikul
oluline?
Tasuta/tasulised õppekohad
Õppelaen ja -toetused
Kvalifikatsioonide (lõpudokumentide)
vastavus
VÖTA - varasema õpi- ja töökogemuse
arvestamine
Programm Noored Kooli

Allikas: www.hm.ee/index.php?03377, detsember 2008

- 2) Välisministeeriumi veeblehel on link failile tähistatud vastava ikooniga, aga puudub info faili tüübist ja mahust.

The screenshot shows the official website of the Estonian Ministry of Foreign Affairs. At the top, there are language links (EST | ENG), navigation tabs (VÄLISMINISTERIUM, EESTI NATOS, EESTI EUROOPA LIIDUS), and a search bar with a magnifying glass icon labeled 'OTSI'. The main header features the ministry's logo and the text 'Eesti Välisministeerium'. Below the header, there's a blue banner with a frosty branch image. The main content area has a sidebar with links like 'Välispoliitika', 'Konsulaarinfo', 'Välismajandussuhted', 'Arengukoostöö', 'Strateegiliste kaupade kontroll', 'Press ja info', and 'Välisministeerium'. The main content area shows a red title 'Piirilepped Venemaaga' and a link to 'Besti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vaheline Eesti-Vene riigipiiri leping eesti keeles / vene keeles'. A small icon of a document with a thumb-up is placed next to the link.

Allikas: www.vm.ee/est/kat_475/5445.html, detsember 2008

- 3) Eesti Linnade Liidu veebis kasutatakse failitüüpide eristamiseks vastavat failitüüpi tähistavat ikooni.

Linnade Liidu büroo asub:

Ahtri 8, 3. korrus
Tallinn 15078
Üldtelefon: 69 43 411
E-post: info@ell.ee
[Büroo töötajate kontaktid](#)

[Linnade Liidu logo stiilinäited](#)
[ELL-i PowerPointi alus esitlustekst](#)

Allikas: www.ell.ee, detsember 2008

6.5.12 Välди sisustruktuuri organisatsionipõhist ülesehitust

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (3) ***
	Tõestatavus: (2) **
Lühipealkiri:	Organisatsionipõhise struktuuri vältime
Struktuuripealkiri:	Sisu haldamine ja kuvamine
Märksõnad:	Infoarhitektuur, organisatsionipõhine, sisustruktuur
Sissejuhatus:	Kui asutuse veeb on ülesehitatud asutuse struktuuri põhiselt, siis on kasutajal selles keeruline naveerida, sest ta ei ole kursis asutuse töökorralduse, ajaloo ja reeglitega.
Selgitus:	Kasutajale on esmatähtis eesmärgipärane toimingu sooritamine ning teda reeglinä ei huvita, millistest struktuuriüksustest organisatsioon koosneb ja milline osakond millise valdkonnaga tegeleb. Organisatsionipõhise sisustruktuuri vältimeks analüüs põhjalikult veebi kasutaja vajadusi. Selgita välja mida ja kuidas teha soovitakse.
Parim praktika:	Vältimaks organisatsionipõhise sisustruktuuri tekke, tuleb info struktureerida vastavalt sihtgruppi vajadustele ning loodud lahendusi testida kasutajate abil. Vältida tuleb organisatsioonisest keelekasutust, sh lühendeid ning töölast könekeelt sisu koostamisel.
Kontrollküsimused:	Kas veebistruktuur on arusaadav testkasutajale ka siis, kui ta ei tunne organisatsionistruktuuri? Kas veebi sirvimisel on võimalik tuletada suurt osa organisatsiooni struktuurist? Kas on arusaadav, millised lingid viitavad veebist välja? Kas kasutatud terminoloogia on kasutajakeskne?

Näited:

- 1) Kärdla linna veebi vasakmenüü ja avalehe keskosa kajastab asutusepõhist informatsiooni ja Kärdla elanikul või külastajal on raske linna ametistruktuuriga mitte kursis olles sellest veebist midagi leida.

The screenshot shows the homepage of the Kärdla town website. At the top, there is a navigation bar with links for "Avaloh" (Home), "Kontakt" (Contact), and "Teabenöue" (Information). On the right side of the header, there is a search bar labeled "Otsi..." and a box for "KUUM UUDIS" (Hot News) which is currently empty. Below the header, there is a large image of a street scene in Kärdla. To the right of the image, there is a logo for "Eesti Vabariigi juubeliaasta" (Estonia's 100th anniversary) and the word "EESTI" with a stylized "100" next to it. Below these, there is a logo for "KÄRDLA 70" with the text "kohvilõhkrite linn".

On the left side of the page, there is a sidebar titled "PEAMENÜÜ" (Main Menu) with the following items:

- Avaloh (selected)
- Ametlik
- Uudised
- Teated
- Dokumendid
- Otsing
- Otsing dokumentitest
- Kultuurikalender
- Pildigalerii
- Kärdla webcam
- Arhiiv
- Lingid
- Sisukaart

At the bottom of the sidebar, there is a circular logo for "COUNCIL OF THE BALTIC COUNTRIES".

The main content area contains a section titled "Muudatus Kärdla Linnavolikogu koosseisus" (Changes to the composition of the Kärdla Town Council). It includes the following text:

Kärdla linna valimiskomisjoni
OTSUS

Kärdla

17. detsember 2008 nr 14

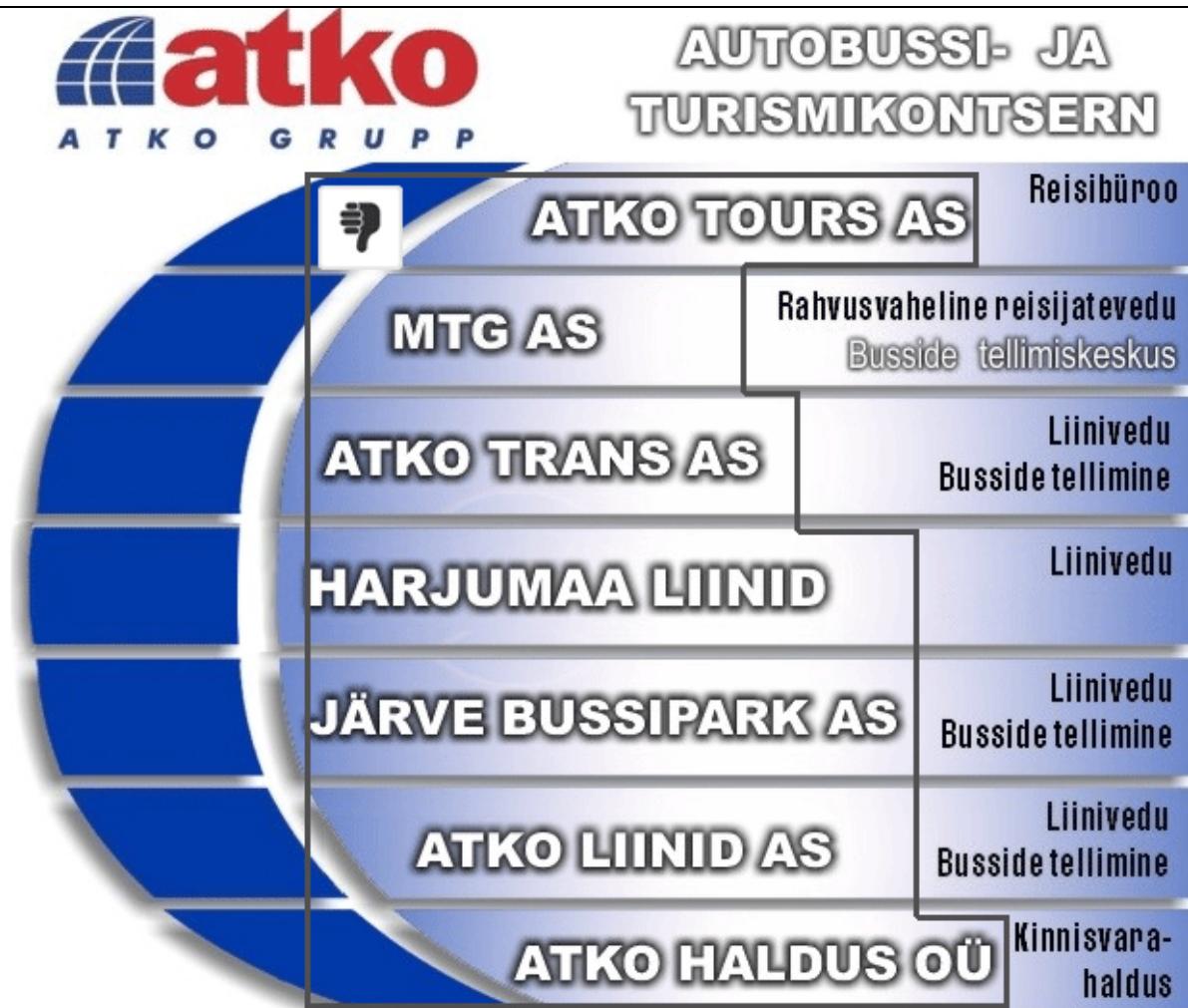
Muudatus Kärdla Linnavolikogu koosseisus

Juhindudes Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 20 lg 2, Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 18 lg 1 p 2 ja § 20, Kärdla linna valimiskomisjoni 20. oktoobri 2005 otsusest nr 5 ning võttes aluseks Jaanus Kõrvi, Kuido Tõnunisti ja Ahti Rooli isiklikud avaldused, Kärdla linna valimiskomisjon otsustab:

1. Lõpetada linnavolikogu liikme Jaanus Kõrvi (Kõrv) volitused seoses tema tagasiastumisega.
2. Seoses loobumisega kustutada volikogu asendusliikmete nimekirjast Kuido Tõnurist.
3. Määrata linnavolikogu liikmeks Ahti Rool.

Allikas: www.kardla.ee, detsember 2008

- 2) Atko Grupp on jaotanud teenused firmanimedele põhiselt.

ATKO GRUPP AS | Tel. (372) 6272 710 | Faks. (372) 6272 730 | Estonia pst.3, Tallinn | 10143

BUSSIDE MÜÜK

BUSES FOR SALE

Allikas: www.atko.ee, detsember 2008

6.6 Ekraanivaade ja visuaalne kujundus

6.6.1 Seadista veateate vaade

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Veateate kuvamine	
Struktuuripealkiri:	Ekraanivaade ja visuaalne kujundus	
Märksõnad:	Veateade	
Sissejuhatus:	Kuigi veebis tuleb proovida vältida vigade tekkimist, on see sageli paratamatu. Seetõttu tuleb luua veateate vaade, mida taolistes olukordades ekraanile kuvada.	
Selgitus:	Vead tekivad, kui veebi tehniline lahendus ei tööta korrektselt või kui kasutaja teeb inimliku vea. Sageli tekivad vead just valesti sisestatud veebiaadressist.	
Parim praktika:	<p>Veateate lehel peab olema kuvatud kasutajale selgesi arusaadav veateade ja põhavigatsioon, mis võimaldaks veebi kasutamist jätkata ning võimalusel variandid vea parandamiseks.</p> <p>Vigade leidmiseks tuleb vähemalt paaril korral aastas kogu veebi sisu üle vaadata ja toimingud läbi testida. Lisaks tuleb kontrollida, kas vigaselt sisestatud veebiaadressi puhul kuvatakse korrektne veateade.</p> <p>Veateateid ja vastavaid vaateid peab saama veebihaldusvahendi abil seadistada. Küsi veebiarendajalt nimetatud võimalusi.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas veebis on seadistatud veateate vaade?</p> <p>Kas veateated on kasutajale arusaadavad?</p> <p>Kas veateate vaates on kuvatud ka veebi põhavigatsioon?</p>	

Näited:

- 1) Siseministeeriumi veebilehel kuvatakse vigase veebiaadressi sisestamisel avaleht. See on hea lahendus, sest paljudes teistes veebides näeb kasutaja vaid ingliskeelset veateadet. Samas lisada tuleks ka arusaadav veateade, näiteks „Valitud veeblehte ei leitud”.

Esitatavad nöuded

10.01.2009

Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain

v1.3

Trinidad
CONSULTING

166 (197)

The screenshot shows a web browser window with two tabs. The top tab is titled 'http://www.siseministeerium.ee/valesti-sisestatud-aadress' and the bottom tab is titled 'http://www.siseministeerium.ee/?404'. The main content area displays the official logo of the SISEMINISTEERIUM (Estonian Ministry of the Interior) and a large blue banner with the text 'Koostöös suurendame turvalisust ning loome tingimused stabiilseks arenguks kogu Eestis'. To the left, there is a sidebar with links like 'Otseteed', 'Rahvastikuregister', 'Apostillimine', 'Perekonnaarhiivi vastuvõtt', and 'Enampakkumised'. At the bottom right of the main content area, there is a link labeled 'Sisukaart'.

Allikas: www.siseministeerium.ee, detseMBER 2008

- 2) E-kooli sisselogimisel ilmub selgesõnaline veateade, kui kasutajal puudub õigus veebikeskkonda sisenemiseks. Säilitatud on ka põhavigatsioon.

eKool

Teie kasutaja ei oma ühtegi rolli, millega sisse logida.

The screenshot shows the eKool login page. At the top, there is a navigation bar with links: 'Sisenemine', 'Tutvustus', 'Mobiil', 'Juhendid', and 'Kontakt'. Below the navigation, there is a section titled 'Oma kooli Internetis pääsed :'. A list of payment methods is provided: ID-Kaardiga, Parooliga, Hansapanga kaudu, Nordea panga kaudu, Krediidipanga kaudu, Sampo panga kaudu, and SEB kaudu. At the bottom, there is another section titled 'Sa ei ole veel kasutaja?'. It lists three categories: 'Koolile', 'Lapsevanemale', and 'Õpilasele ja õpetajale'.

Allikas: <https://ee.ekool.eu/eschoolbankauth>, detseMBER 2008

6.6.2 Lisa selgesti eristuv logo igale veebilehele

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Logo paigutamine	
Struktuuripealkiri:	Ekraanivaade ja visuaalne kujundus	
Märksõnad:	Veebi identiteet, logo	
Sissejuhatus:	Logo rõhutab veebi ühtsust ning identiteeti ja see peab paiknema kasutajale hästi silmapaistvas asukohas.	
Selgitus:	Logo peab olema asutuse veebis igal veebilehel nähtaval ja ei tohi ühelt lehelt teisele asukohta muuta. Üldlevinud tavaks on, et logo paigutatakse iga veebilehe päisese.	
Parim praktika:	Kasutaja märkab asutuse logo, kui see on paigutatud veebis iga veebilehe päisesse. Üldlevinud tavaks on paigutada logo lehe vasakusse ülaserva.	
Kontrollküsimused:	Kas logo kuvatakse veebis igal veebilehel? Kas logo kuvatakse iga veebilehe päises? Kas logo lingib avalehele? Kas logo ei ole animeeritud?	

Näited:

- 1) Eesti Vabariigi Valitsuse veebis on logo paigutatud lehe vasakusse ülaserva.

EESTI VABARIIGI VALITSUS

VALITSUSE KOOSSEIS

- Vabariigi Valitsus
- Peaminister
- Ministrid
- Valitsuste loetelu

VALITSUSE TEGEVUS

- Tegevusprogramm
- Arengukavad
- Riigieelarve
- Istungid
- Kaasamise hea tava
- Europase Liidu seadused

Logo on kuvatud veeblehe päise vasakus ülaservas.

coordinateeri id, Riigikar tud täidesa

Eestis on 11 ministeeriumi. Iga ministeerium poolt antud ülesandeid ning on tema valitsei riigiasutuste körgemalseisev organ. Ministeeriumide ja ministeeriumide tööd reguleerib Valitsuse seadusega.

HARIDUS JA TEADUSMINISTEERIUM Haridus ja tundlikkuse ministeerium
Aadress: Munga 18, 50088 Tartu
E-post: hm@hm.ee
Telefon: 735 0222

Allikas: www.valitsus.ee, detsember 2008

- 2) Animeeritud logo ei rõhuta veebi ühtsust ja lõhub selle identiteeti, sest on pidevas liikumises. Logo ei tohi animeerida.

1)

MAINORI KÕRGKOOL

2)

MAINORI KÕRGKOOL

Kapital kogu eluks!

3)

MAINORI KÕRGKOOL

Allikas: www.mk.ee, detsember 2008

6.6.3 Taga veeblehe printimisvõimalus

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Veeblehe printimine	
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain	
Märksõnad:	Väljaprintimine, printimine	
Sissejuhatus:	Kasutaja võib soovida veebis olevat infot säilitada paberil või seda vaadata asukohas kus puudub Internet, vastav tarkvara või töövahend (arvuti). Seega on veeblehe väljaprintimine pea sama oluline kui selle vaatamine ekraanilt.	
Selgitus:	Ekraanilt teksti lugemine on väsitavam kui paberilt teksti lugemine, mistõttu pikemate tekstide väljaprintimine on üsna tavaline. Seetõttu peab igale sisulehele lisama selle väljaprintimise võimaluse. Printimise nupp on mõistlik paigutada sisulehe päisesse.	
Parim praktika:	Kontrolli, et igale veeblehele oleks paigutatud printimise nupp, mis töötab vähemalt Internet Explorer ja Mozilla Firefox veebisirvijates.	
Kontrollküsimused:	Kas iga sisulehe päisesse on lisatud selle väljaprintimise nupp? Kas sisulehed prinditakse välja korrektselt? Kas väljaprintimine töötab enamlevinud veebisirvijatega?	

Näited:

Ravimiamet võimaldab veeblehe sisu väljaprintimist valida printimisnupu abil.

The screenshot shows a web page from the State Agency of Medicines (Ravimiamet). The header features the agency's logo and name. A banner at the top has a background image of medicine bottles. The main content area is titled "Müügiloa taotlemine". A large text block discusses the purpose of a drug application submission, mentioning its role in ensuring product quality, safety, and effectiveness. It highlights the importance of the applicant's responsibility for the quality of the product throughout the entire production process. A sidebar on the right contains links like "Aktid", "Arvustused", and "Kontakt". A "Print" icon is in the top right. A "Like" button is visible on the right side of the page.

Ravimile müügiloa taotlemine on mahukas tegevus, mille käigus hinnatakse müügiloa taotlusega koos esitatud dokumentatsiooni põhjal ravimi kvaliteeti, ohutust ja efektiivsust. Ravimi kvaliteedi hindamise üheks aluseks on ravimi tootmisprotsessi üksikasjalik kirjeldus ning andmed ravimi omaduste kohta, samuti laboratoored analüüsides. Ravimi ohutus peab olema töestatud loomatksete abil ning kohase metoodika järgi teostatud inimuuringutes. Ravimi efektiivsuse e toimivuse üle otsustatakse ravimiga läbiviidud kliiniliste (e inim-) uuringute alusel.

Taotluse hindamise käigus valmistatakse koostöös ravimi taotlejaga ette ka eestikeelne arstidele suunatud ravimi omaduste kokkuvõte (SPC), ravimiga kaasa antav pakendi infoleht (PIL) ja pakendi kavand.

Allikas: www.ravimiamet.ee/14678, detsember 2008

6.6.4 Arvesta ekraanivaate murdepunktiga

 + Add more to this page	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (4) ****
Lühipealkiri:	Ekraanivaate murdepunktiga arvestamine
Struktuuripealkiri:	Ekraanivaade ja visuaalne kujundus
Märksõnad:	Kerimisriba, kerimine, ekraanivaade
Sissejuhatus:	Arvutiekraanil on kindlad mõõtmed (resolutsioon). Seega on ühe korraga ekraanile kuvatava veeblehe vaade piiratud. Ekraanivaate piiri, millest alates tuleb veeblehe edasivaatamiseks kerimisriba kasutada, nimetataksegi murdepunktiks.
Selgitus:	Arvutiekraanil on näitaja, mis määrab veeblehe vaateala piirid. Selleks on resolutsioon. Resolutsiooniga määratatakse ekraanivaate detailsus ja kvaliteet. Mida suurem on resolutsiooninäitaja (laius x kõrgus pikselites), seda kvaliteetsem ja detailsem on ekraanivaade ning seda rohkem mahub korraga ühte ekraanivaatesse veeblehe sisu.
Parim praktika:	Kõige olulisem on hästi ära kasutada ala, mille vaatamiseks ei pea kerimisriba kasutama. Sellesse lehe ossa tuleb tuua tähtsaimad navigeerimisvahendid ning toimingute lähtepunktid, sisu ja veebi identiteeti kandvad elemendid. Vähem tähtsama sisu võib rahumeeli paigutada allapoole ekraanivaate murdepunkti. Ekraanivaate murdepunti määramisel tuleb arvestada, et kõrgusest võtavad arvestatava osa ära ka veebisirvija akna seadistusribad.
Kontrollküsimused:	Kas olulisemat sisu saab vaadata ilma kerimisriba kasutamata? Kas sisu lisamisel ja toimetamisel on arvestatud enimlevinud ekraanivaate resolutsiooniga? Kas põhavigatsiooni saab vaadata ilma kerimisriba kasutamata?

Näited:

- 1) BBC avalehel on kõige olulisem info kuvatud veeblehe ülaosas ja arvestatud on hetkel enimlevinud ekraani resolutsioonidega. Näites on esitatud kolme erineva resolutsiooni puhul kuvatava vaateala kõrgused, sisse on arvestatud ka veebisirvija ja operatsioonisüsteemi tööribade mõõtmed.

Allikas: www.bbc.co.uk/?ok, detsember 2008

6.6.5 Lisa veebisirvija tiitelribale sisu kirjeldav pealkiri

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (3) ***
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Tiitelpealkirja lisamine veebisirvija päisesse
Struktuuripealkiri:	Ekraanivaade ja visuaalne kujundus
Märksõnad:	Tiitelpealkiri, veebisirvija tiitelriba
Sissejuhatus:	Veebis kuvatakse iga veeblehe tiitelpealkiri veebisirvija päises.
Selgitus:	<p>Tiitelpealkiri peab võimalikult täpselt kirjeldama veeblehe sisu, aga ei tohi olla liiga pikk. Muidu ei ole see informatiivne ning osa sisust võib ekraanilt ära kaduda, sest mõned veebisirvijaid ei kuva pikemaid tiitelpealkirju. Pikkust ei hindata ka otsingumootorid.</p> <p>Kui kasutaja sisestab otsingumootorisse päringu, siis leitud vastuste pealkirjadeks kuvatakse veeblehtede tiitelpealkirjad.</p> <p>Lemmikiite lisamisel kuvatakse tiitelpealkiri vaikimisi lemmikiite nimeks.</p>
Parim praktika:	<p>Tiitelpealkiri ei tohi olla pikem kui 7-8 sõna või maksimaalselt 40-60 tähemärki. See peaks olema veeblehe sisu võimalikult täpselt ning lühidalt kirjeldav.</p> <p>Tiitelpealkiri võiks sisaldada asutuse nime, millele järgneb sidekriips ja mõnesõnaline veeblehe sisukirjeldus.</p> <p>Kõigil veeblehtedel peaks olema erinevad tiitelpealkirjad, et need otsingumootorite otsitulemustes eristuksid ning et neid saaks vaikimisi lemmikiidetesse lisada.</p> <p>Sõnu nagu "veebileht", "tere tulemast" jmt ei tohiks tiitelpealkirjas kasutada, kuna taolised lemmikiitenimed ei ütle midagi ning kasutaja peab hakkama viite nime ise välja mõtlema. Samuti ei ole selline pealkiri informatiivne ega näe esinduslik välja otsitulemustes.</p>
Kontrollküsimused:	<p>Kas igale veeblehele on lisatud eraldi tiitelpealkiri?</p> <p>Kas kõik tiitelpealkirjad kirjeldavad selgelt ja lühidalt</p>

vastavate veeblehtede sisu?

Näited:

- 1) Reksberg OÜ veebis on tiitelpalkirja peamiseks osaks väheinformatiivne hüüdlause: „Tere tulemast meie kodulehele”, muuhulgas puudub firma nimi.

The screenshot shows a Google search results page for 'meie kodulehele'. The top result is a link to 'Tere tulemas meie kodulehele' with a thumbnail image of a construction worker. The page itself has a blue header with the text 'Tere tulemas meie kodulehele' and a subtext 'Meie klientideks on nii firmad kui ka eraisikud. ... Meie töötajad on oma ala asjatundjad. Anname tehtud töödele omapoolse garantii. ...'. On the left, there's a sidebar with links like 'Teenused', 'Galerii', 'Kontakt', 'Hinnakiri', 'Partnerid', and 'Kirjuta meile'. On the right, there are three smaller images of workers.

Allikas: <http://home.infoweb.ee/reksberg>, detseMBER 2008

- 2) Türi linna veebis on tiitelpalkirjas kuvatud teetähised. Kindlasti tuleks kontrollida õigekirja ja näiteks „Tyri” asendada sõnaga „Türi”. Teetähiste kuvamisega tuleb siiski olla ettevaatlik, sest need osutuda pikemaks kui tiitelpalkirja soovitatav pikkus.

The screenshot shows the homepage of the Türi town website. The header includes the Microsoft Internet Explorer logo, the URL 'Tyri > Est > KULTUUR > Türi Kultuurimaja', and a close button. The main content area has a green background with the town's coat of arms on the left, a thumbs-up icon above it, and the word 'TÜRI' in large letters. Below that is the text 'Tere tulemast Lõuna-Järvamaale'. To the right is a circular image of tulips. At the bottom, there are language links for Estonian, German, and English, along with navigation links for 'Sisjuht' and 'Pildigalerii'.

Allikas: www.tyri.ee/index.php?page=109&, detseMBER 2008

6.6.6 Näita veeblehe viimati uuendamise aega

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(5) *****
Lühipealkiri:	Viimati uuendamise aja kuvamine	
Struktuuripealkiri:	Ekraanivaade ja visuaalne kujundus	
Märksõnad:	Uuendamise aeg, viimati uuendatud	
Sissejuhatus:	Veeblehe uuendamise kuupäev on vajalik lisainfo, mis annab kasutajale ülevaate algallikate ja andmete kaasajastusest.	
Selgitus:	Kasutajaid võib erinevatel põhjustel huvitada, millal veeblehel olevat sisu viimati uuendati.	
Parim praktika:	Lisa iga veeblehe sisuosa lõppu või algusse, kohe enne või peale sisulehe pealkirja viimati uuendamise kuupäev.	
Kontrollküsimused:	Kas igale sisulehele on lisatud selle viimati uuendamise kuupäev?	

Näited:

Kaitseministeeriumi veeblehtedel on kuvatud viimati muutmise aeg.

The screenshot shows the official website of the Estonian Ministry of Defense (Kaitseministeerium). The header features the ministry's coat of arms and the text 'KAITSEMINISTEERIUM'. Below the header, a blue navigation bar includes links for 'Esileht' and 'Eesti ja NATO'. The main content area has a yellow header 'Tere tulemast! Welcome!' followed by a sidebar menu with various links. The main article is titled 'Eesti NATOs' and includes a timestamp 'Viimati muudetud: 25-03-2008' and a thumbs-up icon. The text discusses Estonia's role in the North Atlantic Alliance (NATO) and its involvement in various military operations. A photograph of two flags (likely Estonia and NATO) flying against a backdrop of trees and mountains is included.

Eesti asub julgeolekuruumis, mida muuhulgas kuju Põhja-Atlandi Allianss ehk NATO. Allianss lähtub pi tema liikmesriigi julgeolek sõltub kõikide liikmete kasvõi ühe liikmesriigi julgeolek on ohus, puuduta Iga liitlane kohustub NATO asutamisdokumendile, alla kirjutades seda põhimõtet austama, jagades t kaitse riske ja kohustusi, aga ka sellest tulenevaic

NATO võimaldab oma liikmetel julgeolekupoliitilistes, sõjalistes, majandu aspektides konsulteerida, koordineerida ja koostööd teha, samas hõlbust mittesõjalistes valdkondades nagu teadus, informatsiooni vahetamine ja keskkonnakaitse ja katastroofiabi ning palju muus. Ühtlasi tähendab see kaitseplaneerimise ja kaitsealaste ettevalmistuste paljud aspektid, mis ol vastutusel, teostatakse nüüd ühiselt. Iga riik on oma otsustes vaba ja sõ seejuures täielikult oma riiklikku suveräänsust ja iseseisvust, kuid koos ressursse ühiselt kasutades on julgeoleku tase tunduvalt kõrgem sellest, endale iseseisvalt tagada. See on jätkuvalt NATO julgeolekualase koostö

Allikas: www.mod.gov.ee/?op=body&id=10, detsember 2008

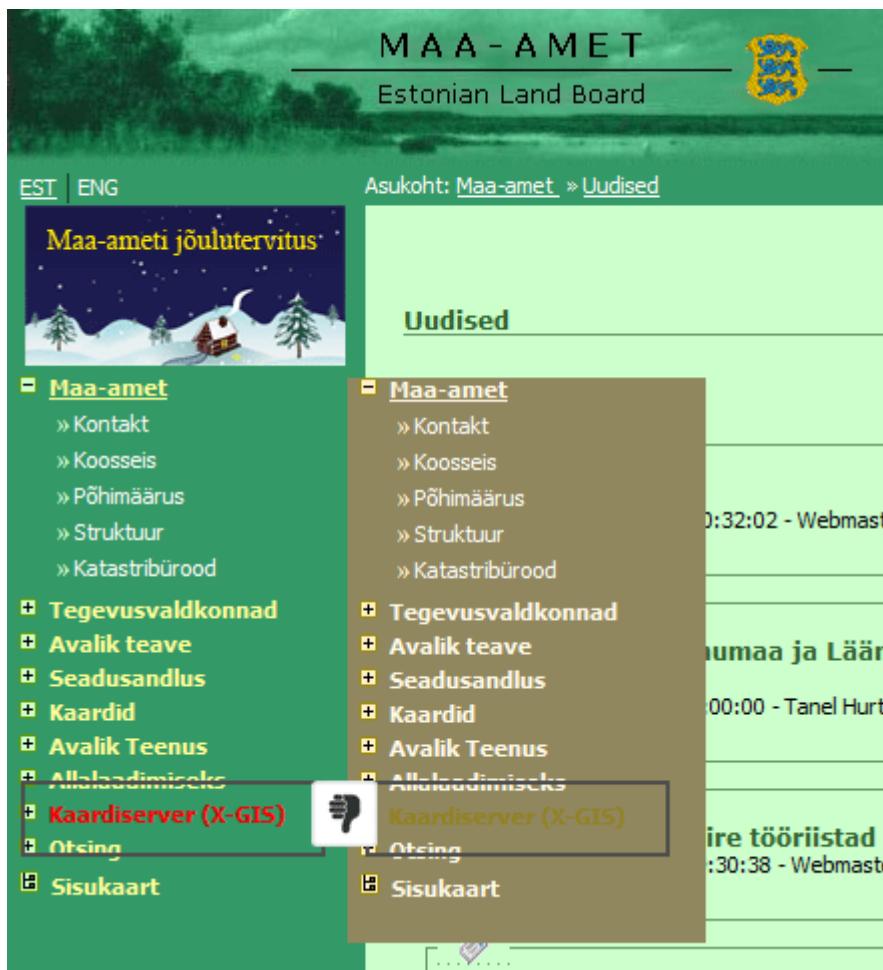
6.7 Pildid ja graafiline disain

6.7.1 Pööra tähelepanu tausta ja sisu kontrastsusele

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(5) *****
	Tõestatavus:	(4) ****
Lühipealkiri:	Tausta ja sisu kontrastsuse jälgimine	
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Igasugust sisu võib muuta raskesti loetavaks, paigutades selle värvilisele või mustrilisel taustale, mis on piisavalt intensiivne vähendamaks oluliselt sisu ja tausta vahelist kontrastsust.	
Selgitus:	Sisu ja tausta vaheline kontrastsus peab võimaldama kasutajal veebisisu raskusteta lugeda. Samuti peab asutuse veebis olema tagatud veebisisu nähtavus värvipimedale kasutajale. Vähekontrastsed taustavärvid ja -mustrid kipuvad häirima võimet eraldada tekstiridasid ja tähekujusid.	
Parim praktika:	<p>Teksti tagapinnal tuleks kasutada kas ühevärvilist kontrastset tausta või pastelseid taustamustreid, mis ei tohi segada lugemist.</p> <p>Kõige lihtsam on kasutada valgel taustal musta vm sarnase kontrastsusega värvitoone. Helehallide toonide kasutamist teksti esitluses on mõistlik vältida.</p> <p>Kontrolli teksti ja tausta kontrastust värvikontrastsuse analüüsijate abil (ingl k Color Contrast Analyzer) - www.colorsontheweb.com/colorcontrast.asp</p> <p>Veendu, et sisu ja tausta kontrastsus võimaldaks selle vaatamist ja lugemist ka värvipimedatele - http://colorfilter.wickline.org.</p>	
Kontrollküsimused:	<p>Kas tekst on taustaga võrreldes piisavalt loetav, st kontrastne?</p> <p>Kas välditud on helehalle tekstivärve?</p> <p>Kas taust ei häiri sisu vaatamist?</p> <p>Kas välditud on intensiivseid taustamustreid?</p> <p>Kas värvipimedatega on sisu ja tausta värvivalikutel arvestatud?</p>	

Näited:

- 1) Maa-ameti menüüs on esile töstetud kõige olulisem sisupunkt „Kaardiserver”. Intensiivselt rohelisel taustal paraku intensiivpunane tekst välja ei paista. Eriti halvaks läheb asi siis, kui kaarte soovib leida värvipime kasutaja, kes praktiliselt seda linki ei näe (vt menüüpealkirju pruunil taustal).

Allikas: www.maaamet.ee/index.php?lang_id=1&page_id=1&menu_id=1, detseMBER 2008

- 2) Presidendi kodulehel kumab veebi taust rippmenüü tagant läbi, häirides lugemist.

Vabariigi Presidentist

Ametitegevus

Institutsioonid

Eesti Vabariik

Otsused

Käskkirjad

Avaldused

Kõned

Visiidid

Pressiteated

Intervjuud, artiklid

Fotoalbum

Bibliograafia

Elulugu

Vanne

Pädevus

Patroon

Evelin Ilves

Allikas: www.president.ee/et/president/patroon.php, detsember 2008

- 3) Kuresaare avalehel on kasutatud läbipaistvaid taustu, mis vähendavad sisu loetavust ning tekitavad üleüldist müra.

Linnelu

Ametlik info

Kodanikule

Ettevõtjale

Külalisele

Kuressaare kaardiinfo

KURESSAARE
Heade tulette põörises

Kasulik teada

- Linnavõim
- Linna arendus
- Transport
- Turism
- Kultuur
- Noorsootöö
- Sport ja tervis
- Multimeedia
- Kuressaare Sõnumid
- Pildigallerii
- Külalisteraamat
- Viimati lisatud
- Ilm Kuressaares
- Täna linnas 4.1°C
- Otsing

Uudised

- Linna jõulukaart - 18.12.2008
- Linnas hakkab koos käima raieloa komisjon - 16.12.2008
- Avaliku ürituse luba talvefestivalile - 16.12.2008
- Linn eraldas rahasid - 16.12.2008

Sündmused linnas

- JÕULULAAAT Kuursaalis 12.2008
- Enbaži rajooni kunstnike ühisnäitus 01.2009
- Kohvritäis lapsepõlvelugusid 21.01.2009
- XIII üleriigiline solistide ja duettide konkurs 30.01.2009
- Orelimeistrid Kriisad Haanjamalta 04.03.2009

vaata edasi >

vaata edasi >

Allikas: www.kuressaare.ee, detsember 2008

- 4) Kuhuminna.ee portaalil puudub kontrastsus tausta ja taustavärvi lähedaste tekstitoonide vahel.

Fotogalerii värskeimad

 Green Christmas ←
12. ja 13. detsembril toimus
Rakveres juba
kaheteistkümnendat korda üritus
nimega Green Christmas.
Pildistas: Martin T...

 Lumelaualaat 2008 →
15. novembril 2008 toimus
Rotermann kvarthalis
Lumelaualaat 2008....

→ [Vaata kõiki galerisisid](#)

Allikas: www.kuhuminna.ee, detsember 2008

- 5) Keskkonnaministeeriumi vasakmenüü on paigutatud taustapildile, mistõttu on menüüpealkirjade nähtavus halvenenud.

 KESKKONNAMINISTERIUM

[Ministeerium](#) | [Kontaktid](#) | [Valdkonnad](#) | [Avalik teave](#) | [Uudised ja artiklid](#)

[Tutvustus](#) | [Ajalugu](#) | [Põhimääärus](#) | [Keskkonnaministeeriumi arengukava](#) | [Keskkonnaministeeriumi struktuur](#) | [Valitsemisala struktuur](#) | [Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm](#) | [Eelarve](#)

Eesti keskkonnakaitseorganisatsiooni areng

Esileht » Ministeerium » Ajalugu

Eesti keskkonnapolitiikat juhib Keskkonnaministeerium, mille esotsas on alates 5. aprillist 2007 minister Jaanus Tamkivi. Ministeeriumi kantsler on alates 21. juunist 2008 Rita Annus.

Keskkonnaministeerium on välja kasvanud 1935. aastal asutatud Riigiparkide Valitsusest, mis kolm aastat hiljem nimetati ümber Loodushoiu- ja Turismi Instituudiks. Instituudi etteotsa asus geograafiamagister Peeter Päts. 1940. a juunipöörde järel asutus likvideeriti.

Allikas: www.envir.ee/616, detsember 2008

6.7.2 Loo nupumoodi nuppe

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (4) ****
	Tõestatavus: (5) *****
Lühipealkiri:	Nuppu disain
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain
Märksõnad:	
Sissejuhatus:	Kasutajal peab visuaalsete vihjete abil olema võimalus kiirelt nuppu muust graafikast eristada.
Selgitus:	Kõik nupud, mis on möeldud nupuks, peavad olema vormindatud ja kujundatud nii, et need ka kasutajale vastavalt assotsieeruksid. Nupud peavad olema kolmemõõtmelised, st meenutama nuppe reaalsest elust. Neil peab olema tegevust kirjeldav nimi. Nupp peab olema mõõtmetes, mis võimaldab sellel klõpsida ka vanematel inimestel, kelle motoorika ja nägemine on halvenenud.
Parim praktika:	Loo nuppe, mis on kolmemõõtmelised, klikkimise paremaks võimaldamiseks normaalsuuruses (mitte liiga väiksed) ja muutuvad aktiivseks (vahetavad värvit), kui neile hiirega peale liikuda.
Kontrollküsimused:	Kas nupud on kujundatud kolmemõõtmelistena? Kas veebis on ainult nupud nupumoodi kujundatud? Kas nupunimed on tegevust kirjeldavad? Kas nupud on klikkimiseks nii suured, et neid saab hiirega sekundi murdosa jooksul fikseerida?

Näited:

- 1) SEB internetipanga sisselogimisel kuvatavad nupud on kolmemõõtmelised ja näevad klõpsitavatena välja.

Kasutajatunnus

[Login sisse](#)
[Sisenen ID-kaardiga](#)
[Mobiil-IDga](#)

-
- 2) Eesti Päevalehe veebis kasutatav otsingunupp meenutab kyll kolmemõõtmelist nuppu, aga kasutajal on mugavalt klikkimine nupu väiksuse tõttu raskeks tehtud ning sellel puudub nimi.

Allikas: www.epl.ee, detseMBER 2008

- 3) Kärdla linna otsingukasti alla on lisatud rubriigi pealkiri, mis meenutab oma kolmemõõtmelisuse tõttu nuppu. Veebielemendid, mis ei ole nupud tuleb kujundada nuppudest erinevalt.

Allikas: www.kardla.ee/index.php?option=com_weblinks&catid=54&Itemid=97, detseMBER 2008

6.7.3 Lisa tagasihoidliku kujundusega bännereid

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(4) ****
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Bännerite kujundamine	
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain	
Märksõnad:	Bännerid, vilkuvad pildid, reklampildid	
Sissejuhatus:	Bännerite kasutamine veebis on möödapääsmatu, kuid nende disainimisel tuleb olla ettevaatlik ning tagada ühtsus ülejäänud veebi kujundusega.	
Selgitus:	<p>Uue bänneri lisamisel peab veenduma, et see sobitub olemasoleva veebi kujunduse ja teiste bänneritega. Vastasel juhul on oht rikkuda veebisisu ühtlust, muutes sisuosa üleliigse visuaalse müra tõttu oluliselt halvemini jälgitavaks.</p> <p>Samuti võib „agressiivse” kujundusega reklampilt varjata selle läheduses olevat vajalikku sisu, nn bänneripimeduse tõttu. Kasutajad on harjunud bänneri sarnasele graafikale ja seda ümbritsevale alale vähem tähelepanu pöörama, mistõttu nad ei pruugi märgata bänneri lähedusse paigutatud olulist sisuosa.</p>	
Parim praktika:	Bännerid peavad sobituma olemasoleva veebi kujundusega. Kui vähegi võimalik, siis hoia bännerid muus sisust eraldi rubriigis. Välди intensiivset vilkumist. Minimeeri liikuvust – pildikaadrite vahetumist bänneris. Veendu, et olulist sisu ei ole lisatud bänneri lähedusse.	
Kontrollküsimused:	<p>Kas bännerite kujundus ühtib veebi kujundusstiiliga?</p> <p>Kas bännerid on olulisest sisust eemale paigutatud?</p> <p>Kas bännerisisene liikumine – animeeritus viidud miinimumini?</p>	

Näited:

- 1) Stockholmi linna avalehel on bännerid kujundatud veebi sisuga sarnases stiilis ning lisatud muust sisust eraldiseisvasse rubriiki.

Esitatavad nöuded

10.01.2009

Kasutajakeskse veebi lehekülgede disain

v1.3

Trinidad
CONSULTING

184 (197)

The screenshot shows the official website of Stockholm. At the top, there's a banner with text in Swedish: "Andas ut i städens friluftsområden", "Klimatsmart stockholmsjul", and "Atervinn dina julspor". Below the banner, there's a photo of a woman and some text in Swedish. To the right, there's a section titled "Lokal information" with a dropdown menu for selecting a location. Further down, there's another section with a photo of children and text about services during the Christmas period. On the far right, there's a sidebar for "Stockholm The Capital of Scandinavia" with links to "Ett Stockholm i världsklass" and "VISION2030", along with a photo of two babies.

Allikas: www.stockholm.se, detseptember 2008

- 2) Vabariigi Valitsuse avalehel on bännerid stililt ühtsed ja sobituvad veebi üldise kujundusega.

The screenshot shows the website of the Estonian Government. The header includes the logo of the Republic of Estonia, the title "EESTI VABARIIGI VALITSUS", and links for "TÄPPISOTSING" and "OTSI". There are also language links for "EST | ENG | RUS" and a "RSS Uudised" link. The main content area features a "VALITSUSE KOOSSEIS" sidebar with links to the Prime Minister, Ministers, and Ministerial Decree. A "VALITSUSE TEGEVUS" sidebar lists the Government Program, Ministers, State Secretary, State Chancery, and other departments. The central column features a "Vabariigi Valitsus" section with a quote from Andrus Ansipi and a speech by him. To the right, there are four boxes: "briifinguruum", "Räägi kaasa riigiasjades TEEME KOOS", "riigieelarve", and "Stenbocki maja". A "VIITED" sidebar at the bottom right lists links to Eesti.ee, the Government Portal, and the Ministry of Finance.

Allikas: www.valitsus.ee, detseptember 2008

- 3) Kaitseministeeriumi avalehel on bännerid lisatud eraldi rubriiki ja need ei ole animeeritud. Samas on bännerite hulk suur ja kujundus veidi ebaühtlane, tekitudes nii visuaalset müra.

The screenshot shows the official website of the Estonian Ministry of Defense (Kaitseministeerium). At the top, there is a decorative banner featuring a lion rampant and the text "KAITSEMINISTEERIUM". Below the banner, a blue navigation bar includes a "Esileht" link and a "Tere tulemast! Welcome!" message. A sidebar on the left lists various ministry departments and services. The main content area displays three news items:

- Valitsus kiitis heaks demineerijate osalemise NATO reageerimisjõududes** (18-12-2008) - A news item about the government's appreciation of deminers' participation in NATO response forces.
- Kaitseministeeriumi kantsler kohtus oma Soome kolleegiga** (17-12-2008) - A news item about the defense minister meeting with his Finnish counterpart.
- Balti Kaitsekolledžis toimus kahe kursuse lõputseremoonia** (12-12-2008) - A news item about the graduation ceremony of two courses at the Baltic Defense College.

To the right of the news items is a vertical column of logos for various international and national defense organizations, including the European Union, NATO, and the Estonian Defense Forces.

Allikas: www.mod.gov.ee, detsember 2008

6.7.4 Veendu, et pildina esitatud sisu ei näe reklaami moodi välja

	Hinnangud (1-5):
	Olulisus: (3) ***
	Töestatavus: (2) **
Lühipealkiri:	Reklaampildi sarnaste piltide vältimine
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain
Märksõnad:	
Sissejuhatus:	Pildid, mis on mõeldud veebi puudutava olulise info edastamiseks, ei tohi sarnaneda reklaampildile.
Selgitus:	Kasutaja ei märka reklaampildile sarnase kujundusega graafikat ning eirab seda, sest igal pool valitsevat reklaami ollakse harjutud mitte tähele panema. Lisaks sellele on reklaampildi sarnastel piltidel kalduvus varjata nende läheduses paiknevat sisu. Seetõttu võivad kaduma minna nt olulised menüüpealkirjad, mis on paigutatud taolistele piltide vahetusse lähedusse.
Parim praktika:	Kujunda olulist sisu edastavad veebipildid lihtsaid kujundusvõtteid kasutades, mitte vilkuvatena ning veebi kujundusega võimalikult ühtses stiilis, piirates kirjatüype ja -suurusi. Mida vähem on pildil ebaolulist visuaalset müra, seda parem.
Kontrollküsimused:	Kas veebis on olulist sisu edastatud reklaambänneri sarnase pildi abil? Kas bänneri sarnase sisu läheduses ei ole kuvatud olulist veebisisu? Kas olulise veebisisu esile toomiseks on välditud reklaampildile sarnanevat kujundust?

Näited:

- Tallinna Kütte vasakmenüü järel on kuvatud bänner, mis püüab rohkem tähelepanu tömmata firma poolt pakutavatele teenustele. Paraku kasutaja suure töenäosusega pilt ei märkagi, sest see meenutab oma animeerituse ja veebiga mittesobituva kujunduse tõttu reklaambännerit.

KLIENTILE ETTEVÖTTEST KVALITEET VÄÄRT INFO KONTAKT ESILEHT

KLIENTITEENINDUS
KLIENDIHALDURID
TEENUSED
Termograafia
LIITUMINE
Tingimused
Liitumisprotsess
Avaldus
LEPING
KONTAKTI VÄRSKE DAMINE

Tallinna Kütte klienditeenindus

Punane 36
Tallinn, 13619
Telefon 6 107 107
Avatud tööpäeviti 8.00 - 16.30, reedel 8.00 - 15.30
klient@dalkia.ee

Kliendile

Klienditeenindusest saab teavet pakutavate teenuste kohta ning soojusvarustuse ja arveldamisega seotud küsimustes, teostada makseid ning kutsuda välja inspektor-konsultanti. Soojussõlme ning majasisesesküttesüsteemi hoolduse eest vastutab maja haldaja või omanik.

Tallinna Kütte varustab soojusega ligi 276 000 tallinlast, enam kui 3100 hoonet. Otsearveldus käib 9300 lõpptarbija ja 2400 suurkliendiga. Kaks kolmandikku klientidest moodustavad elumajad.

Viimastel aastatel on oluliselt kasvanud uute kaugküttevõrguga liitunud klientide osakaal.

soojusarvesti näitude kauglugemine

TEENUSED

Allikas: www.soojus.ee, jaanuar 2009

6.7.5 Lisa sisu kirjeldavaid pilte

 <p>Hyvää joulua!</p> <p>Mitä kaupunki joulurauha o koko joulua!</p>	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(3) ***
Lühipealkiri:	Sisu kirjeldavate piltide lisamine	
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain	
Märksõnad:		
Sissejuhatus:	Piltide ja graafika kasutamisel veebis on peamine eesmärk aidata kasutajal paremini ja kiiremini veebi sisust aru saada.	
Selgitus:	Pilte ja graafikat ei ole mõistlik kasutada lihtsalt veebilehe kaunistamiseks (v.a erandjuhud).	
Parim praktika:	Kasuta sisu juures seda kirjeldavaid pilte ja videoklippe. Võimalusel lisa instruktsioonid ka piltmaterjalina.	
Kontrollküsimused:	Kas kasutatud pildid aitavad sisu paremini kirjeldada? Kas sisu juurde on lisatud sisu kirjeldavaid pilte?	

Näited:

Helsingi kodulehel on uudiste juurde lisatud sisu kirjeldavad pildid.

Sunnuntai 21.12.2008, nimipäivää vietetään Tuomas, Tomi, Tommi, Tuomo

The screenshot shows a website layout with two columns of news items. The left column has a background image of Santa Claus. The right column has a background image of an elderly woman. Each news item includes a title, a short text snippet, a link to read more, and a like button icon.

Headline	Text Snippet	Action
Hyvää joulua Helsingissä	Mitä kaupungissa tapahtuu, kun joulurauha on julistettu? Sisällä ei tarvitse koko joulua kököttää, vaan tarjolla on aktiviteettia moneen.	Lue lisää >>
Viikon hyväntekeväisyysvinkki: Mummolle kaveri!	Läsnäolosi voi olla paras joululahja yksinäiselle vanhukselle	Lue lisää >>

Allikas: www.helsinki.fi, detsember 2008

6.7.6 Toimeta pilte enne veebi üles panemist

	Hinnangud (1-5):	
	Olulisus:	(2) **
	Tõestatavus:	(2) **
Lühipealkiri:	Veebipiltide toimetamine	
Struktuuripealkiri:	Pildid ja graafiline disain	
Märksõnad:	Pisipilt, väike pilt	
Sissejuhatus:	Sisu juurde lisatud pildid peavad olema eelnevalt toimetatud nii, et nad edastaksid kasutajale arusaadavat ja sisu toetavat informatsiooni.	
Selgitus:	Üldlevinud tavaks on võtta pildistatud foto ja see veebi jaoks õigetesesse mõõtmetesse vähendada. Paraku pildi vähendamisest ükski ei piisa, seda tuleb ka lõigata nii, et oluline sisu jäääks selgesti nähtavaks ja piisavalt detailseks, et on arusaadav.	
Parim praktika:	Piltide vähendamise kõrval tuleb neid lõigata.	
Kontrollküsimused:	Kas veebi lisatud pildid on enne vähendamist korrektelt lõigatud?	

Näited:

- 1) Delfi avalehel on veebi lisatud pildid niimoodi lõigatud, et need kannavad sisu ka väga väikestes mõõtudes pisipiltidena.

Allikas: www.delfi.ee, detseMBER 2008

- 2) Tallinna linna avalehel on pisipiltide sisu liigsest detailiderohke.

Nõmmel avatakse uus lasteaed

Esmaspäeval, 22. detsembril kell 11 avavad Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja abilinnapea Kaia Jäppinen Nõmmel Kasekese (Kaskede pst. 22) ... [Loe edasi](#)

Selgusid tänavused Tallinna kultuuriteo laureaadid

Tallinna tänavused kultuuriteo laureaadid on Kanuti Gildi saali korraldatud tantsumaraton „Made in Estonia“ ja loovisikuna Peeter ... [Loe edasi](#)

Allikas: www.tallinn.ee, detsember 2008

Tourismus und Verkehr

Ausflüge
Hotels
Messen/Kongresse

Wirtschaft und Arbeit

Arbeitsbewilligung
Firmenansiedlung
Finanzplatz

Wissen und Bildung

ETH Zürich
Fachhochschulen
Forschung

Wohnen und Alltag

Fahrplan
Notfallnummern
Telefonbuch

Allikas: www.stadt-zuerich.ch/internet/ext/zuerich_d/zuerich_d.html, detsember 2008

7 Ligipääsetavuse nõuded

7.1 Miks on vaja WCAG?

Eestis on puudega arvele võetud ligi veerand elanikkonnast (23,7%). Vaatamata puude definitsioonide teatavale erinevusele ilmnesid kõigi EU liikmesriikide puhul sarnased trendid. Näiteks on puudega ja pikaajaliselt haigete arv suurem madala haridustasemega isikute, mitteaktiivsete, leskede ja lahutatute hulgas; puudega isikute arv kasvab koos eaga jmt.

Tihti on puuetega inimeste soov ja vajadus olla ühiskonnas väärthuslik ja ise enda ja oma vajadustega hakkama saada. Enamus neist soovib nii õppida kui ka hiljem töötada. Õppimine ja töötamine on neile reeglina raskem ja aeganõudvam kui ülejääenud elanikkonnale, aga samas on ühiskonnale on vajalik ja kasulik neid inimesi selles aidata (nt. elanikkonna vananemisega seotud probleemide puhul).

Arvutid on inimese väga olulised abivahendid inimesele nii õppimiseks, sündmustega kursis olemiseks kui töö tegemiseks. Puuetega inimeste jaoks on arvuti kasutamine tihti kui mitte ainus, siis väga oluline võimalus.

Puuetega inimestel on arvuti kasutamiseks küllaltki spetsiifilised vajadused, mida ei ole sugugi ülemäära keeruline arvutisüsteemide (nt. veebilehtede) loomisel arvesse võtta, aga neile nõuetele mittevastavat veebilehte on osadel puuetega inimestel (oleneb puudest) võimalus kasutada.

Selliseid erivajadusi käsitteb ligipääsetavuse (i.k. *accessibility*) valdkond. Web Accessibility Initiative (WAI) on loonud veebide loomiseks ja hindamiseks Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) dokumendi. Dokument ja selle kasutamise õpetus on saadaval internetis aadressil <http://www.w3.org/WAI/>.

Lisaks tagab WCAG-ga vastavuses veebilehe loomine ka lehe normaalse toimimise vanemate veeblehitsejate versioonidega.

7.2 Kuidas WCAG'le vastavust hinnatakse

WCAG nõuded jagunevad kolmeks tasemeeks: A, AA ja AAA. Tase A on kõige madalam ja sellele vastamiseks ei ole vaja suuri pingutusi. Samas tase AA (keskmise tase) ei ole osade veebitehnoloogiate puhul ilma lisatööta saavutatav. Tase AA sisaldab ka taseme A nõudeid. Kõrgeim tase AAA teeb veebilehe kasutatavaks mh pimedale kasutajale. Tase AAA sisaldab endas taseme AA ning A nõudeid.

Veebilehe WCAG'le vastavuse hindamiseks on loodud eraldi juhend, mis on kätesaadav samalt lehelt. Ligipääsetavuse (*accessibility*) hindamiseks on ka automaatseid süsteeme, kuid need ei hindata kõiki nõudeid. Seega on mõistlik kasutada nii automaatset kui ka käsitsi testimist.

Üks selliseid automaatseid teste asub aadressil <http://www.liavaag.org/English/Validate/> (hetkel võimalik testida ainult WCAG versioon 1.0 vastu. Dokumendi kirjutamise hetkel kehtib WCAG versioon 2.0).

8 Kasutatud materjalid

1. <http://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/visual-audio-contrast-contrast.html#visual-audio-contrast-contrast-resources-head>
2. <http://www.epikoda.ee/index.php?op=2&path=Invapolitika>
3. Jakob Nielsen - [Homepage Usability 50 Websites Deconstructed](#)
4. Jeff Johnson - Web Bloopers: 60 Common Web Design Mistakes, and How to Avoid Them
5. Sanjay J. Koyani, Robert W. Bailey, and Janice R. Nall - [Research-Based Web Design & Usability Guidelines](#)

9 Töö teostajast

Trinidad Consulting OÜ (<http://www.trinidad.ee>) pakub tarkvaraprojektide õnnestumiseks vajalikku nõustamist ja koolitusi kasutatavuse, äri- ja süsteemianalüüsni ning IT juhtimise alal.

Tegeleme kasutatavuse analüüsiga, testimise ja süsteemide prototüüpimisega, samuti saame nõustada vajalike muudatustega sisseviimisel tarkvara arendusprotsessi, et infosüsteemi tellija jaoks kasutatavusest ka reaalset tulu tõuseks.

IT juhtimisteenuste all pakume tootmise korraldamise, protsesside töhustamise ja projektijuhtimise teenuseid, et luua suuremat lisaväärtust pakkuvaid süsteeme kiiremini ja efektiivsemalt.

10 Dokumendi ajalugu

Versioon	Autor	Kuupäev	Kirjeldus
0.1	Hegle Sarapuu	26.11.2008	Dokumendi esialgse struktuuri loomine
0.2	Hegle Sarapuu	20.12.2008	Kasutaja-keskse analüüs integreerimine dokumenti; üldiste osadelisamine
0.3	Mihkel Uukkivi	21.12.2008	Nõuete loetelu integreerimine dokumenti
1.0	Hegle Sarapuu	21.12.2008	Dokumendi viimistlus
1.1	Hegle Sarapuu	21.12.2008	Dokumendi üldiste nõuete osa täiendamine ning stsenaariumite lisamine
1.2	Hegle Sarapuu, Ander Tenno	21.12.2008	Lisatud täiendavaid materjale, viimistletud kujundust ja sisu esitust
1.3	Mihkel Uukkivi	10.01.2009	Lisatud näiteid

Lisa 1 – Kasutatavuse nõuete kontrollloetelu hindamiseks

Nr.	Nõude pealkiri	Nõude punktid	Vastab jah/ei
6.1.1	Võimalda meelde jäätta valitud eelistusi	5	
6.1.2	Võimalda klaviatuuri abil liikuda ühelt vormiväljalt teisele	5	
6.1.3	Taga kasutajale ühekordne tuvastamine	4	
6.1.4	Väldi juba sisestatud andmete üle küsimist	4	
6.1.5	Tähista toimingu sooritamise sammud	4	
6.1.6	Ära unusta olulisi valikuid lisamata	4	
6.1.7	Kuva vormiväljad pikema teksti sisestamiseks suuremana	4	
6.1.8	Nõua ainult vajaliku info sisestamist	4	
6.1.9	Lisa vormiväljade juurde abiinfo	3	
6.1.10	Vähenda käsitsi teksti sisestamise vajadust	3	
6.1.11	Ühtlusta toimingute sooritamisviisid veebiüleselt	3	
6.1.12	Hoidu lubamast vormi ilmaasjata täita	3	
6.1.13	Õpi vormivälju vormindama	3	
6.1.14	Veateade esita kasutajale nähtavalta	3	
6.1.15	Võimalusel tee kasutaja eest eelvalikud	3	
6.1.16	Kohustuslikud vormiväljad too selgelt esile	2	
6.1.17	Jälgi, et mittetoimetatav vormiväli ei näeks välja toimetatavana	2	
6.1.18	Selgita info küsimise vajadust	2	
6.2.1	Rõhuta hetkel valitud asukohta menüs	5	
6.2.2	Võimalda igalt veebilehelt ligipääs avalehele	5	
6.2.3	Lisa sisukaart	4	
6.2.4	Jäta navigatsioon dubleerimata	4	
6.2.5	Tuleta meelde Hansu ja Grete lugu	3	
6.2.6	Pikema sisutekstiga lehele lisa sisukord	3	

Nr.	Nõude pealkiri	Nõude punktid	Vastab jah/ei
6.2.7	Hoidu linkimast samalt lehelt samale lehele	2	
6.3.1	Muuda otsingu tulemused üksteisest hästi eristatavaks	5	
6.3.2	Taga otsingule asjakohased (relevantsed) tulemused	5	
6.3.3	Lisa otsingukast iga veebilehe päisesse	4	
6.3.4	Hoia tavaotsingu vormindus lihtsana	4	
6.3.5	Lisa otsingutulemuste vaatesse otsingukast ja otsitud märksõnad	4	
6.3.6	Tee otsingukast piisavalt laiaks	4	
6.3.7	Too esile leitud tulemuste arv	2	
6.4.1	Loo lingi välimusega linke	4	
6.4.2	Ära jooni alla tavateksti	4	
6.4.3	Ravi end „klöpsi siia” haigusest	4	
6.4.4	Väldi linginimede kordamist	4	
6.4.5	Tekstisuurusega ära kompa inimvõimete piire	4	
6.4.6	Külastatud lingid tähista erineva värvitooniga	3	
6.4.7	Joonda tekst vasaku serva järgi	3	
6.4.8	Tähista eristuvalt veebist välja viitavad lingid	3	
6.4.9	Muuda klinkitavaks nii tekstilepealkiri kui sellega seotud pisipilt	3	
6.4.10	Kasuta piiratud arvul ja loetavaid kirjastiile	3	
6.4.11	Loobu linkide üksteise otsa kuhjamisest	3	
6.4.12	Trükitähti kasuta vaid üksikute sõnade rõhutamiseks	2	
6.4.13	Hoidu liigsest teksti rõhutamisest	2	
6.4.14	Hoia linginimed lühikesed	2	
6.5.1	Terminite selgitamiseks loo leksikon	5	
6.5.2	Väljendu erialase slängi vabalt	5	
6.5.3	Uuenda aegunud veebisisu	5	
6.5.4	Kasuta hästi sisu kirjeldavaid pealkirju	5	

Nr.	Nõude pealkiri	Nõude punktid	Vastab jah/ei
6.5.5	Peida või korrasta sisuta veebivaated	4	
6.5.6	Kõrvalda vähem oluline informatsioon	4	
6.5.7	Avalehel esita lühidalt veebi eesmärk	4	
6.5.8	Tõsta loeteludes enimvalitavad pealkirjad ettepoole	4	
6.5.9	Ühtlusta kirjutamise stil	4	
6.5.10	Esita kogu vajalik informatsioon	4	
6.5.11	Informeerि faili tüübist ja allalaadimismahust	3	
6.5.12	Väldi sisustruktuuri organisatsioonipõhist ülesehitust	3	
6.6.1	Seadista veateate vaade	5	
6.6.2	Lisa selgesti eristuv logo igale veeblehele	4	
6.6.3	Taga veeblehe printimisvõimalus	4	
6.6.4	Arvesta ekraanivaate murdepunktiga	4	
6.6.5	Lisa veebisirvija tiitelribale sisu kirjeldav pealkiri	3	
6.6.6	Näita veeblehe viimati uuendamise aega	2	
6.7.1	Pööra tähelepanu tausta ja sisu kontrastsusele	5	
6.7.2	Loo nupumoodi nuppe	4	
6.7.3	Lisa tagasihoidliku kujundusega bännereid	4	
6.7.4	Veendu, et pildina esitatud sisu ei näe reklami moodi välja	3	
6.7.5	Lisa sisu kirjeldavaid pilte	2	
6.7.6	Toimeta pilte enne veebi üles panemist	2	
Kokku punkte		250	
Kokku %		100%	